

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEĐNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
524

Subotica, 19. travnja 2013. Cijena 50 dinara

ETNOLOŠKA ISTRAŽIVANJA
O BUNJEVAČKIM HRVATIMA

PET GODINA ZKVH-A

VOJVOĐANSKI
GORDIJEV ČVOR

NAJZNAČAJNIJE
GRADILIŠTE U SUBOTICI

INTERVJU
SILVIO STILINOVIĆ

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

POSTAVITE FOTO OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara ONLINE **PLUS** Informativne novine u Svaštari

3210 Rezultata pronadjeno za Kuće - prodaja

Kategorije

Kuća - prodaja	3210
Kuća - iznajmljivanje	100
Kuća - prodaja	51
Stambeno - prodaja	2447
Stambeno - iznajmljivanje	100
Stambeno - prodaja	88
Stambeno - iznajmljivanje	2040
Stambeno - prodaja	41
Stambeno - iznajmljivanje	145
Stambeno - prodaja	91
Stambeno - iznajmljivanje	85
Stambeno - prodaja	350
Stambeno - iznajmljivanje	273
Stambeno - prodaja	400
Stambeno - iznajmljivanje	42
Stambeno - prodaja	310
Stambeno - iznajmljivanje	171
Stambeno - prodaja	108
Stambeno - iznajmljivanje	910
Stambeno - prodaja	1590
Stambeno - iznajmljivanje	170
Stambeno - prodaja	10
Stambeno - iznajmljivanje	10

Subotica-Kuća
Prodajem kuću bez posrednika u Subotici na Palcu 140 kvadrata, 600 kvadrata, 2 garaže, razvrstana, veliki plac 600...

kuća na Palcu
Prodajem kuću bez posrednika u Subotici na Palcu 140 kvadrata, 600 kvadrata, 2 garaže, razvrstana, veliki plac 600...

Subotica-Kuća
Prodajem kuću bez posrednika u Subotici na Palcu 140 kvadrata, 600 kvadrata, 2 garaže, razvrstana, veliki plac 600...

kuća u paciru
Prodajem kuću u paciru sa manjim za posrednika, razvrstana, veliki plac 600...

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobna kuća sa lepin, razvrstana, veliki plac 600...

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobna kuća sa lepin, razvrstana, veliki plac 600...

Prodajem kuću u Zemunu 270 m2
Kuća na prodaju od 270 m2 u blizini stana, sa mogućnošću proširenja prostora od 75 m2, nova gradnja, preko puta...

Prodaja ili zamena kuće
Prodajem kuću sa 4 sobama, razvrstana, veliki plac 600...

Senja - kuća
Kuća na prodaju u Senji, razvrstana, veliki plac 600...

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Osigurajte svoj prostor u
cyber svijetu!

Imate hobi, zanat,
interesiranje i
želite ga podijeliti
sa svijetom?

Najbolji
hosting,
extra
cijene.

Registrujte domen
kod nas!

Popust 22%
na registraciju
nacionalnih domena!

.com .rs
.net

.coms .org
.edu.rs

Pouzdan, efikasan i
siguran partner za
Vaš web sajt.

TIPPNET
INTERNET

Karađorđev put 2
Subotica
024/555 765

Detalji na sajtu: www.tippnet.rs

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Cezaristička identifikacija

Prošao je miting pod nazivom »Stop razbijanju Srbije«, koji je održan prošloga petka u Novom Sadu. Miting je organiziran kao prosvjed protiv najavljenog donošenja Deklaracije o zaštiti prava Vojvodine, ali su govornici umjesto konkretne kritike teksta Deklaracije prijetili predsjedniku Vlade Autonomne Pokrajine Vojvodine Bojanu Pajtiću i Demokratskoj stranci gubitkom vlasti u pokrajini, iznoseći optužbe za separatizam. Sutradan, nakon mitinga, potpredsjednik Skupštine APV Milivoj Vrebalov pozvao je sve odgovorne političke čimbenike u pokrajini da prestanu s podizanjem tenzija u javnosti oko pitanja koja se tiču poštovanja Ustava i zakona kada je u pitanju AP Vojvodina i da se vrate dijalogu u najvišem predstavničkom domu građanki i građana Vojvodine – Skupštini AP Vojvodine. Kako god okrenemo, ostali su na ulicama Novog Sada plakati kojima se prijeti smrću Bojanu Pajtiću i gorak okus u ustima nakon političko-medijske kampanje u kojoj se vojvođanska administracija izjednačavala s »ustašama« i »separatistima«.

Indikativno je što ni jedan kritičar nije naveo niti jedno slovo u Deklaraciji koje upućuje na navodni separatizam, a ostaje pitanje kakve će dalekosežne posljedice proizvesti poruke koje su se čule na novosadskom mitingu. Treba istaknuti kako se danas u Vojvodini, generalno gledajući, poštuju manjinska prava Hrvata, Mađara, Rusina, Makedonaca i ostalih manjina u obrazovnoj, medijskoj, kulturnoj i religijskoj sferi. Ali! Poslije takvog mitinga, možemo se zapitati je li na djelu politička restauracija, koja se u političkoj tehnologiji oslanja na mješavinu nacionalnog i socijalnog populizma, deinstitutionalizaciju poretka prava i politike? Je li u pitanju dobra, stara – žeđ za moći!? Izgleda kako nije na djelu težnja da netko (ili neki) bude demokratski lider, nego upravljač s težnjom da se sve mora kontrolirati.

Znamo da se u posljednjem desetljeću prošloga stoljeća »rodila« najregresivnija politička formacija u drugoj polovici prošloga stoljeća u Srbiji. Pitanje na koncu je sljedeće: jesmo li nakon listopadskih promjena davne 2000. godine, koja jest utemeljiteljsko mjesto modernog političkog identiteta Srbije, ponovno na korak od cezarističke identifikacije masa i vođe? Izgleda da ponovno imamo proizvodnju »neprijatelja« u koloniziranom javnom polju, a takva proizvodnja stvara stanje nesigurnosti, straha, nepovjerenja i nesolidarnosti. Za nadati se je da nećemo doći u situaciju da se razlike »prihvaćaju«, ali se ograničavaju na privatnu sferu.

Z. S.

19. travnja 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

SNS izaziva Pajtića

VOJVOĐANSKI GORDIJEV ČVOR...7

TEMA

Dva desetljeća službene uporabe hrvatskog jezika u AP Vojvodini

KAD JEZIK NE ZAPINJE 14-15

INTERVJU

Silvio Stilinović, voditelj dopisništva HTV-a iz Slavonskog Broda i dugogodišnji dramski djelatnik

KAZALIŠTE JE MOST KOJI MOŽE SPOJITI RAZRUŠENO U NAMA I U DRUGIMA.....12-13

SUBOTICA

Optimizam glede najveće investicije u kulturi Srbije

POČELA REKONSTRUKCIJA STAROG DIJELA KAZALIŠTA....18-19

DOPISNICI

Problematična raspodjela iz gradskog proračuna

POLOVICA NOVCA JEDNOJ UDRUŽI.....24-25

KULTURA

Pet godina od osnutka Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

USPJEŠNIM RADOM OPRAVDALI SVOJE POSTOJANJE.....33

SPORT

Martin Mačković, juniorski veslački reprezentativac

DVA ZAGREBAČKA SREBRA.....49

Naprednjaci ante portas

Napredna stranka po nekim istraživanjima ima potporu oko 40 posto stanovništva. Nedavni lokalni izbori u Kovinu pokazali su kako se njihova poularnost počinje oslikavati i u manjim lokalnim sredinama. Omjer glasova »žutih« i »naprednjaka« se u godinu dana posve obrnuo. Naravno, mali broj glasova lako dopušta takve rezultate, ali rezultat je rezultat. Politički balans se mijenja. Etnički mješovite sredine odolijevaju tom valu populizma, ali dokle? Naprednjaci su na vratima. Dolaze li kao prijatelji? Tko treba komu prvi pružiti ruku? Ili postoje neki neraščišćeni računi koji to priječe? Vrijeme će pokazati.

Mislim da naprednjaci imaju drugu logiku. Možda oni nas vide na svojim vratima, manjince koji traže svoje mjesto u njihovoj nacionalnoj kući. Možda oni duboko u sebi misle kako su oni domaćini, a mi gosti njihova doma. Teško je pogoditi o čemu se radi, jer nema komunikacije. No, i bolje je ne češati se gdje ne svrbi.

Balkanska kavana bila je pred zatvaranjem kada je nova naprednjačka vlada uzletjela u eurointegracijskom žaru. Taj je žar žestoko splasnio ovog mjeseca, kada je u Bruxellesu viđen završni bilans. Balkanska kavana kao da se ipak ne zatvara, neće se ni renovirati, neće niti postati europski dom kulture. Odluka je pala, čini se definitivno, povučena je crta iza koje se ne ide. Uskoro ćemo vidjeti i ceh te druge solucije. Prvi zamjenik premijera spomenuo je mirovine i javne financije koji bi mogli biti na udaru, jer je naša ekonomija neodrživa, ne može opstati bez vanjske pomoći.

Dakle, imamo tri puta. Jedan je siromaštvo, drugi je europski, ali s rezom vezanim za Kosovo, ili treći, avanturistički put. Ne vjerujem da će Saudijci ulagati svoj novac u balkansku kavanu, oni bi je možda kupili i renovirali, ali ako je donesena odluka da sve ostaje po starom, mislim da ulaganja nisu realna. Ostaju nam dakle Kinezi i Rusi. Je li dakle Bruxelles bio neuspješna usputna postaja u brzom vlaku prema Aziji? Ako je to istina, potpora naprednjacima će brzo okopniti. Ljudi su se dosta žrtvovali tijekom izolacije i tranzicije, neće biti popularno tražiti odricanja radi buduće dobrobiti za neke dolazeće generacije. Bez svježih eura, mirovina, plaća i nade u bolji život, vidjet ćemo zvijezdu padalicu na tamnom političkom nebu naše zemlje. Teško je biti optimist. Naprednjaci su na vratima, nadajmo se da znaju što rade i da će doista vući naprijed. Jer, nejasan je smjer njihova napredovanja.

Veliki broj autobusa na novosadskom mitingu pokazuje koliko se uzdaju u podršku s terena, u gradu u kojem vlada njihov gradonačelnik. Izgleda su počele nove smutnje, sa starijim i novim igračima. Jedni ne daju Vojvodinu, drugi Kosovo, a efektivno nemamo nijedno funkcionalno.

Nikola Perušić

IZBORI ZA EUROPSKI PARLAMENT U SUBOTICI

Odziv zadovoljavajući

»**S**vi mi koji smo u Generalnom konzulatu RH u Subotici sudjelovali u organizaciji izbora za Europski parlament zadovoljni smo s izlaznošću ljudi koji su izašli na ovo izborno mjesto i svojim glasom odlučivali o hrvatskim predstavnicima u ovom krovnom tijelu Europske zajednice. Na izbore je izašlo dvjestotinjak ljudi, ponajviše s teritorija Subotice, ali bilo je i glasača iz ostalih dijelova Vojvodine koje pokriva djelokrug rada našeg konzulata. Izlaznost je, rekao bih, čak i veća nego što je to

uobičajeno za ovu vrstu izbora, jer ljudi još uvijek, čini mi se, ne poznaju dovoljno važnost izbora tih predstavnika, zapravo značaj i utjecaj Europske Unije u svakidašnjem životu Europe i svih njenih država. Pa čak i onih koje nisu njezine članice«, kazao je u kraćoj izjavi *Dragan Đurić*, generalni konzul RH u Subotici.

D. P.

KONAČNI REZULTATI

Pobjeda HDZ-ove liste

Prema konačnim rezultatima izbora za Europski parlament, koje je objavilo Državno izborno povjerenstvo, najveći broj mandata (6) je osvojila lista HDZ – HSP AS – BUZ koju će u Bruxellesu predstavljati: *Ruža Tomašić, Andrej Plenković, Dubravka Šuica, Davor Ivo Stier, Ivana Maletić i Zdravka Bušić*. Lista SDP – HNS – HSU osvojila je 5 mandata (*Tonino Picula, Biljana Borzan, Marino Baldini, Oleg Valjalo i Sandra Petrović Jakovina*), a izborni prag su uspjeli proći i Hrvatski laburisti i njihov predstavnik *Nikola Vuljanić*. Na izbore je izašlo svega 20,84 posto birača, koji su svoje predstavnike izabrali na ukupno 741.408 važećih izbornih listića.

D. P.

19. travnja 2013.

Vojvođanski Gordijev čvor

Tenzije se dižu u pokrajini, ljudi su dovedeni na ulice, pozivi na linč na plakatima, manjine uplašene šute i čekaju da opasnost prođe

Meeting održan proteklog petka pod naslovom »Stop razbijanju Srbije« u centru Novog Sada, pred zgradom pokrajinske Vlade, unaprijed je nazvan »drugom jogurt revolucijom«, ali se na kraju ipak sretno završio, bez incidenata, ne računajući žešće izražavanje nekih govornika. Veliki broj autobusa bio je znak da potpora u samom Novom Sadu možda nije dostatna da bi se poruka dovoljno ozbiljno poslala, ali je organiziranost Srpske napredne stranke pokazala svoju snagu.

GOVORNICI BUNJEVCI

Među govornicima ovoga de facto desničarskog skupa našao se i jedan predstavnik Slovaka, te dvojica oratora bunjevačkog podrijetla. U ime organizatora skupa prvi se okupljenima obratio lider organizacije »Ravnica srpska« Subotičanin Sava Stambolić koji je ispričao priču o svoja dva djeda, s dva kraja Vojvodine, Srbinu i Bunjevcu sa subotičkih salaša koji su se našli 25. studenoga 1918. u Novom Sadu i na Velikoj narodnoj skupštini poručili da je ovo Srbija.

Mirko Bajić, koji je pogreškom najavljen kao predsjednik Saveza mađarskih Bunjevaca, iskriticizirao je pokrajinsku Vladu na čelu s Bojanom Pajtićem, ali je pokraj toga što je istaknuo da

je Srbija za Bunjevce matična država, rekao i ono što drugi nisu, a to je da Srbija treba biti uređena, demokratska, europ-

ska država u kojoj Vojvodina ima autonomiju u skladu sa zakonom i Ustavom.

PRAVA TEMA

Po govorima koji su se smjenjivali činilo se da više materijala za kritiku pokrajinske vlasti dolazi iz financijskih konstrukcija pokrajinskih tijela, nego zbog Deklaracije o zaštiti prava Vojvodine. Pajtiću i članovima DS-a prijetili su zatvorom, kao i gubitkom vlasti. Dušan Bajatović je u ime Socijalističke partije Srbije istaknuo da u Vojvodini neće biti separatizma ne zato što ga neki ne bi željeli, već zato što im to okupljeni, ovi pokreti – »studenti, radnici, seljaci, Srbi, Mađari, Rusini, pravoslavci i katolici« – neće dopustiti.

Potpredsjednik Srpske napredne stranke Igor Mirović pozvao je predsjednika vlade Vojvodine Bojana Pajtića da podnese ostavku

i da se iz skupštinske procedure hitno povuče prijedlog Deklaracije o zaštiti ustavnih i zakonskih prava Vojvodine.

»Naši zahtjevi su veoma jasni i nećemo dugo čekati, jer je narodno raspoloženje očito, a narodni gnjev nećemo moći kanalizirati ako se nastaviš ponašati kao posljednji diktator u ovom dijelu Europe«, rekao je Mirović. Viđeniji »naprednjak« Vojvodine, gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević najavio je da će u slučaju ogлуšenja na ove zahtjeve opet doći do okupljanja, koje će se završiti tek kada se ispune izrečeni zahtjevi.

ZBOGOM LOGICI

Prepucavanje riječima nastavilo se tijekom cijeloga vikenda i ovoga tjedna. Prvo su nepoznate osobe lijepile neukusne prijeteće plakate s pozivom na likvidaciju Pajtića i »njegovih poslušnika«. Pajtić je odbio pokoriti se ulici, pa je SNS počeo prikupljati potpise za smjenu Vlade Vojvodine.

Kako bi cijela slika ostala zaokružena, važno je ukazati na nekoliko detalja. Čudno je da Pajtića za nesavjesno baratanje financijama proziva osoba iz najvišeg vodstva Srbijagasa, u trenutku kada ministrica energetike najavljuje likvidaciju tog poduzeća. Čudno je da se toliko napada Vlada Vojvodine, kada se uzme u obzir način na koji je ustanovljena vlast nad Gradom Novim Sadom. Međutim, nije manje začuđujuć ni razlog zašto Deklaraciju Demokratska stranka nije usvojila i provela u djelo u vrijeme svog mandata, kada je bila okosnica republičke vlasti.

Sljedeći koraci pokazat će hoće li se nervoza nekih političara prenijeti i na građane. Bojan Pajtić najavio je izbacivanje sporne rečenice iz Deklaracije, ali je onda upitna potpora LSV-a. Predsjednik Skupštine István Pásztor izjavio je da neće raspisati izvanredne izbore bez ostvarenja zakonskih preduvjeta. Čak je Srpska radikalna stranka riječima svog potpredsjednika Milorada Mirčića izjavila da su Vojvodina i Kosovo spojeni sudovi i kad god se nešto organiziralo po Vojvodini, da je to bilo radi skretanja pozornosti s Kosova. Eto, tako su čak i radikali 25 godina nakon »jogurt revolucije« otkrili ono što smo sve vrijeme znali.

Nikola Perušić

STUDENTI IZ ZAGREBA NA TERENSKOJ NASTAVI U BAČKOJ

Nastavljena etnološka istraživanja o bunjevačkim Hrvatima

Studenti treće godine Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta iz Zagreba boravili u Subotici i Somboru, gdje su prikupljali podatke o životu i običajima ovdašnjih bunjevačkih Hrvata

Studenti treće godine Filozofskog fakulteta u Zagrebu, smjera etnologije i kulturne antropologije, boravili su prošloga tjedna u Subotici i Somboru, gdje su proveli trodnevno terensko istraživanje o životu i običajima ovdašnjih bunjevačkih Hrvata. Riječ je o nastavku istraživanja koje je Odsjek za etnologiju zagrebačkog Filozofskog fakulteta započeo 2011. godine u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata. Inače, ovo istraživanje dio je šireg istraživačkog projekta pod mentorstvom profesorice dr. sc.

Dalmaciji, a prošle godine i u Mađarskoj te u nekoliko navrata u Bačkoj, dakle na svim prostorima gdje u većem broju žive pripadnici subetničke skupine Bunjevaca.

Teme ovogodišnjeg istraživanja u Bačkoj bile su vezane za život žena i djece, običaje pri porodu, dječje igre, obitelj, identitet, obrazovanje i usmenu književnost, pogrebne običaje te vjerovanja u nadnaravna bića. Cilj istraživanja bio je steći iskustvo prakse terenskoga rada, usporediti iste teme obrađene na razli-

čitim lokalitetima, te spoznati ima li razlika među poimanjem istih tema u gradskim i seoskim sredinama.

KAZIVAČI – DRAGOCJENI IZVOR

Ove je godine u istaživanje došlo 15 studenata. Podijeljeni u skupine susreli su se s više od stotinu kazivača iz: Subotice, Sombora, Lemeša, Tavankuta, Ljutova, Male Bosne, Đurdina i Žednika. Stanku u razgovorima iskoristili smo za razgovor

s njima, a željeli smo čuti njihove dojmove o boravku i naravno saznati što su istraživali.

Studentica *Tatjana Enderić* iz Dalja radila je na istraživanju posmrtnih običaja. »Ima puno sličnosti između posmrtnih običaja u Somboru i u Dalju, a razlika je što su ovdje Bunjevci, a u našem kraju Šokci. Ono što su razlike, to su razlike u vjerovanjima. Tako sam ovdje čula kako je običaj bio da malu djecu stavljaju u krevet kod mrtvaca, da se poslije ne plaše mrtvog čovjeka, takvog običaja u Dalju nema. S druge strane, ovdje nije običaj da pogrebna povorka staje na posebnim mjestima, dok se kod nas zastaje kod crkve ili raspela. Razlika dakle ima, ali opet se vidi kako je prostor dosta blizak i da ima dodirnih točaka«, priča nam Tatjana.

Jelena Cerinski iz Zagreba po prvi je put u Bačkoj. »Konkretno, radnim odgojnu praksu i komparaciju sa suvremenim vremenima. Moja pitanja kazivačima

Milana Černelić

Milane Černelić započeto prije desetak godina a čiji je naziv »Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca«. U sklopu projekta istraživanja su vršena i u Senju, Lici i

Susret s kazivačicom iz Tavankuta

19. travnja 2013.

Studenti s kazivačima u Hrvatskom domu u Somboru

uglavnom su se odnosila na to kakva je prije bila raspodjela poslova u kući, tko je bio glavni u kući i kako je to danas. Prema riječima kazivača razlike ima, a jedna od bitnih razlika je što roditelji više kod djece toliko ne forsiraju rad kao prije i što sada sebi dopuštaju i da razmaze djecu», kaže Jelena.

Antonia Drezga je također po prvi put u Somboru i Subotici. »Svi su jako simpatični, stalno se ispričavaju za sve, a zapravo je sve super, a naročito nas dobro hrane«, kaže Antonia. Njeno područje istraživanja bila je usmena književnost i narodne pripovijesti. »Imala sam nekoliko kazivača. Od jedne svoje sugovornice čula sam kako je dosta toga preuzeto iz Dalmacije, Dalmatinske zagore, Slavonije, Srbije i Bosne«, kaže Antonia.

NARODNA VJEROVANJA

Valentina Vujević iz Zagreba istraživala je narodna vjerovanja bunjevačkih Hrvata. »Sugovornici s kojima sam razgovarala govorili su o onome što su i sami čuli od svojih majki ili baka, kao što su priče o tome gdje se sastaju vile ili priče o vračarima«, kaže Valentina.

Ivan Šikić iz Adamovca, nadomak Sesveta, i ranije se susretao s kulturom ovdašnjih bunjevačkih Hrvata jer pleše u folklornom ansamblu »Dr. Ivan Ivančan«, gdje se plešu i bunjevački plesovi. »Moja tema je bila vezana za ženu, djecu i porod. Kazivačice su godišta od 1930. do 1946. Kako su prenosile priče i od svojih majki i baka, možemo kazati kako prikupljeni podaci mogu važiti za razdoblje od 1880. pa sve do 60-tih godina 20. stoljeća. Iako je riječ o kazivačicama katolkinjama

ali da vjeru u Crkvu ne treba dovoditi u pitanje«, kaže on. Ivan je zadovoljan kazivačima, a obišao je Suboticu, Đurđin i Tavankut i dodaje kako bi se želio vratiti na istraživanje bunjevačkih plesova i običaja.

Romana Pavliša iz Koprivnice istraživala je dječje igre, tj »sigre«. »Doznala sam dosta toga zanimljivog, jer u Zagrebu nemam priliku razgovarati sa starijim ljudima, nemam priliku pričati o tradiciji. Kazivači su isprva bili malo distancirani i pričali

RADOVI U GODIŠNJAKU ZKVH-A

»Teme istraživanja su različite. Nastojimo razgovarati sa što više ljudi, kako bismo vidjeli koliko su još uvijek sačuvani običaji kojima se bavimo. Ovisno o kvaliteti prikupljenog materijala, radovi će biti objavljeni u 'Godišnjaku za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata', kaže voditeljica istraživanja, profesorica na Odsjeku za etnologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu dr. sc. Milana Černelić.

uočava se kako su ipak imale strah od magije i uroka, a čak je i danas to izraženo i prisutno. I danas je običaj malo djeci stavljati crvene narukvice da ih štite od uroka, a onoj djeci koja su urečena 'miri se voda'. Nitko ne zna zašto, ali svi kažu da je to tako, da se tako radi i da nešto postoji,

su kako se baš nisu igrali. Ali kako su se opuštali, sve su više ulazili u priču. Tako da imam od svakoga iskaz kojim mogu upotpuniti svoj rad«, kaže ona.

Aleksandar Dolić iz Čakovca bavio se istraživanjem identiteta bunjevačkih Hrvata. »Zanimala me je kon-

kretno podjela na Bunjevce koji niječu svoje hrvatsko podrijetlo i na Bunjevce koji se izjašnjavaju Hrvatima. Ispitanici koje sam ispitivao nisu se žalili zbog škakljive teme, svi su govorili o svom identitetu i o razlogu svojeg izjašnjavanja bez problema«, kaže on.

Studentica *Sonja Periškić* je iz Bačkog Monoštora, tako da se donekle može reći kako je ovu terensku praksu imala na domaćem terenu. »Kako su se žene porađale, gdje su se porađale, tko im je pomagao pri porodu, općenito u kakvom su položaju tada bile, tko se brinuo za dijete, kakve su bile babinje i krštenje, pitanja su na koja sam odgovore potražila od kazivača s kojima sam razgovarala. Moj je zaključak da ženama nije bilo lako, jer su radile do samog poroda. Jedinu odmor imale su tih 40 dana poslije poroda, kada nisu morale raditi. Poslije toga žene su morale natrag na posao, na njivu, pa se čak događalo da dijete ide s majkom na njivu. Donekle je položaj žene ovisio o kući u kojoj su živjele i o tome kakva im je bila svekrva, odnosno muž. U nekadašnjim obiteljima radalo se puno djece, neka su umirala kao mala, a bilo je slučajeva i da je žena imala zaredom puno spontanijih pobačaja. Vjerovalo se da je poslije više takvih pobačaja trebalo promijeniti kuma«, kaže Sonja.

Po povratku u Zagreb studente očekuje najzahtjevniji dio posla koji trebaju odraditi. Slijedi obrada podataka i njihovo grupiranje u jednu bazu. Nakon toga uslijedit će razrada materijala i izrada samih radova, a u budućnosti bi se mogla pojaviti i jedna publikacija koja će sve ove radove objediniti.

Zlata Vasiljević, Ivica Dulić

ZNANSTVENI KOLOKVIJ U TAVANKUTU

Svakodnevna tradicijska prehrana bunjevačkih Hrvata

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Tavankutu je 11. travnja održan XXV. znanstveni kolokvij na temu »Svakodnevna tradicijska prehrana bačkih Hrvata Bunjevaca«. Predavačica je bila *Bojana Poljaković*, magistra etnologije i kulturne antropologije te portugalskog jezika i književnosti iz Subotice, koja je napravila pionirske korake s obzirom da do sada ova tema nije bila predmetom stručnih istraživanja.

Sadržaj izlaganja Bojane Poljaković temelji se na samostalnom terenskom istraživanju provedenom tijekom 2011. godine na raznim lokalitetima subotičke i somborske okolice, kao i na istraživanju u sklopu projekta »Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca« provedenom

temelju prikupljenih podataka na terenu dati što detaljniji prikaz karakteristika svakodnevne tradicijske prehrane bačkih Bunjevaca, te komparacijom istaknuti sličnosti i razlike u prehrani Bunjevaca s područja Sombora i s područja Subotice od 1930-ih godina do danas.

JELOVNIK SOLIDNO SAČUVAN

Predavačica Bojana Poljaković je posebice ukazala na nastale promjene u prehrambenim navikama Bunjevaca, te naglasila koja su svakodnevna tradicijska jela sačuvana na bunjevačkom jelovniku do današnjih dana. U kratkom sažetku o svojem projektu o prehrani Bunjevaca, a i o samim kazivačima, Bojana napominje: »Svakodnevna tradicijska prehrana bi obuhvaćala sve

kazivačima, oni su bili dobri, čak i oni koji su govorili kako ne znaju ništa o kuhanju imali su što reći. Jedino što sam primijetila jest da su kazivači koji su odrasli na salašu imali bogatiju prehranu, jer su sami proizvodili veći dio namirnica.«

»MAJKINA« BILJEŽNICA

Predavačica nam je otkrila i koji su bili njezini porivi za bavljenje ovom temom pri pisanju diplomskoga rada. »Odrasla sam sa svojom 'majkom', koja je uvijek nešto fino kuhala i kada sam razmišljala o čemu ću pisati svoj diplomski rad sjetila sam se kako je ona imala svoju bilježnicu u kojoj je čuvala te svoje recepte. I upravo sam htjela na tome bazirati svoju

Predavačica Bojana Poljaković

se više ljudi moglo uključiti, daljnja istraživanja podijeliti u podteme, kako bi se područje tradicijske prehrane moglo bolje i sustavnije obraditi«, rekla je Biljana Poljaković.

Kada je upisivala studij etnologije, kako dodaje, nije mislila da će se baviti istraživanjem Bunjevaca, no na studiju je shvatila kako oni mogu biti zanimljivi za istraživače. Smatra kako ove teme treba

STRUČNA OBRADA ZAVIČAJNIH TEMA

Katarina Čeliković iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u uvodnoj je riječi istaknula značaj istraživanja tema iz prošlosti bačkih Hrvata, kao i uključivanje mladih snaga u znanstvena istraživanja, napose studenata iz Vojvodine koji su tijekom studija u Hrvatskoj za svoja istraživanja uzeli zavičajne teme. »Valja naglasiti kako je rad Bojane Poljaković još vredniji, jer je osim Subotice i okolice u svoja istraživanja uključila Bunjevce u Lemešu, Somboru i okolicu«, kazala je ona.

nastaviti i dalje istraživati, te poziva sve mlade koji planiraju ili dvoje o upisu i svojemu pozivu, da upišu etnologiju, kao bi se hrvatska zajednica u Vojvodini osposobila za temeljitija istraživanja svoje bogate etnološke građe.

I. Dulić

Publika u Tavankutu

u studenome iste godine. Iz subotičkog okruženja lokacije su bile – Stari Žednik, Novi Žednik, Đuđin, Mirgeš, Donji Tavankut, Gornji Tavankut, Pavlovac i Hrvatski Majur, a iz somborskog kraja – Nenadić salaši, Bezdanski put i Lemeš. Cilj rada bio je na

namirnice koje su se koristile u prehrani kod bačkih Bunjevaca i način na koji su se one proizvodile i dobivale. Meso žitarice, povrće, voće i naravno sve moguće preradvine koje su se dobivale od tih namirnica koje su se koristile u prehrani. A kada je riječ o

diplomsku radnju. No, ona je umrla prije 11 godina i toj se bilježnici i izgubio svaki trag. Tako sam krenula općenito istraživati prehranu Hrvata Bunjevaca. Smatram kako ovu temu treba i dalje istraživati. Ja to svakako ne mogu sama, te bi bilo dobro kada bi

ODRŽANA 50. REDOVITA SJEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Predložena raspodjela sredstava

Hrvatske uduge u Vojvodini iz pokrajinskih sredstava u 2013. godini ukupno imaju na raspolaganju 4.350.000 dinara. Na natječaj je konkuriralo 36 udruga sa 113 projekata, od kojih je HNV podržao 75

Vijećnici Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine dali su svoje prijedloge za raspodjelu sredstava namijenjenih hrvatskim udrugama za sufinanciranje programa i projekata u kulturi po natječaju dva pokrajinska tajništva – za kulturu i javno informiranje, te za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice. Hrvatske udruge u Vojvodini po ovim natječajima u 2013. godini ukupno imaju na raspolaganju 1.220.000 dinara, odnosno 3.130.000, a natjecalo se 36 udruga sa 113 projekata, od kojih je HNV podržao 75. Sjednici HNV-a održanoj u ponedjeljak, 15. travnja, od 29 vijećnika prisustvovalo je 18.

PRIHVACENE PREDLOŽENE IZMJENE

Predsjednik HNV dr. sci. *Slaven Bačić* istaknuo je da su svi prijedlozi najprije razmatrani na sjednicama Odbora za kulturu i Izvršnom odboru, te upozorio vijećnike da pokrajinska tajništva veoma vode računa o prijedlozima HNV-a, te po njima i donose odluke o sufinanciranju. On je također predložio dvije izmjene u predloženom materijalu, koje su obje većinom glasova i prihvaćene. Naime, Odbor za kulturu i Izvršni odbor ukupno su za manifestacije Dužijance predvidjeli 750.000 dinara, pri čemu je za manifestaciju pod nazivom »Dužijanica 2013.« predloženo 80.000 dinara. Predsjednik HNV-a je predložio da se s te stavke skine 30.000 dinara i prebaci društvu u Mirgešu

za organizaciju smotre hrvatskih tamburaških sastava koja će, poslije ove izmjene, za svoju manifestaciju imati na raspolaganju 60.000 dinara. Bačić je obrazložio da je riječ o godišnjem tamburaškom koncertu na kojemu sudjeluju gosti iz Mađarske i Hrvatske, te da udruga u Mirgešu radi u teškim uvjetima a, kako je istaknuo, Dužijanica ima više izvora financiranja, »tim prije što je ovo Dužijanica u Subotici, a seoske dužijance, uključujući svih šest na teritoriju grada, ne financiraju se iz natječaja već isključivo iz sredstava župnika, zajednice, roditelja bandaša, itd«.

Kod raspodjele sredstava po drugom natječaju Slaven Bačić je predložio da se s prvobitno predloženih 250.000 dinara za Takmičenje risara skine 100.000, te ta sredstva raspodjele: HKUPD-u »Matoš« u Plavni za redovitu djelatnost umjesto 20.000 povećano je na 40.000, HKUPD-u »Zora« u Vajskoj za programe »Večer duhovnih pjesama« i »Na krilima pjesme i riječi« sredstva su povećana, te umjesto po 10.000 predloženo je po 20.000 dinara. Također, HKUPD-u »Stanislav Preprek« u Novom Sadu za redovitu djelatnost umjesto 30.000 povećan je iznos na 50.000, za program »Godina kulture u Petrovaradinu« HKPD-u »Jelačić« umjesto 50.000 na 70.000 i HKPD-u »Matija Gubec« u Tavankutu za 27. festival dječjeg folklo- ra »Djeca su ukras svijeta« umjesto predloženih 50.000 iznos je povećan na 70.000 dinara.

Vijećnica *Josipa Ivanković* je primijetila da za HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina nije predložen novac za proslavu rođenja bana Jelačića, niti za manifestaciju »Šumska kraljica iz Petrovaradina«, program kojim je predviđeno izvođenje dječje opere, nastup tamburaškog ansambla i mješovitog zbora. Ivanković je predložila da se ovoj udruzi odobri 30.000 te da se za isti iznos umanjí program »Dani Balinta Vujkova« u organizaciji Hrvatske čitaonice, za koji je predviđeno ukupno 160.000 dinara. Ona je također predložila da se sredstva za »27. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame« umjesto 70.000 smanje na 40.000, a razlika prenese na »Nazor« u Somboru za međunarodni festival tamburaške glazbe. Također je primijetila da je za UG »Tragovi Šokaca« u Baču ukupno predloženo 50.000 dinara za šest podnijetih inicijativa, dok je Hrvatskoj čitnici za pet programa potvrđeno 305.000 dinara.

ZA »BUNJEVAČKO KOLO«, ALI NE NA RAČUN 42 UDRUGE

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić* podsjetio je da sve troškove obilježavanja obljetnice dana rođenja Josipa Jelačića svake godine snosi u cjelosti HNV, te je to razlog što nisu predložena posebna sredstva. Vijećnik *Mata Matarić* je obraćajući se predlagачu istaknuo da vijećnici HNV-a jesu glasovali da, s obzirom na situaciju u Bunjevačkom kolu, nositelj aktivnosti Dužijance bude HNV, ali ne na račun prihoda 42 udruge. »Očigledno je da nam 25 posto od ukupnih sredstava odnosi Dužijanica u Subotici, koja je i gradska manifestacija i čiji je počasni predsjednik gradonačelnik. Je li moguće da se jedna Plavna, »Bodrog«, »Vladimir Nazor« iz Sombora, odriču sredstava u korist jedne manifestacije, a istovremeno dužionice u Vojvodini prema ovom projektu skupa odnose 120.000 dinara. Postoje li drugi način financiranja ove manifestacije (Dužijance) i da sredstva od 3.120.000, odnosno 1.220.000 ostanu u onoj namjeni, kao i prošle godine, za udruge koje apliciraju svojim programima na ove natječaje. Mislim da ne moramo svi snositi problem Bunjevačkog kola u Subotici«, kazao je Mata Matarić.

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić je, podržavajući Matarićevu raspravu, iznio da je po prijedlogu za subotičku Dužijancu predviđeno 750.000 dinara, što je oko šestine sredstava. On je podsjetio da je subotička Dužijanica i prošle godine konkurirala na pokrajinske natječaje i dobivala sredstva na njima, samo što je to tada bilo putem »Bunjevačkog kola«. »Sada je formalno preko HNV-a, a organizacijski odbor imenuje gradonačelnik. Tako da smo se mi tu pojavili samo kao nekakva 'školjka', a za dogodne vidjet će se«, kazao je Slaven Bačić.

S. Mamužić

SILVIO STILINOVIĆ, VODITELJ DOPISNIŠTVA HTV-A IZ SLAVONSKOG BRODA I DUGOGODIŠNJI DRAMSKI DJELATNIK

Kazalište je most koji može spojiti razrušeno u nama i u drugima

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Iako amater, kazalište shvaća kao svoj drugi posao, a sebe vidi kao jedan od

mostova suradnje hrvatskih i vojvođanskih kazalištaraca-amatera

Silvio Stilinović je vrlo neobična osoba. U prvom kontaktu opušten, pomalo kozer, uvijek spreman za sve vrste razgovora. Po obrazovanju je klinički psiholog, međutim, kako sam kaže, to ne voli isticati, jer u ovoj profesiji nema niti dana radnog staža. Život ga je odveo posve drugim stazama. Danas je novinar, avanturist i amaterski dramski djelatnik bogata iskustva i vrlo visokih dometa. Radionovinar je od 1986. godine. Uz to, od svoje 15. godine, pa sve do danas, vezan je uz kazalište. Od 1996. prelazi u HTV i pokreće TV dopisništvo u Slavonskom Brodu. Od tada je stalno na HTV-u, a od 2006. je i urednik dopisništva. U kazalište se vraća 2006. godine na poziv prijatelja Igora Aračića sa željom da samo glumi, no, slučajno se prihvatio i redateljske palice i ta zaraza drži ga do danas.

HR: Voditelj ste i urednik informativnog programa HTV-ovog dopisništva iz Slavanskog Broda. Koliko vremena vam ovaj posao ostavlja za amaterski angažman u kazališnom radu?

Ukoliko se čovjek dobro organizira, sve se uskladi. Uglavnom ja kazalište shva-

ćam kao svoj drugi posao i vrlo sam mu predan. Česte probe, ozbiljne probe, duge probe. To je moguće realizirati prije svega zahvaljujući ekipi s kojom sada radim. Sve su to mladi ljudi, ali veliki zaljubljenici. Ako vam kažem da je dolazak na probe 98-postotan, mislim da tu ne treba dodati ništa više.

HR: Voditelj ste ansambla »Satiričkog kazališta mladih« i direktor FAK-a u Slavonskom Brodu. Smeta li to vašem profesionalnom angažmanu?

Kako rekoh, ne! Ja sam umjetnički voditelj i jednog i drugog, što znatno smanjuje obim poslova. Ekipa je izvrsna pa si olakšavamo poslove. Od prošloga ljeta novi je predsjednik kazališta Tomislav Goll, još jedna novinarska zvijezda u Slavonskome Brodu i moj dugogodišnji prijatelj. Svatko zna svoj dio posla, pa se gura naprijed. S Festivalom amaterskih kazališta ulazimo u svoju sedmu sezonu, sve se razvija dobro.

HR: U oblasti kazališnog amaterizma dohvatili ste same vrhove i osvojili veliki broj priznanja i nagrada. Koje su najznačajnije i koje vam je priznanje najdraže?

Teško je pobrojiti što smo sve osvojili. Rekao bih da smo najviše nagrada pokupili s predstavom »Dekameron«, po motivima *Boccaciovih* priča, a u drammatizaciji *Sanje Ivić*, ravnateljice drame HNK u Zagrebu i mojoj režiji. Nas petero igra tu predstavu sad već više od 20 puta, što je za amatere priličan broj. I još se nismo umorili! I igramo ju s lakoćom, veseljem. Igramo se s njom. Igrali smo ju na otvorenom, zatvorenom, trgu, tvrđavi, atomskom skloništu... Jako mi je draga predstava, a posebno nagrada publike na Festivalu smijeha u Bjelovaru, s prosječnom ocjenom 4,98. Nevjerojatno! No, tu je još i »Kvočka«, s kojom smo također puno nastupali, puno nagrada osvojili. *Silvija Šesto* napravila je mali, slatki intrigantni tekst. Crnu tragikomediju. To se sviđa i publici i kritici. A posebno poglavlje je najnovija – »San ivanjske noći«. Tu predstavu najviše volim zbog ansambla koji ju igra. Inače, mi smo vam totalno neobično amatersko kazalište. Trenutno na repertoaru

imamo pet predstava koje igramo i jednu produkciju sa studentima Umjetničke akademije u Osijeku – »Otvarač za konzerve«.

HR: Na daskama ste od mladih dana. Kako bi redatelj Silvio Stilinović ocijenio glumca Silvija Stilinovića?

Glumac Stilinović je nepredvidiv, iako discipliniran. Zapravo glumac kakvog redatelji vole. Sluša ideju predstave, prilagođava se ansamblu, a opet ne može bez posebnoga obola glumca Stilinovića, koji uvijek ima geg u rukavu i vrlo precizno ga koristi. Stilinović redatelj, pak, prilično je sumnjičav. Stalno provjerava svoje ideje, ali se ne libi upotrijebiti niti najsmjelija rješenja kako bi prenio poruku gledatelju...

HR: Koliko je sretna kombinacija glumca i redatelja u istoj osobi i zbog čega?

Nije to sretna kombinacija, nikako! Naša draga glumica i prijateljica s kojom smo vodili oštre duele u Retkovcima na festivalu, *Mira Perić Kraljik*, jednom mi je rekla kako se moram odlučiti što sam. Ili glumac, ili redatelj. A eto ja guram već sedmu predstavu oboje. Ljudi vole to što radim, pa ispada da nekako pomirujem to dvoje. Ja sam zapravo redatelj postao silom prilika, jer se nitko nije želio prihvatiti toga posla. Redatelj vam je najnezahvalnija dužnost u kazalištu. Ako predstava uspije, većina publike će govoriti kako su glumci bili odlični. Ako predstava propadne, onda će ti isti govoriti uglavnom kako redatelj nije dobro odradio svoj dio. Uglavnom ne vidite sve kao redatelj i ne možete dati sto posto kao glumac u predstavi u kojoj radite oboje. Nešto morate glumatati. Ili redatelja, ili šmirate kao glumac, a nekad vam uspije šmirati oboje.

HR: Koliko ste s pozicije TVdjelatnika upoznati s aktivnostima Hrvata u Republici Srbiji?

Nažalost, moram priznati i ne previše. Nisam tako često dolazio na ova područja profesionalno. To je, kako u žargonu govorimo, teren kolega iz Osijeka. Moji su više Hrvati iz bosanske Posavine i nešto srednje Bosne. Ali znam dosta toga što Hrvate u Srbiji tišti, više iz privatnih kontakata. Inače jako cijenim i volim vojvođansku ravnici. Moja baka se preudala u Pančevo, tako da sam ja preko dvadeset godina ljetovao jednako u Pančevu kao i na moru. I danas me u tom gradu vežu stara prijateljstva.

HR: Po eksponiranosti u medijima Republike Hrvatske stječe se dojam da su Hrvati u Srbiji aktivni samo na sjeveru Vojvodine. Zbog čega se više prostora ne posvećuje Hrvatima u Podunavlju, Novom Sadu, Beogradu, pa i južnije, iako ih i tamo ima zamjetan broj?

Iako sam znao da Hrvati žive i u Podunavlju, Novome Sadu, Beogradu i dalje, osobno sam imao premalo informacija o njihovoj organiziranosti, kulturnom i društvenom statusu, tradiciji. No eto, upoznao sam nove ljude iz ovoga dijela hrvatske zajednice, pa mi sve postaje jasnije. Mislim da je prije svega tu faktor nepoznavanja događanja u dijelu južnijem od Subotice i Sombora, a onda ima još jedna sitnica. Ne trebate biti tako zatvoreni u sebe. Zovite, tražite nas, mi ćemo sigurno doći. Eto, nismo trebali puno da se dogovorimo za moj posjet Sonti.

HR: Nedavno ste u Sonti vodili seminar za dramske djelatnike udruga vojvođanskih Hrvata. Kakav su dojam polaznici seminara ostavili na vas?

Moram priznati da je prva stvar koju sam uočio, nejednačenost. Od gospođa od 70 godina do mladih od 17 ljeta. Ne znam je li to dobro ili loše. S jedne strane vidi se da su mnogi zaraženi kazalištem, pa žele doći igrati na daskama. S druge, pak, strane fali mladih, iako sam zapazio da u Sonti postoji jako dobar, po kvaliteti ujednačen ansambl. Slušao sam i o problemima, pa shvaćam gdje su, ali ne i kako ih riješiti. To je ipak nešto na što morate sami naći odgovor.

HR: Odlasci ovih kazališnih amatera na seminare u RH prilično su skupi

i samim tim neprihvatljivi njihovim udrugama. Koliko je dobar recept za njihovu edukaciju primijenjen u Sonti?

Rekao bih da je ovaj recept izvrstan. Imamo dovoljno vremena uvući vas u svijet glume, imamo dovoljno vremena razgovarati o problemima. Neke možemo i rješavati. Neke ne, ali barem saslušamo jedni druge. A financijski mislim da to nije takvo opterećenje, kao kada šaljete ljude na seminare u Hrvatsku. Ima još dosta priča koje možemo razraditi, pa mislim da je ovaj moj dolazak dobra kombinacija, jer nakon seminara svi idemo kućama i sutra se ponovno nađemo. Uglavnom meni je odista bilo lijepo, zanimljivo i poučno.

HR: Kako je poznato, brodska Posavljje je kolijevka pučkih igrokaza. Gdje su, na temelju viđenog, dramske skupine vojvođanskih Hrvata u odnosu na posavske?

Pučki igrokazi karakteristični su i za Međimurje, Podravinu, Prigorje... Meni je tu najveći problem nedefiniranost. Naime, neki od izvođača lutaju, hvataju se u koštac s tekstovima koji sigurno nisu primjereni. Pisani su za kazališta i onda se ta draž pučkoga izvođenja gubi. Moj opći dojam je da se svega dvije, najviše tri skupine u broskome ili nekom drugom Posavlju ozbiljno bavi pučkim kazalištem. Teško mi je reći nešto konkretno i o igrokazima Hrvata iz Srbije, jer sam za sada vidio samo jedan. O ostalima sam informiran putem medija, konkretno Hrvatske riječi, koju redovito pratim. Ono što sam sreo u Sonti vrlo mi je zanimljivo kazališno događanje. Na osnovi priča ili izmišljenih

situacija iz sela, fabula se nije gradila na kozeriji, domišljatom gegu ili igri riječi, kako bi se podilazilo publici. Fabula je razvijena bez opterećivanja je li ona ili nije smiješna. I jedni i drugi su na dobrom putu kazališnoga razvoja. I jedni i drugi imaju isti problem. Malo proba. Proba je zakon kazališta. I samo na probi se radi. Kod kuće se tekst prolazi, razmišlja se o njemu. Ja svojim glumcima ne dozvoljavam bubanje teksta kod kuće, na pamet.

HR: Kako bi se mogla intenzivirati suradnja dramskih udruga Hrvata u Srbiji s odgovarajućim manifestacijama i udrugama u Hrvatskoj?

Sončani su krenuli jednim dobrim putevima. Međutim, ne bi se smjeli ograničavati samo na festivale i manifestacije. Kazalište ne živi od festivala. Bolje rečeno ne živi u festivalima, nego u publici. Zovite jedni druge, razmjenjujte predstave, dolazite jedni drugima u posjet, dolazite na premijere, izvedbe i slično. Evo, ako Sončani pozovu vodstvo Brodskoga kola na neku manifestaciju, ja sam siguran da će gospođa Perčević i Toldi, čelni ljudi najstarije smotre izvornog folklora u Hrvatskoj – »Brodskoga kola«, dojuriti.

HR: Vidi li Silvio Stilinović sebe kao jedan od bitnih mostova te suradnje?

Ja sam uvijek na raspolaganju. Uvijek spreman pomoći i povezati vas. Kazališno gledano ja radim jedan drugi vid kazališta, ali surađujem, pa i konkretno pomažem pučkim skupinama. I to je dio mog života u kojem se ne ljutim ako me se iskorištava. Iskoristite me slobodno. Povezat ću, pomoći ću, naučit ću vas. Ali i vi mene!

Kad jezik ne zapinje

Hrvatski jezik nije strani jezik u ovome podneblju i zbog toga je važna

i službena uporaba materinskog jezika hrvatske manjinske zajednice

Hrvatski jezik i pismo su u službenoj uporabi na teritoriju nekadašnje općine, danas grada Subotice od 1993. godine, na temelju odluke lokalnoga parlamenta koja je donesena iste godine. Ova je odluka osporena početkom 2001. od strane Ustavnog suda Republike Srbije, no ubrzo je ponovno usvojena u Skupštini općine, temeljem ustavne zakonske odredbe da se stečena manjinska prava ne mogu umanjivati, tako da je hrvatski jezik opet postao službenim, a od 2004. godine je ustanovljena općinska Služba za prevoditeljske poslove na hrvatskom jeziku.

Hrvatski je jezik danas u službenoj uporabi i na teritoriju naseljenog mjesta Stara Bingula (grad Srijemska Mitrovica), naseljenim mjestima Bereg i Monoštor (grad Sombor), naseljenim mjestima Sot i Batrovci (općina Šid), kao i u Sonti (općina Apatin). Pitanje je kako se može okarakterizirati i ocijeniti razdoblje od dva desetljeća službene uporabe hrvatskog jezika u AP Vojvodini i koliko smo kao manjinska zajednica zapravo uspjeli u ostvarivanju tog prava? O toj smo temi razgovarali s vijećnikom HNV-a *Slavenom Dulićem* i članom Izvršnog odbora HNV-a zaduženog za informiranje *Ivanom Stipićem*.

TRAŽITI DOSLJEDNO PROVOĐENJE ZAKONA

»Prema odrednici koja se danas rabi – tzv. tradicionalne manjine, kao što su primjerice Mađari, Slovaci, Rumunji ili Rusini, oni su desetljećima imali svoje materinske jezike u službenoj uporabi u ex-Jugoslaviji u razdoblju nakon završetka Drugog svjetskog rata. No, određenih otpora i problema je bilo i u tom davnom vremenu iza nas. Jedan od karakterističnih primjera je da nisu svi željeli da se Subotica službeno zove i Szabadka na mađarskom jeziku, postojao je snažan otpor u nekadašnjoj komunističkoj strukturi vlasti spram uvođenja tog naziva. Sličan otpor je bio nedavno, prilikom uvođenja službenog naziva Szent Tamas, na mađarskom jeziku, kao tradicionalnog naziva mjesta Srbobran«, kaže Slaven Dulić i naglašava kako uz javljanje problema glede službene uporabe manjinskih materinskih jezika, postoji kontinuitet bavljenja ostvarivanjem tog prava, a da se problemi javljaju i danas.

»Hoću reći kako kao manjina trebamo inzistirati na njihovom rješavanju. Što se tiče nas, ovdašnjih Hrvata, imali smo jedan dug period kada je u službenoj uporabi bio tzv. srpskohrvatski jezik, čime je skoro u potpunosti uništen hrvatski jezik na ovim prosto-

rima, jer se u stvari u školama učio srpski jezik. Uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu u Subotici prije dva deset godina je od iznimne važnosti za našu zajednicu, a ne zaboravimo da je veliku pomoć DSHV-u da se to ostvari, pružila tadašnja mađarska politička stranka DZVM. Mišljenja sam da službena uporaba hrvatskog jezika nije u tolikoj mjeri važna za očuvanje našeg kulturnog identiteta, kao što je to slučaj kod manjina čiji materinji jezik nema sličnosti sa srpskim jezikom, ali je službena uporaba hrvatskog jezika veoma važna za prihvaćanje i uvažavanje Hrvata u Srbiji. Upravo zato moramo tražiti dosljedno provođenje zakona koji se odnose na službenu uporabu našeg hrvatskog jezika.«

Slaven Dulić je i svojim poslom bio, među ostalim, vezan i za ovu problematiku, kao zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine u razdoblju od 2000. do 2004. te kao pomoćnik pokrajinskog tajnika za crkve i vjerske zajednice u razdoblju od 2004. do 2008. godine.

»Spominjao sam kako se javljaju određeni problemi, takav je slučaj bio, primjerice, u Sonti. Sredinom 2000. godine sam uputio inicijativu nadležnim tijelima za uvođenje u službenu uporabu hrvatskog jezika u Sonti, jer je postojala

zakonska osnova, a tu sam inicijativu potpisao kao vijećnik HNV-a. Moja je pogreška bila što se nisam obratio Vijeću glede te inicijative, pa da se to onda radilo službeno, putem tijela HNV-a. I što se dogodilo? Natpisi na postavljenim pločama jesu bili ispisani na latinici, ali ne i na hrvatskom jeziku, nego na srpskom jeziku. Napisao sam žalbu i inspektor je izišao na teren. Sada je to ispravljeno, ali hoću reći kako iz naše zajednice moramo pokretati stvari da bi se problemi riješili. Tako sam prije godinu dana, kao vijećnik, uputio primjedbu HNV-u da se preispita korištenje naziva Komunalna policija u Subotici, koji je po mom mišljenju pogrešan, jer bi se trebao rabiti naziv Komunalno redarstvo. Odgovor još nisam dobio. Također bi se trebalo postaviti i pitanje o pločama TOS-a koje nisu ispisane trojezično«, kaže Slaven Dulić.

POTREBNO JE NEKOLIKO PUTA REAGIRATI

U razgovoru o ovoj temi Ivan Stipić prije svega tvrdi kako hrvatska manjinska zajednica postaje sve više

svjesna važnosti službene uporabe jezika, a da se to očituje kroz sve češće zapazanje natpisa koji nisu i na hrvatskom jeziku, gdje je u službenoj uporabi i hrvatski jezik, bilo da su u pitanju oznake mjesta, ulica, ploče na institucijama ili osobna dokumenta, tako da HNV reagira na svaki primijećen nedostatak, upućivanjem dopisa nadležnim službama gradova ili općina. Te zamolbe su uglavnom usvojene i pogreške se isprave, ali to često dugo traje i potrebno je nekoliko puta reagirati.

»Trenutačno se u HNV-u radi na pripremanju materijala za strategiju službene uporabe jezika. Ono što je za mene značajno jest i neslužbena uporaba jezika. Onoliko koliko u svakodnevnom životu koristimo hrvatski jezik, tako ćemo i uočavati propuste prilikom postavljanja naziva, toliko će nam to biti važnije, tako ćemo i sve oko nas navikavati da hrvatski jezik nije strani jezik na ovim našim prostorima. Svi dopisi koje HNV šalje, kada se uoči neka nepravilnost, su u tom smislu. Zbog toga moramo biti strpljivi i dobro upoznati s propisima,

kako bismo dobro organiziranim radom educirali, kako pripadnike naše zajednice, tako i sve druge o važnosti službene uporabe jezika, kao doprinosa kvalitetnom suživotu s mnogima oko nas«, kaže Ivan Stipić, a glede izvješća o ostvarivanju prava na službenu uporabu jezika i pisma manjinskih nacionalnih zajednica u AP Vojvodini za 2011. godinu, koje je objavilo Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice u lipnju 2012. godine, ističe kako je to izvješće detaljno, zasnovano na preciznim pokazateljima strukture stanovništva po gradovima i općinama u Vojvodini, te na izvješćima lokalnih uprava, matičnih ureda, upravnih postupaka, kao i izvješćima nadzora i inspekcija.

POSTUPCI ZA OCJENU USTAVNOSTI STATUTA OPĆINA

»Izvješće se bavi sljedećim područjima: službena uporaba jezika i pisma u jedinicama lokalne uprave, radom službi za prevoditeljske poslove u gradskim i općinskim upravama, mjerama za unapređenje znanja manjinskih jezika, upotrebe osobnog imena, izdavanjem javnih isprava, uporabom jezika u oblasti gospodarstva i usluga, ispisivanjem javnih natpisa i naziva, nadzorom nad primjenom službene uporabe jezika i raspodjelom proračunskih sredstava tijelima i organizacijama u AP Vojvodini u čijem su radu u službenoj uporabi jezici i pisma manjina«, kaže Ivan Stipić i ukazuje što se, među ostalim, u izvješću navodi.

»Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice je u rujnu 2011. pokrenuo postupak za

ocjenu ustavnosti i zakonitosti statuta općina Šid, Irig i Indija pred Ustavnim sudom Republike Srbije, u vezi s njihovom obvezom uvođenja u službenu upotrebu jezika manjinskih zajednica. Samo je općina Šid uskladila svoj Statut i u naseljenim mjestima Sot i Batrovci uvela u službenu uporabu hrvatski jezik. Navodi se i kako u Somboru nije bilo zahtjeva za prevođenje na hrvatski jezik, te da je u 19 jedinica lokalne samouprave u kojima su jezici manjina u uporabi aktom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kao uvjeta za zapošljavanje, provjereno poznavanje jezika nacionalne zajednice koja živi na tom prostoru. Navedeno je i kako je radi usavršavanja manjinskih jezika Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice organiziralo stručne seminare zaposlenima u pravosuđu – za mađarski jezik, a seminar je bio na Paliću. Izdvojeno je 6.650.000,00 dinara za osposobljavanje zaposlenika u tijelima i organizacijama, gdje su u službenoj uporabi manjinski jezici, a naročito na radnim mjestima koja zahtijevaju kontakt sa strankama.

Među ostalim, navodi se da samo Subotica od pet lokalnih uprava u kojima je hrvatski u sluuporabi ima sajt i na hrvatskom jeziku, kao i podatak da je bio samo jedan zahtjev za korišćenje hrvatskog jezika u sudskim postupcima«.

KOMUNALNA POLICIJA ILI REDARSTVO?

S Ivanom Stipićem smo razgovarali i o podnesenoj primjedbi vijećnika Slavena Dulića HNV-u na ispravnost uvođenja naziva komunalna policija.

»Odbor Vijeća za službenu uporabu jezika je razmatrao to pitanje, a zatražili smo mišljenje s više strana. Ono što je zanimljivo u svezi s ovim jest sama riječ policajac-policija, tj. redarstvenik-redarstvo. Oba izraza koriste se i u Hrvatskoj, ali načešće se susreće riječ policajac, bez obzira je li u pitanju djelatnik ministarstva unutarnjih poslova ili komunalni. Pokušali smo saznati ima li razlike u samom poslu, odnosno jesu li su to poslovi iste težine i odgovornosti. Ovo je ostalo bez odgovora. U Republici Hrvatskoj postoji Zakon o komunalnom gospodarstvu, čiji članak 17. i 18. sadrže odredbe o pojmu – komunalni redar, koji se po opisu poslova podudara s poslovima komunalnih policajaca. Smatram kako je uputnije koristiti riječ policajac-policija, jer je u osnovi ova riječ grčkog podrijetla, politeia – državna uprava (latinski – politia). Koristi se ravnopravno u hrvatskom jeziku, kao i svuda u Europi. Naravno, HNV može donijeti odluku o pokretanju postupka za dopunu zakona koji reguliraju ovu oblast u Subotici i zatražiti da se pored naziva komunalna policija na srpskom i mađarskom jeziku, doda i komunalno redarstvo.«

Glede problema s natpisima na pojedinim pločama Turističke organizacije Subotice, Ivan Stipić pojašnjava kako se takve ploče postavljaju, naravno, radi stranih turista, te da je namjena turističkih ploča specifična, jer one trebaju informirati turiste o važnim mjestima u gradu, a istina je i to da u Suboticu dolazi malo turista iz Hrvatske.

»Neki natpisi na takvim pločama, primjerice kod bolnice, stadiona i na još neko-

liko mjesta ispisane su samo na srpskom jeziku-cirilicom i na engleskom jeziku. Natpisa na drugim jezicima koji su na prometnim znakovima, dakle može se koristiti samo srpski i engleski jezik, ali će se zatražiti od Instituta za stan-

ke signalizacije na ulaznim turističkim pravcima u gradu, izvođaču i članu Gradskog vijeća za turizam i mladež da

ra Ivan Stipić, a mi možemo zaključiti kako je nakon dva desetljeća službene uporabe hrvatskog jezika u Vojvodini

KLJUČNI ZAKONI

Ključni zakoni na temelju kojih se danas u Vojvodini može uvesti neki jezik u službenu uporabu jesu: Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisma i Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, te Pokrajinska skupštinska odluka o bližem uređivanju pojedinih pitanja službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina na teritoriju AP Vojvodine i Statut AP Vojvodine.

u službenoj uporabi u gradu nema na ovim pločama. HNV je uputio dopise subotičkoj Turističkoj organizaciji i Pokrajinskom ombudsmanu. Pokrajinski ombudsman je u dopisu HNV-u objasnio kako te ploče ne moraju biti ispisane u skladu sa srpskim standardima za ispisivanje naziva

dardizaciju da dostavi informacije o srpskim standardima koji se odnose na ispisivanje naziva na prometnim znakovima, a posebice o uporabi jezika i pisma na njima. Značajno je da je Turistička organizacija Subotice uputila zahtjev za ponudu izrade, dopune projekta za postavljanje turistič-

bi se planirala dodatna sredstva u proračunu Grada kako bi se postupilo po preporuci Pokrajinskog ombudsmana», kaže na koncu razgovo-

vidan napredak u ostvarivanju manjinskog prava u ovom području.

Zvonko Sarić

Marin Katačić - Bereg

Hrvatski jezik je u službenoj uporabi u Beregu i to jest važno, ali mi u našim obiteljima čuvamo šokačku ikavicu i u obiteljima govorimo tom našom ikavicom, koju prenosimo na nove generacije. Kada je riječ o hrvatskom jeziku, a s obzirom da je on u našem mjestu u službenoj uporabi, mislim da bi bilo važno da se kao izborni predmet u osnovnu školu u Beregu uvede hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ne samo da bi djeca naučila hrvatski jezik, već bi kroz taj predmet učili o hrvatskoj povjesti, književnosti i drugim stvarima koje nemaju priliku naučiti kroz redovito školovanje.

Z. V.

Anita Đipanov - Bački Monoštor

Jezik jednoga naroda je bitna karika identiteta. Za Bački Monoštor to je ikavica, njen utjecaj na kulturu stanovnika i opstanak na ovim prostorima, a pokraj nje je tu dakako i standardni hrvatski jezik, koji se izučava na časovima hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u školama. Mi živimo u državnoj zajednici koja još nije pravno uređena u dovoljnoj mjeri, a to sve ima odraza i na manjinske zajednice. Za mene je važno pitanje hoće li se ikavica i standardni hrvatski jezik rabiti i u budućnosti na ovim prostorima?! Moramo brinuti o očuvanju našeg materinskog jezika i zbog toga je važna i službena uporaba jezika.

Z. V.

Prošle godine donijeta je skupštinska odluka o uvođenju hrvatskog jezika u službenu uporabu u mjestima Sotu i Batrovcima. Ta odluka još uvijek nije provedena. Pitali smo mještane tih mjesta što misle o tome:

Zoran Mendaň - Sot

Ako imamo pravo na službenu uporabu materinskog jezika, zašto se ne provede ta odluka? Naravno da nam je to značajno, imamo djecu koja pohađaju školu u Sotu i u Šidu. Svi su članovi HKD-a »Šid«, gdje su i učlanjeni prvenstveno radi očuvanja kulture, običaja i nacionalnog identiteta Hrvata ovog dijela Srijema.

Vesna Sklenar - Sot

Uporaba hrvatskog jezika nam je od velikog značaja, pa ako je već donijeta skupštinska odluka, ne vidim razlog zašto nije provedena. Dakle, ustanovljeno je da na to imamo pravo. Djeca nam pohađaju nastavu u Šidu i Sotu. Kroz razne aktivnosti nastojimo očuvati običaje Hrvata, prije svega kroz rad našeg društva.

Snežana Pupić - Batrovci

Članica sam crkvenog zbora i HKD-a »Šid« i pohađam nastavu u Šidu. Ako već imamo pravo, to pravo trebamo i ostvariti u praksi. Mislim da bi se po provođenju te odluke ovdašnji Hrvati osjećali mnogo bolje.

anketu provela: S. Darabašić

OSNOVANA MJESNA ORGANIZACIJA DSHV-A U ZRENJANINU

Prva organizacija s hrvatskim predznakom u Banatu

Poslije dvije godine dogovora i priprema na razini stranke, prošloga je petka u Zrenjaninu otvorena Mjesna organizacija Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Na osnivačkoj skupštini održanoj u restoranu »Camelot« za predsjednika stranke izabran je *Aleksandar Lakatuš*. Dopredsjednica Mjesne organizacije je *Aleksandra Vitić*, za tajnicu je izabrana *Slivija Pavlović*, a za rizničara *Bojan Simin*.

Predsjednik MO DSHV-a Zrenjanin *Aleksandar Lakatuš* je u kratkom obraćanju istaknuo kako je došlo vrijeme da Hrvati u ovom dijelu Vojvodine javno očituju svoju nacionalnu pripadnost. »Strah je prošlost. Osnivanjem podružnice DSHV-a ne želimo ništa ekstremno, samo da budemo ono što jesmo«, rekao je *Lakatuš* koji je najavio povećanje broja članova i osnivanje mjesnih organizacija DSHV-a u Novom Bečeju, Opovu i Kovačici.

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* istaknuo je kako je ovo povijesni trenutak za stranku budući da je ovo prva njezina mjesna organizacija u Banatu, a ujedno i prva organizacija s hrvatskim predznakom u tom dijelu Vojvodine. On je naglasio važnost aktiviranja pripadnika hrvatske

mijenja i ti strahovi koji su bili prisutni kod Hrvata polako odlaze na marginu. Nadam se da će DSHV u Zrenjaninu biti prihvaćen kao i sve druge političke stranke«, dodao je *Kuntić*.

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić* ocijenio je ovaj

zajednice, posebice mladih, u radu DSHV-a, ali i u radu Hrvatskog nacionalnog vijeća, kao krovnog tijela hrvatske manjinske samouprave u Srbiji.

»Nemate razloga za strah jer se u ovoj državi ipak nešto

događaj kao iznimno važan jer je hrvatska zajednica jedna od zemljopisno najdisperziranih. »Pripadnici hrvatskog naroda ovdje oslanjaju se u svojem političkom djelovanju na DSHV, kao najznačajniju, najbrojniju i napose jedinu

političku organizaciju Hrvata na ovim prostorima, dok s druge strane pitanja iz svoje kulturne autonomije reguliraju kroz instituciju Hrvatskog nacionalnog vijeća. U tom smislu, nadam se da ćemo uskoro biti u prilici nazočiti osnutku kulturne udruge koja bi okupljala i kroz svoj rad njegovala naslijeđe ovdašnjih Hrvata i na taj način obogatila kulturni prostor Zrenjanina, ali i ukupni kulturni prostor hrvatske zajednice«, rekao je *Darko Sarić Lukendić*.

Prema posljednjem popisu stanovništva, u Zrenjaninu živi 527 Hrvata. Mjesna organizacija DSHV-a u ovom gradu trenutno broji 10 članova.

Osnutku Mjesne organizacije DSHV-a u Zrenjaninu, osim drugih članova stranke iz Subotice, Tavankuta i Novog Sada, nazočio je i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*.

D. B. P.

HRVATSKA NEOVISNA LISTA

Ima li za Hrvatsku dramu mjesta u subotičkom kazalištu?

Druga Hrvatska neovisna lista pozdravlja nastavak izgradnje Narodnog kazališta u Subotici, ali smatra i da se otvara i niz pitanja poslije izjave gradonačelnika *Modesta Dulića* i drugih dužnosnika da će novim planom biti izgrađene dvije, umjesto tri dvorane. Tim povodom predsjednik Hrvatske neovisne liste

Zlatko Ifković je putem prošlotjednog priopćenja postavio sljedeća pitanja – hoće li biti obnovljena Hrvatska drama u subotičkom kazalištu, hoće li tri drame moći uspješno djelovati u predviđene dvije dvorane ili će se usporedno s obnovom Narodnog kazališta i dalje nastaviti s kršenjem prava hrvatske nacionalne zajednice?

On dodaje da bi obnova Hrvatske drame bila ostvarenje prava hrvatske nacionalne manjine za očuvanjem nacionalnog identiteta i očuvanjem hrvatskog kulturnog naslijeđa na ovim prostorima, a to je i obveza Grada Subotice.

Udruga Hrvatska neovisna lista izražava nadu da će aktualni sastav Hrvatskog nacionalnog vijeća uvidjeti

važnost sadašnjeg trenutka i da će uvrstiti u dnevni red svoje prve naredne sjednice pitanje obnove Hrvatske drame u Narodnom kazalištu u Subotici i na taj način i ispoštovati inicijativu koju smo podnijeli 21. prosinca 2012. godine, ističe se na kraju priopćenja predsjednika udruge *Zlatko Ifkovića*.

H. R.

OPTIMIZAM GLEDE NAJVEĆE INVESTICIJE U KULTURI SRBIJE

Počela rekonstrukcija starog dijela

Gradonačelnik Modest Dulić najavljuje realizaciju najpoznatijeg subotičkog projekta, gradnju doma za drame na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku

Konačno je opetovano otvoreno najznačajnije gradilište u Subotici. U središtu grada nastavljaju se radovi na objektu Narodnog kazališta. U prošlu srijedu je podignut novi kran, a radnici, vozila i lupanje opet se čuju iz gradske jezgre. Na sreću, prevladao je zdrav razum, te se ne ruši zadnji kat ove građevine već se sprema teren za realizaciju investicije od 10 milijuna eura. Šest godina nakon početka izgradnje i dvije godine nakon stanke s radovima, konačno se nešto događa. Postavljaju se barake za radnike, krpi ograda gradilišta. Kako saznajemo, pripremni radovi podrazumijevaju i dostavu opeke, oplata za betonske elemente. Sljedećih mjeseci izradit će se projekt i izabrati izvođač radova. Provjerava se točno stanje u kojem se nalazi stari dio koji se prvi rekonstruirati.

VJETAR U LEĐA

Subotičko Narodno kazalište nalazi se na popisu najznačajnijih pokrajinskih projekata. Vlada Vojvodine je putem Fonda za kapitalna ulaganja osigurala 150 milijuna dinara za nastavak radova za ovu godinu. Subotički gradonačelnik *Modest Dulić* nedavno je izjavio kako su obavili i određene razgovore s republič-

Modest Dulić

kom administracijom te da se on nada kako će i republika pridonijeti realizaciji projekta koji ima i nacionalni značaj. Sporna odluka o rušenju stare zgrade Narodnog kazališta donesena je 25. travnja 2007. godine, a radovi su počeli 4. lipnja iste godine. Smatra se da je na objekt do sada potrošeno 490 milijuna dinara.

ZNAČAJAN POSJET

Pokrajinski premijer *Bojan Pajtić* i predsjednik Skupštine Vojvodine *István Pásztor* su u pratnji subotičkog gradonačelnika prije točno tjedan dana svojom posjetom gradilištu i službeno označili nastavak radova na adaptaciji, rekonstrukciji i dogradnji.

»Kultura je uvijek bila spona, uvijek je gradila mostove i zbog toga zasigurno ima simbolike u činjenici da smo upravo kroz ovaj projekt demonstrirali nov način razmišljanja, odgovornosti za

preuzeti posao i nov način tretiranja problema kroz njegovu izdizanje iznad dnevnog politikanstva«, izjavio je Modest Dulić okupljenim novinarima, podsjetivši kako je nacionalno vijeće za kulturu uvrstilo ovaj objekt na popis objekata od nacionalnog kulturnog značaja, što zahtijeva i izdvajanje financijskih sredstava iz državnog proračuna.

»Ovako značajan projekt ne smije ovisiti o odnosu političkih subjekata na relaciji

Kultura i umjetnost uvijek su, kao područje društvene nadgradnje, bili bolji pokazatelji društvenih kretanja od primjerice burze ili bilo koje političke rasprave, istaknuo je gradonačelnik Modest Dulić. »Uvažavajući kompleksnost trenutka u kojem živimo, potrebe grada, ali i mogućnosti financijera, nastupili smo odgovorno, demonstrirajući zajedništvo. Raduju me i nazočnost predsjednika pokrajinske Vlade i Skupštine i konkretne aktivnosti koje

S Bojanom Pajtićem na gradilištu

Subotica – Beograd. Moramo pronaći zajednički jezik da upravo kultura bude ta spona koja neće inzistirati na političkim razlikama, nego na prepoznavanju ovog projekta kao bitnog i za kulturu i za cijelu državu, jer narod bez kulture nema nikakvu perspektivu«, dodao je prvi čovjek Subotice.

su proveli s ciljem da radovi konačno budu nastavljani i da za dvije godine objekt bude završen«, dodao je Dulić.

POKRAJINA PODRŽAVA

Jedini još uvijek aktivni dužnosnik među potpisnicima ugovora o realizaciji od

kazališta

Više godina postojalo je opterećenje sa šumom u komunikaciji, a sada djeluje kao da je došlo do novog početka.

NOVA NADA

Ova tema, po veličini investicije, njenom kulturnom značaju i refleksiji na međustranačke odnose izišla je izvan gradskih okvira, te je gradonačelnik Modest Dulić nedavno dao intervju i za državnu obavještajnu agenciju Tanjug.

Odgovornost za izgradnju novog objekta na mjestu zgrade stare 150 godina koju je peticijom od rušenja pokušalo zaštititi oko 5 tisuća građana, nakon *Józsefa Kasze*, *Géze Kucsere* i *Saše Vučinića* sada je pala na leđa Modesta Dulića i na budućeg predsjednika Upravnog odbora kada bude izabran.

Nakon nevidenog kaosa na gradilištu zbog kojeg je oštećeno mramorno stubište te je nestao veliki broj cigala velikog formata iznimne kvalitete, stubište će biti konzervatorski obrađeno, a nedostajućih 400 tisuća komada originalne opeke nadoknadit će se kupnjom cigala takvih osobina, uz skrb da se ne odstupi od kakvoće niti estetike, rekao je *Danijel Kukaras*, jedan od članova stručnog tima koji radi na planu obnove zgrade kazališta. S obzirom da republika za sada još nije dala nikakav odgovor glede nastavka financiranja radova koji je obvezuju po ranijem ugovoru, ipak neće biti lak posao dovršiti objekt iza Skultétijevih stuba.

Nikola Perušić

prije 5 godina, predsjednik Vlade Autonomne Pokrajine Vojvodine Bojan Pajtić izjavio je kako je Vojvodina uredno ispunjavala svoje ugovorne obveze. Podsjećamo da je to predviđalo da i republika i pokrajina financiraju s po 45, a Subotica ostatak od 10 posto. U tri godine pred nama pokrajina će za radove na zgradi kazališta osigurati 500 milijuna dinara.

»U ovom trenutku Vojvodina financira nastavak radova sa 70 milijuna dinara, osigurat ćemo i dodatnih 500 milijuna dinara, a očekujemo i participaciju lokalne samouprave u iduće tri godine. Subotica mora imati kazalište kakvo zaslužuje, jer je ono danas ruglo umjesto da bude najreprezentativnija zgrada, ne samo u Subotici nego i u cijeloj Vojvodini«, izjavio je pokrajinski premijer dodavši kako ovo kazalište prema projektu treba imati drame na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku, što

je dokaz multikulturalizma Vojvodine.

»Spremni smo u sljedeće tri godine izdvojiti dogovorenu svotu, jer ovo kazalište predstavlja ogromno bogatstvo zbog toga što je ono, koliko je meni poznato, jedno od rijetkih u Europi, ako ne i jedino, u kojem će predstave pripremati i izvoditi tri trupe na trima jezicima: srpskom, mađarskom i hrvatskom. Upravo to je ono bogatstvo i multikulturalnost koje Vojvodina ima i što se u Europi uvažava«, rekao je Pajtić.

KLIMA I ODBOR

Predsjednik Skupštine Vojvodine István Pásztor tom je prigodom rekao kako Narodno kazalište u Suborici nije važno samo s građevinskog, već i s kulturološkog te političkog aspekta.

»Važno je da se nazire krajnja koncepcija koju ćemo staviti na stol u predstojećim

mjesecima. Nazire se i rješenje koje će se uklopiti u cjelokupnu sliku gradskog središta. Također se nazire i rješenje koje će zadovoljiti i kazalište i publiku i koje je izvodljivo, jer u predstojećih nekoliko godina sigurno možemo izdvojiti dovoljno sredstava da se zgrada završi«, rekao je Pásztor, dodavši kako će biti izdvojeno toliko sredstava koliko je potrebno da se ova zgrada završi.

Odmah nakon prošlomjesečne ostavke bivšeg predsjednika Upravnog odbora Narodnog kazališta Józsefa Kasze, predsjednik SVM-a István Pásztor je izjavio kako su svjesni pogrešaka koje su kao stranka činili. Oni očekuju da DS postavi svog čovjeka na čelo ovog projekta. Ipak, Pásztor ne podržava preveliku komercijalizaciju ovog objekta.

Demokratska stranka i Savez vojvođanskih Mađara snažno su zainteresirani za projekt Narodnog kazališta.

Trščare – krovine na salašu Poljaković – Kovačev u Đurđinu

Trska (lat. *Phragmites communis Trin*) – po svitu je ima tušta i hamade svudan, i to oko četrdesetak feli (vrsta). Trska koja najviše raste u našem kraju hasnirala se za pokrivanje krova, ali i za druge namine.

Nikoliko primjera za čeg su još naši stari hasnirali trsku:

* za ogradu ambetuša i tanki zidova (ketrenac), koji nisu nosili teret, napravio se drven kostur (bondruk) kojeg su s obadvi strane umazali mazom (blatom) i spolja krečom;

* od nje je napravljena vodića za sijanje maka, peršina i drugog sitnog simena. Iznutra su debljim drotom izbušili skramu na članjkovima stabaljke, napravili civ kroz koju su ovlaš prstom u brazdicu propuštali zrna koliko su tili;

* još i danas se da vidit na peci da podiko prodaje od kunine (ko paperje fine drške prašnika u cvastu) metlice za skidanje prava i paučine sa zidova;

* kroz iznutra izbušenu trsku pili su vodu iz kane, čobanje i sl.;

* od trske su pravili »svinjarsku bricu«, nož, da s oštarijom mož sić kruz, slaninu i sl., a na vr se mož zabost komad kruva i zamakat u kiselnu i sl.;

* gajdaši su od trske pravili pîsak za gajde;

* karaba je sviraljka od trske. Nju su u pripovijdanju i pismenu prikazali:

– *Ivan Moravčić Janika* i druga dica su od visoke i deblje trske pri dnoću ocikli komad duljine oko trideset pet centi, iznutra je izbušili i na donjem dila najednako probušili šest jamica. Na dila kojeg će mecat u usta zasikli su pîsak i napravili sviraljku nalik fruli;

– glumac *Gabor Egri* (Egri 1808.-1866.) na glasu po ulogama iz *Šekspirovi* dila, na scenama u Pešti, Beču, Minhenu i Parizu, posli predstave Hamleta u Subatici 5. veljače 1857, karabu je opisao:

– .. »Frula od trske taka je ko pikolo bočno u nju duvaju kao u flautu, a prave je pastiri sami od trske tanke ko mali prst. Zvuk joj je iznenađujuće prodoran i prijatan. U klaviru nema toliko promena zvuka koliko je iz ovog, malog instrumenta sa šest rupa vešt majstor uspio da dočara.« (PČESA Novi Sad 2002., esej Salaši, str.36.);

– etnolog *Milovan Gavazzi* spominje da su stari Slaveni u prapostojbini svirali na karabi, na dvi civi od trske, nalik crnogorskim diplama (M. Gavazzi – Vrela i sudbine narodnih tradicija, str.23).

– *Matija Dulić* u Đurđinu na salašu pod dolom spivala je

čar sviranja na karabi u pismi:

Karabaš

Od trske je napravljena ta svirala stara,

starom čiči ta karaba srcu radost stvara,

dal' se kome sviđa svirka on za to ne mari

uspomene iz mladosti odsvirat će stari.

...

(»Rasuto vlače« – Pjesme – Hrvatsko književno društvo Sv. Ćirila i Metoda Zagreb 1988.)

* Izlomljene i tanke niske stabaljke trske koje nisu mogli ni za šta drugo hasnirati nji su izložili u banja peći.

* Siromašnija čeljad su liti vilama iz vode vadili busenove iz koji više nije rasla trska, na suncu ih osušili i hasnirali kao dobar ogriv u banja peći. Od vađenja busenova bila je hasna i gazdi dola jel su se na mistu izvađeni busenova mogli širiti novi izdanci trske.

* U mladim izdancima, zelenim stabaljkama trske ima škroba i šećera, pa se mogu hasnirati i za ljucku ranu. Očičene stabaljke su osušili na suncu, samlili i ovo brašno dodavali u brašno od žita za zakuvavanje kruva, u kojekake kaše i sitna tista (peciva) čime su njim poboljšali šmek.

Od zeleni stabaljka se kuvala čorba.

* Kad je govedar na strniti napasivo marvu pod dolom moro je stat između rita i marve da spriči goveče, koje je ostilo čar mladi izdanaka i šećera u njima, da ne utrče u trsku jel bi to bila veklika patalija. Govedar bi moro iz daljeg zakoracit u rit, pa iznutra istirat goveče. Usput bi izlomolili tušta mladi stabaljka, zauvik ih upropastili, a na noge govečeta i govedara bi se navaćale pijavice koje bi morali što prija poskidati da ne sisaje krv, a to je dodatna nevolja.

Itđ.

SA ROGLJA

Trgovanje trskom

Suvišnu trsku salašari nisu prodavali na hetijama jel je nezgrapno nositi putom dugačke snopove, a i mušterija je kupio samo toliko snopova trske koliko mu je trebalo za tavanicu ili trščaru (krovinu). Trsku su najviše prodavali cenzari, koji su znali ko i kaku trsku ima, pa je s mušterijom najprija udivanio čiju bi trsku tko kupiti. Zajedno su očli na salaš do gazde trske i, ako mu se dopala njegova trska, onda se pogađo s gazdom za cinu i di triba da mu je odnese.

Ako je kupovina ugovorena, mušterija je kapariso toliko snopova trske. Cina je išla po tom koliko je trska dugačka, stabaljke debele i koliko je stabaljka u snopu. U ono vrime na velikom glasu kao najbolja i najviše tražena bila je trska iz Ludoškog jezera i iz đurđinskog dola. Kažu da je bila dulja i deblja od trske iz drugi voda.

Cenzarina je išla po slobodnoj pogodbi, najčešće od 3 do 5 posto naspram tog koliko je vridio poso, a što je bila veća vridnost bila je u postocima manja cenzarina. Po adetu cenzarinu obično plaća onaj ko prima novce.

JOSIP ŠUŠNJAR, DIREKTOR ELITTE PALIĆ

Restrukturiranje je donijelo vidljive rezultate

Piše: Dražen Prčić

Godinu dana od preuzimanja dužnosti direktora Elitte Palić, Josip Šušnjarić je uspio napraviti odlične rezultate i tvrtka koju vodi dominira ugostiteljsko – turističkim rezultatima na obali najvećeg vojvođanskog jezera. U susret novoj sezoni, koja je već praktički započela, porazgovarali smo o novim potencijalima i planovima s kojima se namjerava još više unaprijediti njihova bogata ponuda.

»U sklopu tvrtke Elitte Palić nalaze se četiri radne jedinice – hoteli Park i Jezero, Mala gostiona i Riblja čarda. Oba hotela imaju smještajni kapacitet od 110 gostiju (65 soba), koji je u minulom razdoblju, inače teških ekonomskih vremena, imao kapacitet iskorištenosti od 47 posto. Riblji restoran tijekom cijele godine u svojoj ponudi ima kvalitetnu, svježiju ribu, dok je Mala gostiona već vijek i pol nadaleko poznata po gastronomskoj tradiciji i ponudi vrhunske ugostiteljske kvalitete, a osim restoranskog dijela u objektu se nalaze i tri odvojena seminarska prostora koji mogu smjestiti i do 400 gostiju«, pojašnjava Šušnjarić i dodaje:

RESTRUKTURACIJA

»Dolaskom na čelo Elitte Palić susreo sam se s problemima i gubicima u kojima se tvrtka nalazila proteklih godina, pa sam isprva kao ekonomist po struci, izvršio temeljiti uvid u sve sektore njezinog djelovanja i odlučio je posve prestrukturirati u cilju njenog tržišnog ozdravljenja. Utvrdio sam kako postoji veliki broj uposlenih ljudi koji po svom radnom profilu uopće ne odgovaraju traženim vrijednostima, niti imaju išta zajedničkoga s poslom koji su radili, a konačno, uvidio sam kako ne postoji niti privrženost prema tvrtki, turizmu i svojim radnim mjestima. Nažalost, nužno je bilo smanjenje broja zaposlenika, pa je njihov broj s više od osamdeset sveden na današnjih trideset i devet, a tijekom pune sezone angažirano je još desetak sezonskih radnika na određeno vrijeme. Također, došlo je i do velikog smanjenja naših ugostiteljskih cijena, i više od trideset posto, pa smo s većim radnim intenzitetom, boljom organi-

zacijom posla i prihvatljivijom ponudom, u minulom razdoblju uspjeli vratiti goste i takoreći ponovno vratiti i približiti Palić Subotici. Najbolja potvrda ogleđa se, primjerice, u podatku kako umjesto prijašnjih pedesetak danas imamo stopešest do dvjesto gostiju na našem tradicionalnom nedjeljnom ručku.«

RAZNOVRSNOST GASTRO SADRŽAJA

Posljednjih nekoliko mjeseci gosti Male gostione su mogli uživati u raznovrsnim gastronomskim specijalitetima nekoliko nacionalnih kuhinja koje su se smjenjivale u zanimljivim tematskim programima organiziranim u aranžmanu Elitte Palić

»Nastojimo obogatiti našu ponudu i gostima priuštiti priliku užitka u specijalitetima pojedinih nacionalnih kuhinja kao što su nedavno primjerice bile ruska ili srpska kuhinja, na večeri rusko-srpskog prijateljstva, tradicionalno organiziramo večeri dalmatinske kuhinje na kojima ugošćuje-

mo klapu iz Orebića, a u planu je organiziranje i makedonske, te šumadijske tematske večeri. Uz to, prošloga mjeseca upriličili smo i svojevrsni festival pravljenja čvaraka na kojemu su sudjelovali i brojni viđeniji Subotičani, doprinoseći nastavljanju etno kulinarske tradicije ovih naših krajeva. A renome našeg gastro podneblja i nadaleko poznata gostoljubivost kroz turističke usluge potvrđena je i tijekom novogodišnjih praznika kada smo ugostili preko tisuću gostiju iz Dubrovnika, Splita, Rijeke, Tuzle, Mostara, Prilepa, Tetova, gotovo iz cijele nekadašnje Jugoslavije, koji su se nakon dvadeset godina ponovno vratili na Palić. U tom duhu nastavljamo dalje, čineći sve da budemo još bolji i kvalitetniji u našoj ponudi i turističko – ugostiteljskim uslugama, jer samo tako možemo privući nove i zadržati naše stare goste. Svi postignuti rezultati u minulom razdoblju od kada se nalazim na mjestu direktora Elitte Palić pokazuju kako uspijevamo kvalitetno doprinositi razvijanju turizma na krajnjem Sjeveru Bačke«, zaključio je na koncu razgovora Josip Šušnjarić.

KONGRESNI TURIZAM

Naše osnovno turističko usmjerenje se zasniva na daljnjem razvijanju kongresnog turizma za koji imamo sve optimalne uvjete i u mogućnosti smo ugostiti velike skupine ovog tipa gostiju.

POVIJEST ZANIMLJIVOG DETALJA IZ SALE ZA VJENČANJA

Najveći prsten za mladence

Držač burmi u obliku prstena na vjenčanju u svečanoj dvorani Gradske kuće

OD ZAMISLI DO SVEČANE SALE

Prošla su tri desetljeća od nastanka velikog prstena koji je do danas ostao postolje za burme u ceremonijama vjenčanja, no Andrija Jagica se dobro sjeća kako su bili vrlo motivirani i puni elana da naprave zanimljiv držač za vjenčano prstenje, sukladno ambijentu dvorane i značaju događaja kojima je namijenjen.

Atraktivno postolje za burme u obliku ženskog prstena, koje i danas oblikom i idejom izaziva pozornost na vjenčanjima u subotičkoj Gradskoj kući, nastalo je prije tri desetljeća u tada poznatom i uglednom poduzeću za izradu nakita »Aurometal« * Odjel »Prototip«, gdje je veliki prsten ručno izrađen od mesinga, pozlaćen i ukrašen sintetičkim rubinima, maštovito je stvarao i druge nesvakidašnje predmete, poput pozlaćene tamburice za prvonagrađene na festivalu, ili replike starinskog nakita

Ceremonij vjenčanja u svečanom ambijentu subotičke Gradske kuće uljepšan je i jednim detaljem koji je dugo, već tri desetljeća, »svjedok« stupaanja u brak svakog para mladenaca. To je veliki pozlaćeni ručno izrađeni prsten ukrašen sintetičkim rubinima u koji uoči ceremonija vjenčanja kum stavlja burme mladenaca. Nekada, prije nego što je napravljen ovaj značajan svečarski detalj, tu je bila jedna tacna s plišanom podlogom za burme. Iako divovski prsten atraktivnošću i dalje

kroz dugo vrijeme jednako izaziva pozornost prisutnih, manjem broju ljudi je poznato kako je izrađen specijalno za ovu namjenu, zanatskim umijećem i kreativnošću zaposlenih u tada poznatoj subotičkoj tvornici »Aurometal« i njenom odjelu »Prototip«. Ima tome trideset godina i sudi-onici ove i drugih zanimljivih kreacija su u mirovini, no traju sjećanja na entuzijazam kojim se stvaralo.

»Za nas je to bio jedan od poslova koji su se nizali, a mi ih s mnogo volje i zanosa obavljali. Ali prsten

za vjenčanja u Gradskoj kući je, za razliku od nekih naših drugih, također lijepih produkata, ostao svih ovih godina pred očima javnosti i njegova popularnost traje kroz vrijeme. I meni je lijepo kada sam u dvorani za vjenčanja, pogledam u prsten koji sam nekada davno s kolegom Rudolfom Sabom napravio i pomislim – 'to smo izradili...'«, kaže *Andrija Jagica*, jedan od tvoraca prstena naraslog u simbol subotičkih vjenčanja, omiljenog i za fotografiranja.

»U prvoj verziji je planirana izrada velikog pečatnog prstena, ali nam se boljim učinilo da se, ipak, izradi klasičan model ženskog prstena, s kutijicom za burme ugrađenom u središnji kamen na prstenu. Oko ovog središnjeg

varili ... To je bučan posao, ima i plina i dima, a buku smo pravili i mi jer smo se glasno dogovarali i komentirali, pa i pjevali! Danas mogu reći – bilo je divno.«

Prsten po uzoru na ženski, ali znatno većih razmjere

REPLIKE ZA MUZEJE

Za Andriju Jagicu veliki pozlaćeni prsten iz dvorane za vjenčanja u Gradskoj kući tek je jedan od mnoštva predmeta koje su napravili u odjelu »Prototip« u vrijeme

starog nakita za muzej u Dubrovniku, kao i avarskog nakita za subotički Gradski muzej, a među mnogim zanimljivim predmetima sugovornik izdvaja i pozlaćenu tamburicu dužine oko 15 centimetara za festival »Zlatna

Pozlaćena tamburica za festival nakon izrade

Andrija Jagica (lijevo) s nekadašnjim kolegom Rudolfom Sabom

kamena su postavljeni sintetički rubini. Napravljeni su crteži, predložak od prokroma, i onda smo sjekli komadiće od šipki mesinga, lemil,

ra nastao je za tjedan dana. Andrija Jagica ga pamti kao lijep događaj kreativnog stvaranja sa željom da se stvori »nešto lijepo«. Napravljen je od mesinga, potom pozlaćen, a ručno su obrađeni i prateći dekorativni detalji.

KAKVE SU BILE REAKCIJE?

»Uradili smo, svi su bili zadovoljni, prsten je odnesen, mi ostali sa novim poslovima. Prsten je svih ovih godina izložen javnosti, pa se za njega tim više zna, ali iz odjela »Prototip« izišlo je mnogo lijepih i atraktivnih proizvoda. Primjerice, za šahovsku olimpijadu smo pravili šah od mesinga i pozlaćen, a figure su bile divne, vitke, visoke, sve sjajno ispolirano. Preljepo.«

sjajnog stvaralačkog razdoblja »Aurometala«. Izradili su minijturni prototip »juga« (»da bi sve bilo kao na originalu zavlacio sam se pod auto i precrtavao dijelove«), zatim replike filigranskog

tamburica«, namijenjenu prvonagrađenim. Desetak godina kasnije Jagica je ovom festivalu poklonio istovjetnu tamburicu.

K. Korponaić

Snimka replike naušnice iz arheološkog nalazišta

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor Barna Geza podno zahtev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš Projekta: »Poslovni objekt-tehnički pregled vozila«, ul. Somborska br. 18, na katastarskoj parceli 2194 ko Čantavir, grad Subotica.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 19.4.2013. do 29.4.2013, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš predmetnog objekta ovom nadležnom tijelu.

PROBLEMATIČNA RASPODJELA IZ GRADSKOG PRORAČUNA

Polovica novca jednoj udruzi

Raspodjela novca po natječajima za kulturno-umjetnička društva, udruge građana i nevladine organizacije ostavila je nedoumicu u valjanost kriterija na temelju kojih se sredstva iz proračuna dodjeljuju

Na natječaju za sredstva iz gradskog proračuna koja su namijenjena kulturno-umjetničkim društvima koja njeguju nacionalni identitet, polovicu novca dobila je jedna udruga. Na natječaju koji je namijenjen udrugama i nevladinim organizacijama, uz obrazloženje da ne zadovoljava uvjete natječaja, nije prošao projekt HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, iako je na tom istom natječaju taj projekt prethodne tri godine redovito dobivao novac. Ovo su samo neke nelogičnosti u raspodjeli novca iz proračuna Grada na natječajima za kulturno-umjetnička društva i udruge.

PROJEKT (NE) ZADOVOLJAVA

Među 36 odobrenih projekata nevladinih organizaci-

ja i udruga građana koji su ostvarili pravo na dotaciju iz proračuna Grada ne nalazi se projekt kulturne manifestacije »Ikavica – govor bunjevačkih, šokačkih, dalmatinskih, ličkih, bosanskih i hercegovačkih Hrvata« HKD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića. Obrazloženje je da projekt ne odgovara ciljevima natječaja. U ovoj udruzi iznenađeni su takvom odlukom i obrazloženjem. »Na istom natječaju sudjelovali smo i prethodne tri godine i redovito smo dobivali novac za tu manifestaciju. Ove smo godine odbijeni jer ne zadovoljavamo kriterije istog tog natječaja«, kaže predsjednik HKD »Vladimir Nazor« Ivan Karan. On ističe i kako Grad Sombor ne poštuje Zakon o nacionalnim vijećima. »U tom Zakonu u članku 18. stavak 10. stoji da 'nacionalna

vijeća daju prijedlog za raspodjelu sredstava koja se dodjeljuju putem javnog natječaja iz proračuna Republike, Autonomne Pokrajine ili jedinice lokalne samouprave ustanovama, manifestacijama i udrugama nacionalne manjine u području kulture. To poštuju Republika, Pokrajina, Grad Subotica, ali

ŠUTNJA

Karan kaže kako ovo nije prvi put da ima problema prilikom raspodjele novca po natječajima. Tako je prošle godine odbijen jedan projekt HKD »Vladimir Nazor« uz obrazloženje da je za taj projekt novac dobiven po drugom natječaju. To nije bilo točno, ali na upućenu primjedbu odgovor nikada nije dan.

ne i Grad Sombor. Mislim da je to veliki propust«, ističe predsjednik HKD »Vladimir Nazor«.

Odgovor na upit zašto je projekt koji je tri godine imao financijsku potporu na natječaju za sufinanciranje projekata građana i nevladinog sektora sada odbijen, uz obrazloženje da ne odgovara uvjetima natječaja, potražili smo od predsjednika povjerenstva Atila Pribila. »Sredstva po ovom natječaju ostala su na razini prošlogodišnjih i to u iznosu od 1,5 milijuna dinara. U odnosu na prošlu godinu pristiglo je mnogo više zahtjeva i povjerenstvo se moralo striktno pridržavati kriterija za raspodjelu. Trudit ćemo se da sljedeće godine u proračunu bude više novca za to, kako bismo mogli financirati više projekata«, kaže Pribila. Na našu konstataci-

ZONSKA SMOTRA DJEČJEG KAZALIŠNOG STVARALAŠTVA

Predstavili se i Lemešani

Trodnevna 53. zonska smotra dječjeg kazališnog stvaralaštva održana je proteklog vikenda u Crvenki. Organizatori smotre su Savez amatera Vojvodine i Kulturno prosvjetna zajednica općine Kula, te domaćini u Crvenki, Kuli i Bačkom Petrovcu. Svoje su umijeće pokazali kazalištarci iz Sombora, Krušića, Bačke Palanke, Bača, Apatina, Sonte, Kule, Bačkog Gračaca, Ruskog Krstura, a dramska sekcija HBKUD-a »Lemeš« je nastupila predstavom Đurđa Gligorića »Tko je smjestio vuku« u režiji Kristijana Kovača. Svakog je dana dodjeljivana nagrada za najbolje glumačko ostvarenje. Prvog dana je tu nagradu (knjigu i diplomu) dobio Marko Barić za ulogu inspektora Sajle iz predstave koju su prikazali Lemešani.

L. Knezi

Fotografije je snimio Dario Brkić

ju da Grad Sombor suprotno Zakonu o nacionalnim vijećima prijedloge za raspodjelu sredstava ne upućuje nacionalnim vijećima, Pribila, koji je pomoćnik gradonačelnika

»KRIVI« KRITERIJI

Iz gradskog proračuna za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet u proračunu Grada

»Ikavica« bez potpore

Sombora, odgovara da će i to biti ispravljeno, a to bi uskoro trebalo biti na sjednici skupštinskog Radnog tijela za međunarodne odnose.

ove je godine izdvojeno 675.000 dinara. Ono što »bode oči« u raspodjeli tog novca je da je skoro polovicu dobila jedna udruga. Tako je Udruženju građana

»Bunjevačko kolo« pripalo 317.000 dinara, a ostatak su dobili HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora (46.300), HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega (29.800), HBKUD »Lemeš« iz Lemeša (29.800), i mađarska kulturno-umjetnička društva »Moric Žigmond« iz Doroslova (135.600), »Petefi Šandor« Telečka (102.600) i »Adi Endre« iz Stanišića (13.300).

Slavica Rogač, koja je bila na čelu povjerenstva koje je raspoređivalo novac KUD-ovima nacionalnih manjina, kaže kako je povjerenstvo poštovalo utvrđene kriterije i da se osim realizacije programa iz prošle godine boduju sudjelovanje na smotrama i ostvareni rezultati. Na naše pitanje kako je moguće da polovicu novca dobije jedna udruga ona odgovara: »UG 'Bunjevačko kolo' priložilo je tri zlatne plakete s republičkih natjecanja koje su osvojile tri slamarke iz ove udruge, što im je automatski donijelo 240 bodova«,

kaže Rogač ne upuštajući se u komentiranje kriterija koje donosi Gradsko vijeće Grada Sombora.

Mata Matarić, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, kao jednu od nelogičnosti ističe kako se pojavljivanje na smotrama vrednuje s 20 bodova, a međunarodna suradnja s 10. »Treba li da se manemo masovnih nastupa, da se angažiramo oko individualaca koji će nam donijeti bodove? Naša gostovanja na kojima smo promovirali Sombor, Bačku, Vojvodinu, u Osijeku, Rešetarima, Vinkovcima i dugim mjestima zaslužila su 10 bodova. Nelogično je da se više vrednuje rad jedne sekcije od desetak članova, nego rad jednog društva sa 150 članova. Na ove postojeće kriterije suglasnost su dali Savez amatera Vojvodine i Gradsko vijeće i očigledno je da bi s njima trebalo preispitati ove kriterije«, kaže Matarić.

Z. Vasiljević

OPĆINSKA SMOTRA MUZIČKO-FOLKLORNOG STVARALAŠTVA

HKD »Šid« u višem rangu natjecanja

U organizaciji Kulturno-obrazovnog centra »Šid« u subotu, 13. travnja, u OŠ »Sremski front« u Šidu održana je općinska smotra muzičko-folklornog stvaralaštva. Na smotri se predstavilo oko 400 djece podijeljenih u 5 folklornih skupina mlađeg uzrasta i 5 folklornih skupina starijeg uzrasta, te folklorni ansambl Hrvatskog kulturnog društva »Šid« u kategoriji odraslih za sudjelovanje na 33. festivalu folklornih tradicija Vojvodine. Predstavili su se i članovi

mlađe i starije folklorne skupine HKD-a »Šid«. Mlađa skupina koreografijom »Savila se bela loza« *Helene Čanji Uram*, a članovi starije grupe s dvije koreografije *Dubravke Čikarić*. Po mišljenju selektora u viši rang natjecanja plasirali su se HKD »Šid« u kategoriji mlađeg uzrasta, SKUD »Sveti Sava« iz Šida, starija

skupina, članovi folklorne skupine »Ivan Kotljarevski« Bikić Do i članovi Slovačkog kulturno-prosvjetnog društva iz Erdevika.

Odrasli članovi HKD-a »Šid« plasirali su se u viši rang natjecanja festivala tradicije. Svoje koreografije oni će predstaviti na Zonskoj smotri dječjeg muzičko-folklornog stvaralaštva koje će biti odr-

žano 11. svibnja u Srijemskoj Mitrovici, dok će odrasli članovi nastupiti 15. lipnja u Pećincima.

Inače, mlađi članovi HKD-a »Šid« ovoga tjedna bili su sudionici manifestacije »Folklor u ritmu Srbije« održane u Kulturno-obrazovnom centru u Šidu, u organizaciji manifestacije »Srbija u ritmu Europe«. Održavanje ove manifestacije, koja je bila humanitarnog karaktera, imalo je za cilj pomoć radu kulturno-umjetničkih društava.

S. Darabašić

GRAD SOMBOR UREĐUJE ATARSKÉ PUTOVE

Milijuni za prolaze kroz atare

Na području Grada Sombora ima oko tri tisuće kilometara atarskih putova, koji su uglavnom zemljani * Prije tri godine lokalna somborska vlast počela je uređenje tih putova i do sada je ili asfaltirano ili urađeno do razine tucanika oko 40 kilometara * Uređenje se nastavlja i ove godine

Atarski put

Oko 100.000 hektara oranica u 17 katastarskih općina Sombora i okolnih sela ispresjecano je atarskim putovima, koje spadaju u nekategorirane putove. To su zemljani putovi, ili kako ih poljoprivrednici zovu »lenije«. Služe kako bi poljoprivrednici stigli do svojih njiva koje nisu pokraj lokalnih ili drugih cesta. Zato je i opredjeljenje somborske gradske vlasti da značajna sredstva ulože u njihovo uređenje.

TUCANIK I ASFALT

Prema riječima šefa Službe za poljoprivredu Gradske uprave *Slobodana Kosanovića*, Sombor je od 2010. godine u atarske putove uložio oko 220 milijuna dinara. »U uređenje atarskih putova ulažemo novac koji gradski proračun dobiva od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta. Više od polovice novca koji na taj način stigne u proračun izdvajamo za ove namjene.

Ove godine od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta očekujemo prihod od 100 do 140 milijuna dinara, a u atarske putove uložiti ćemo 78 milijuna. Dio novca za atarske putove proteklih su godina mjesne zajednice osiguravale na natječajima Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, a Grad je bio sufinancijer«, kaže *Kosanović*.

»U posljednje tri godine urađeno je put Bukovac-Čičovi do prijevodnice, saniran put kroz

salaško naselje Gradina, uređen pravac od Sombora do Male Pešte, Kozara pista-Gakovački put, Gradina-Kljajićevo, Šikara-Veliki bački kanal, urađen je dio ceste kroz Nenadić, sanirana cesta Čonoplja-Pačir i cesta kroz Kruševlje. Atarski putovi koji se uređuju praktički predstavljaju uređenje postojećih zemljanih »lenija«. Prije samih radova pripremaju se projekti, raspisuju javne nabave i biraju izvođači radova. »Atarski putovi rade se uglavnom u širini od tri metra, a neki su široki i četiri metra. Cilj je da atarski putovi na teritoriju Grada Sombora budu uređeni barem do razine tucanika ili asfaltirani. No, to je proces koji traje i ne može se završiti za nekoliko godina. Ograničeni smo sredstvima, a ukupna dužina atarskih putova je oko 3.000 kilometara«, kaže *Kosanović*. Ove će godine biti urađena projektna dokumentacija za 10 kilometara atarskih putova. Dionica Kozara pista-Gakovački put u dužini od 1,5 kilometara bit će asfaltirana, a do razine tucanika bit će uređena »lenija« koja spaja Monoštoracki i Bezdanski put. Plan za ovu godinu je i uređenje dionice od salaša Bukovac

PREDAVANJE O ORGANSKOJ POLJOPRIVREDI U BAČKOM MONOŠTORU

Zasnivanje mini bio-vrtova

U Bačkom Monoštoru je ovih dana u suradnji Poljoprivredne stručne službe iz Sombora i udruga »Podunav« i »NADE« održano predavanje, kojemu su većinom prisustvovali članovi ovih udruga, među kojima su prednjačile žene.

Tijekom edukacije savjetodavac *Olivera Sekulić* je govorila o poljoprivredi Izraela i svojim iskustvima koja je stekla tijekom svog boravka na kursu o čuvanju voća i povrća nakon berbe. Savjetodavac *Zoran Boca* je govorio o poljoprivredi u Indiji i razvoju klastera u toj državi, kao i o iskustvima koje je stekao tijekom višetjednog boravka u toj dalekoj zemlji.

Poljoprivredna stručna služba je za nazočne, kao i za druge zainteresirane udruge na području djelovanja ove službe, pripremila kompletne sjemenja za mini bio-vrt s pratećom shemom

i uputstvom za sjetvu, odnosno sadnju. Savjetodavac *Jelena Ivan* je govorila o zasnivanju i osnovnim mjerama njege bio-vrta s osvrtom na organsku poljoprivredu. Komplet sjemenja za mini bio-vrt sastoji se od 11 različitih povrtlarskih vrsta i dvije cvjetne vrste najzastupljenije u vrtnoj proizvodnji na organskim principima - neven i kadifika. Ove biljne vrste raspoređene su u 16 mini polja. Gajenjem biljaka u mini bio-vrtu i

do željezničke postaje, Stari sivački put do kanala Bezdan-Vrbas, Sombor-Kljajićevo do starog Sivačkog puta, put kroz salaše Gradina bit će ponovno asfaltiran jer je postojeći asfalt poprilično pohaban.

CESTE PODIGLE CIJENU ORANICA

Uređenje atarskih putova omogućava poljoprivrednicima da lakše dođu do svojih njiva. Dobre prilazne prometnice preduvjet su da se osim

Otresišta

Osim uređenja atarskih putova urađeno je i 28 otriesišta na mjestima gdje se nekategorirani putovi račvaju s lokalnim, regionalnim ili magistralnim cestama. Ove će godine biti urađeno još sedam otriesišta. Otriesišta se prave od kamenih prizmi dužine oko 30 metara, a površina im je stotinjak četvornih metara. Pomažu da se blato s traktora, prikolica i druge poljoprivredne mehanizacije iz njiva ne iznosi na ceste.

klasične ratarske proizvodnje proizvođači okrenu i proizvodnji povrća, podizanju voćnjaka, vinograda. Zamjećuje se i kako su povećane cijene zemlje, a njive pokraj uređene ceste imaju bolju cijenu. Povećana je i sigurnost u pro-

nemamo. Bilo bi dobro kada bi barem svaka druga 'lenija' bila uređena«, kaže *Antun Delija*, poljoprivrednik s Bezdanskog puta. Kao član Savjeta Mjesne zajednice »Gornja varoš« pokrenuo je inicijativu da se poljočuvarska služba više

Slobodan Kosanović

metu, jer se s frekventnih prometnica, kakve su regionalni i magistralni pravci, izmješta poljoprivredna mehanizacija, traktori, kombajni, berači. »To što su 'lenije' kroz atar asfaltirane ili uređene do razine tucanika za nas poljoprivrednike je značajno, jer sada ne moramo izlaziti na magistralnu cestu Sombor-Bezdan. Na tom magistralnom pravcu nas policija sklanja, kažnjava, a tih problema na atarskim cestama

angažira oko kažnjavanja onih koji na atarske putove iznose blato poslije oranja i drugih radova na njivi, kako bi uređene »lenije« što duže trajale.

Uređeni atarski putovi značajni su poljoprivrednicima, u njih su uložene desetine milijuna dinara, pa se moraju i očuvati. No, veliki problem predstavljaju pretovareni kamioni koji u kampanji vađenja šećerne repe uništavaju atarske, ali i duge putove. »Ako imate pretova-

rene tegljače koji imaju i 50 tona, to ni jedna cesta ne može izdržati«, upozorio je u tijeku posljednje kampanje vađenja šećerne repe predsjednik skupštinskog Odbora za poljopri-

Kazne za pretovar

Računa se kako se preko somborskih cesta odvija oko 12 tisuća kamionskih tura, a dio tog prometa odvija se i preko atarskih putova. Ukoliko je natovareni teret do 20 posto veći od dopuštenog, kazna je od 6.000 do 20.000 dinara, a ukoliko pretovar prelazi 20 posto više od dopuštenog, kazna je od 15.000 do 30.000 dinara. U oba slučaja plaćaju se fiksni troškovi od 5.000 dinara, a kamioni se isključuju iz prometa.

vredu *Ferenc Varga*. Najveći problem u prošloj kampanji bio je na atarskoj cesti Sombor-Gradina-Kljajićevački put, gdje su za samo dva tjedna pretovareni kamioni uništili cestu od tucanika.

Z. Vasiljević

primjenjujući znanje stečeno na predavanjima o agrotehničkim mjerama na principima organske poljoprivrede, žene će na selu imati koristan i dekorativan prostor u svojim vrtovima. Na kraju predavanja podijeljeni su kompleti sa sjemenjem, nakon čega su žene postavljale dodatna pitanja u vezi agrotehničke gajenja biljaka u mini bio-vrtovima.

Z. M.

HUMANI OSNOVCI IZ MONOŠTORA I DOROSLOVA

Pomoć prijatelja

Prvoga ožujka ove godine počela je prijateljska, humanitarna akcija u kojoj su sudjelovale OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora i OŠ »Petefi Šandor« iz Doroslova. Podrazumijevala je angažiranje učenika na prikupljanju školskoga pribora, odjeće i obuće za djecu koja pohađaju nastavu u ovim školama, a žive u obiteljima slabijeg materijalnog stanja.

19. travnja 2013.

Do kraja mjeseca prikupljene stvari su sortirane i razmijenjene na susretu u Doroslovu 4. travnja, kojemu su prisustvovali članovi Učeničkog parlamenta dviju škole, a u organizaciji pedagoginja obiju škole.

Humanost na djelu, volja i potreba za pomoć svojim vršnjacima, dokazala se i ovoga puta!

Z. M.

ODRŽAN 10. JUBILARNI SALORI

Okupilo se stotinjak izlagača

U Osijeku je od 12. do 14. travnja održan 10. sajam lova, ribolova i turizma koji je, unatoč recesijskim vremenima, okupio više od stotinjak izlagača iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja – Austrije, Bosne i Hercegovine, Mađarske i Srbije. Sajam na Pampasu otvorio je general *Mladen Markač*, počasni građanin Osijeka, pozdravio sve izlagače i brojne goste, među kojima predstavnike mnogih županijskih lovačkih i ribolovnih saveza i poručio da potaknu mnoge da dođu u Slavoniju i Baranju, da uživaju u ljepotama koje Hrvatska ima.

Među gostima zapazio sam i izaslanstvo Subotice, pa sam *Mirka Ostrogonca* zamolio za

kratku izjavu: »Mi smo često na sajmovima u Osijeku, ali i Osječani kod nas, no prvi sam puta na ovom sajmu i zadivljen sam organizacijom i bogatom ponudom, ali i brojem posjetitelja. Nije to čudno, jer ljudi koji se bave lovom i ribolovom su ljudi od strasti, a onda tu svega bude kada se staleški okupljaju.« Mirko je još dodao kako i Subotica ima što punuditi lovcima i ribolovcima, Paličko i Ludoško jezero i više od 4 tisuće hektara šume bogate mnogim vrstama divljači. Istina, najčešće dolaze lovci iz Italije, ali u posljednje vrijeme i sve više iz susjedstva, Mađarske i Hrvatske.

Šokačka grana vjerni je pratitelj osječkih sajamskih priredbi, a *Ana Muhar* rekla

je što to sve Šokci nude na ovom sajmu. Godinama već nastupaju u okviru Turističke zajednice, pa osim na sajmovima u Osijeku bili su i

u Zagrebu, Zadru i diljem Slavonije i Baranje i uvijek pokažu što vrijedne snaše rade i što sve čuvaju u svojim škrinjama i ormarima, ponekad staro sto i više godina. A

uz ruho i rukotvorstvo ide i šokačka gastronomija, kolači uslatko i ukiselio, a posjetiteljima sajma nudile su i »šokački sendvič«, kruha s maslom, posoljeno i popapreno. Ne naplaćuju, a tko što da, jer i ovaj je sajam imao humanitarni karakter, a sredstva su išla za liječenje *Ane-Martije Barišić*, djevoj-

ke iz Čepinskih Martinaca, oboljelu od sarkoma na plućima. Lovci su dijelili lovački paprikaš, ribiči – fiš, a Grana šokački sendvič.

Slavko Žebić

JUBILEJ MITROVAČKE GIMNAZIJE

175 godina od osnutka

Prošlog tjedna nizom manifestacija obilježeno je 175 godina od osnutka srijemskomitrovačke gimnazije. Mitrovačka gimnazija je jedna od najstarijih škola na ovim prostorima, osnovana je 2. srpnja 1838. godine kao njemačka gimnazija Oberschule, a nalazila se u zgradi današnjeg Zavoda za zaštitu spomenika kulture. Tijekom vremena mijenja naziv u Mala realna gimnazija (1851.), da bi ubrzo iz svog naziva izostavila naziv Mala i postala Kraljevska realna gimnazija (1863.). Šezdesetih godina 20. stoljeća Gimnazija dobija naziv, po narodnom heroju, »Ivo Lola Ribar« koji će imati sve do 2007. godine od kada nosi naziv Mitrovačka gimnazija. Kroz sedamnaest desetljeća trajanja u njoj

su znanja stjecali mnoge poznate osobe poput: *Mileva Marić-Einstein*, *Vasa Čubrilović*, *Slavko Vorkapić*, *Petar Krančević*, *Petar Kralj*, *Siniša Kovačević* kao i mnogi drugi. Od mnogobrojnih manifestacija koje je Gimnazija organizirala povodom jubileja najposjećenije su bile »Otvorena vrata« za osmake koji su mogli upoznati se sa školom i njenim radom, natjecanje iz informatike za učenike osnovnih škola, Slagalica Mitrovačke gimnazije, promocija Monografije Mitrovačke gimnazije, koncert na Gradskom trgu, a proslavu svog jubileja završila se svečanom Akademijom koja je održana u srijemskomitrovačkom kazalištu.

A. Dujić

HUMANITARNA MANIFESTACIJA U BOKI
Posluženo 1300 palačinki

Aktiv žena »Bokinski biseri« iz Boke organizirao je humanitarnu manifestaciju nazvanu Palačinkijada 11. travnja. U programu, koji su otvorile predstavnica aktiva žena *Marija Večanski* i ravnateljica osnovne škole iz Boke *Jadranka Doder*, sudjelovala su djeca iz Šurijana i Zrenjanina. Učenici iz Boke i Šurijana pripremili su priredbu. Mladi gitaristi iz Boke pokazali su svoj talent svirajući pjesme grupa *Scorpions*, *Riblja Čorba* i *Oktobar 1864*. Nastupili su i članovi Kulturno-umjetničkog društva »Svetožar Marković« iz Zrenjanina.

Svi prisutni bili su posluženi s 1300 palačinki koje su članice Aktiva žena ispekle na devet tiganja, i sokovima za koje su zaslužni mnogobrojni sponzori, među kojima su: »Borac« iz Šurijana, članice Aktiva žena, Savjet Mjesne zajednice, Općina Sečanj na čelu s *Predragom Miloševićem*, *Icuka Đurić*, *Rozika Pejčić*, *Predrag Večanski* i mnogi drugi.

»Palačinkijada« je samo jedna od humanitarnih akcija koju su organizirale članice Bokinskih bisera.

V. Salonja

IVANA VUKOV, INSTRUKTORICA PRVE POMOĆI U NEPALU

Snove treba polako sanjati

Kako je jedan slučajni susret u Subotici odveo našu sugrađanku na drugi kraj svijeta, i što je tamo zatekla

Subotica je i prije bila, a i sada je dom više svjetskih putnika, globetrottera, avanturista i istraživača udaljenih krajeva. Svakako je najpoznatiji među njima bio *Tibor Sekelj*, koji je obišao Afriku, Aziju i Južnu Ameriku. Današnji najveći pustolov Subotice je Josip File, koji je prije nekoliko godina išao Sekeljevim putem u Južnu Ameriku, te se penjao na razne svjetske vrhove. Imamo i vrsne alpiniste. Ipak, odnedavno se odabranoj skupini ljudi koji se ne plaše daljine, koje zanimaju udaljene paralele i geografske širine, pridružila i jedna djevojka - *Ivana Vukov*.

Gdje si putovala, koliko si vremena provela na putu?

Putovala sam u Nepal. Bila sam tamo skoro dva mjeseca. Išla sam kao instruktorica prve pomoći na temeljnom planinarskom tečaju u organizaciji Planinarskog saveza Nepala i kasnije kao medicinska pratnja na ekspediciji koja je trajala 4 tjedna i brojila 65 ljudi. Polaznici su bili šerpasi, lokalni stanovnici koji rade kao vodiči na ekspedicijama,

ali je bilo i 6 stranaca koji su željeli obučiti se. Obuka se prvih 10 dana održavala u glavnom gradu Kathmanduu, a zatim se krenulo put glečera i Himalaje na 5.400 metara nadmorske visine.

Je li ti taj događaj promijenio pogled na svijet?

Koliko god mislite da vam takvo putovanje promijeni pogled na svijet, shvatite da može samo promijeniti kut promatranja. Nakon doživljenog imate mogućnost izbora aspekta promatranja, pa je na vama da odlučite što ćete odabrati. Vidjela sam da struja, internet, novac... sve to olakšava život, ali da je za vlastiti mir i sreću potrebno nešto potpuno drugačije, da je to stil života.

Po čemu smo slični, a po čemu se najviše razlikujemo od Nepalaca?

Razlike i sličnosti se prepliću. Žive skromno i jednostavno. Izuzetno su pobožni. To je zemlja hinduizma i budizma gdje ove dvije vjere žive u izuzetnoj hamoniji. Imaju mnogo manje nego mi, ali djeluju mnogo sretnije. Nema nerveze. Uvijek se osmjehuju,

što me je u startu oduševilo. Nakon nekog vremena shvatila sam da niti ja ne skidam osmijeh s lica. Vjeruju u reinkarnaciju, pa se trude u ovom životu živjeti što bolje, kako bi u novoj reinkarnaciji napredovali i bili zdraviji, sretniji, obrazovaniji, živjeli mnogo bolje, jer u obratnoj situaciji idu stepenicu niže. Kada im stanete na put, neće vikati na vas da se pomaknete već će vaš šutke zaobići, jer ne žele trošiti svoju energiju na nešto što ne mogu promijeniti i poremetiti svoj mir. Kada bi vrijeme na ovim prostorima vratili nekoliko desetljeća unazad, shvatili bi da imamo mnogo sličnosti. Očito razvojem društva, napredovanjem civilizacije nastaju promjene koje vode u različitosti.

Jesu li te Nepalci pitali odakle si, imaju li pojma gdje smo mi?

Bila sam im veoma interesantna kao visoka bijela žena. Gdje god sam se pojavila, nakon pozdrava je uslijedilo pitanje odakle sam. Nisu čuli za Srbiju, pa sam im morala pojašnjavati da je to u Europi tamo negdje gdje su Francuska i Njemačka, pošto su za te države čuli. Nakon povratka s ekspedicije sam provela još tjedan dana u Kathmanduu i lokalci su me na ulici pozdravljali kao da se oduvijek poznajemo, i s puno poštovanja. Moram pojasniti da to baš i nije standardni slučaj s običnim turistima. S obzirom da sam tamo provela dosta vremena, svaki put kada su me pitali odakle sam, iskoristili su priliku pitati me što radim u Nepal. Izuzetno su cijenili i poštovali to što sam

radila za njih, što sam ih obučavala i brinula o njihovom zdravlju. Turisti dođu i misle da novcem mogu sve kupiti, jer je sve prilično jeftino. Njihovo poštovanje nije na prodaju i učinili su da se zaista osjećam posebno.

Kako si uopće krenula na put, kako se postaje avanturistom?

Priča o odlasku je prosto nevjerojatna, i splet je još nevjerojatnijih okolnosti! Slučajni susret sa starijim bračnim parom Slovenaca na željezničkom kolodvoru u Subotici, gdje sam ih samo uputila u kom pravcu da idu i razmijenila par rečenica s njima, bio je dovoljan da mi nakon mjesec dana zazvoni telefon i stigne ponuda. Ponuda je bila volonterskog karaktera, ali iako sam im rekla da mi daju par dana da razmislim, ja sam u dubini duše to odmah prihvatila. Kao avanturist se rodiš. Ili imas tu žicu, ili je nemaš. Ja sam svoju naslijedila od roditelja i beskrajno sam im zahvalna na tome.

Imaš li želju opet ići neka-mo, imaš li potporu obitelji?

Želja mi je vratiti se ovoga ljeta i za to postoji velika šansa. Sada bi se dio tečaja održao u drugom dijelu Nepala u blizini Tibeta, što bi otvorilo mogućnost ispunjenja sna za koji sam donedavno mislila da ga je prosto nemoguće ostvariti. Također bih iskoristila priliku da na povratku kući svratim do Vijetnama, Kambodže i Laosa, država koje svakako treba vidjeti, a iz nepoznatih razloga ne spadaju u najpoželjnije turističke destinacije. Južna Amerika i Afrika mi i dalje ostaju velika želja. Naučila sam da snove treba polako sanjati kako bi imali vremena ostvariti se.

Nikola Perušić

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Stanovanje u srednjem vijeku

Piše: dr. Zsombor Szabó

Poštovani čitatelji, barem oni koji redovito prate ovaj feljton, vjerojatno su primijetili kako smo se u posljednjih nekoliko nastavaka bavili temom života u srednjem vijeku, s jasnim ciljem da to vrijeme približimo današnjem čovjeku i dokažemo kako zreli srednji vijek nije bio tako mračan kako su ga, prije svega francuski građanski revolucionari, prikazivali. Govorili smo o gradskoj samoupravi, o načinu izbora, o zakonima koji su oblikovali gradove, kako su štitili vinograde, voćnjake, a u ovom broju bavit ćemo se temom stanovanja u srednjem vijeku. Pokušat ćemo se bazirati na artefakte koji su pronađeni, prije svega, u Srijemu.

GRAĐANSKE KUĆE U KAMENICI (KAMONCZU)

Kardinal Antun Vrančić 1553. godine plovi niz Dunav u Drinapolje i ovako opisuje Kamenicu: »Bio je to jedan od onih gradova koji su u Srijemu uživali veliki ugled... Moglo se u njemu vidjeti stotinu pedeset kuća sagrađenih od kamena, u pristalu redu položenih.« Grad su Turci razorili, ali prosto je nemoguće da od 150 ušorenih kamenih kuća nijedna nije otkrivena, makar u temeljima ili u podrumima, kojih je svakako bilo. Nema ni jednog jedinog srednjovjekovnog kamena, makar ugrađenih u zidove novijeg datuma. Prosto nevjerojatno, ali očito nekima nije u interesu otkriti bilo što u nekad »uglednom srijemskom gradu«. I na

drugim lokacijama srednjovjekovnih srijemskih gradova situacija nije puno bolja. To znači kako do današnjeg dana niti jedna stambena kuća iz doba gotike nije otkrivena, no imamo ipak neke tragove.

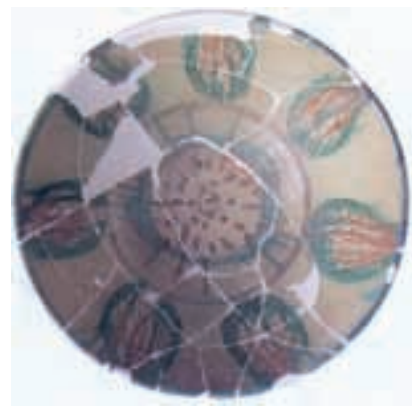
PALAČA U SLANKAMENU I PETROVARADINU

Srednjovjekovni Slankamen je bio isto razvijeno naselje, Gornji grad, već smo rekli ranije, kad bi bilo volje i malo novca za iskapanje, mogao bi biti »Srijemska Pompeja« jer prostor je prazan, idealan za arheološka ispitivanja, ne prekrivaju ga kuće s obzirom da se današnji

ri, krčazi, posude za kuhanje i pećnjaci. Iz turskog doba nije pronađeno ništa. Zaštitno iskapanje u Petrovaradinskoj tvrđavi otkrilo je isto ostatke palače i dio pokućstva: tanjura, podnih keramičkih pločica s grbom Anžuvina i opet pećnjake. Na cijelom današnjem teritoriju Vojvodine pronađeni su pećnjaci koji predstavljaju jedan razvijeni oblik stanovanja i grijanja u XIV.-XVI. stoljeću.

SREDNJOVJEKOVNE KALJEVE PEĆI

U ostacima najranijih stambenih jedinica imamo ognjišta, smještena u jednom kutu zgrade, bilo ona ukopana, poluukopana ili nadzemna. Tragovi loženja vatre na središtu objekta, čak i u jednodijelnim kućama nisu pronađeni. Razvoj kuća kretao se u pravcu nastanka dvodijelnih kuća, u kojima je jedna manja prostorija

Tanjur, XV. stoljeće, Petrovaradin

no bio i pušnica. Priznajem, ovakvo rješenje »trostruke vatre« u kućama nisam za sada našao u europskoj literaturi. Na primjer, na jednoj slici Hieronymusa Boscha iz XV. stoljeća vidimo vatru na podu naloženu usred prostorije jedne građanske obitelji, gdje se priprema hrana. U pozadini, iza žene nalazi se kamin. Loženje vatre nasred prostorije na našim prostorima je bilo neprimjereno u srednjem vijeku. Prostorije za stanovanje grijane su kaljevim pećima loženim iz kuhinje i to ne samo u »građanskim«, nego i u seoskim kućama. Kaljeva peć je do današnjih dana efikasno grijaće tijelo u hladnim zimskim danima, a otvorena vatra je grijala kuhinju, ali je time ujedno i ulazni prostor bio ugrijan. Trebamo napomenuti i kako klima u Nizozemskoj ili Engleskoj nije tako surova zimi kao kod nas, pa je i kamin mogao zadovoljiti grijanje prostorija, ali rješenje naših predaka je i onda bilo, a i danas je suvremenije i energetski efikasnije (efikasnost iskorištenja toplinske energije kamina je 15-20 posto). Slična rješenja ali i sjećanja na hladne zime imaju vlasnici starih salaša.

Pećnjak, XV. stoljeće, Petrovaradin

Stari Slankamen nije razvio na temeljima Gornjeg grada, po svemu sudeći ni Turci nisu ovde živjeli. Jedno arheološko iskapanje je rađeno pedesetih godina XX. stoljeća i onda su pronađeni temelji »jedne palače«, bar tako su je identificirali stručnjaci, prije svega zbog pronađenih dijelova prozora i stakala za zastakljivanje (bili su to vitraji). Pronađeni su i dijelovi pokućstva, tanju-

služila kao ložište i kao kuhinja. Najrazvijeniji oblici koncem XIV.-XV. stoljeća su već trodijelne kuće, čiji je ulaz kroz središnju prostoriju gdje se nalazio i vrlo sofisticirani prostor za »vatra«. Tu je bio otvoreni dimnjak, ložište za kuhanje i za loženje kaljevih peći u sobi za stanovanje, a izbačena iz ravni zida tu je bila smještena i peć za pečenje kruha. Dimnjak je ujed-

Dražen Prčić u Kemijsko-tehnološkoj školi

SUBOTICA – Subotički pisac *Dražen Prčić* gostovao je u utorak u srednjoj Kemijsko-tehnološkoj školi u Subotici, gdje je govorio o svojem prvom romanu »Moja klinka i ja« objavljenom prije 21 godinu. Prčić je s učenicima razgovarao i o spisateljskom pozivu i detaljima zanimljivim za sve one koji bi se željeli okušati u pisanju riječi. Dogovorena je i radionica kreativnog pisanja koju će voditi ovaj pisac, a koja s radom započinje koncem ovoga mjeseca.

Inače, ovo je četvrto gostovanje ovoga pisca u subotičkim školama u protekla dva mjeseca, u sklopu akcije približavanja knjige i pisanja đacima.

»Na krilima pjesme i riječi« u Vajskoj

VAJSKA – HKPU »Zora« i MO DSHV Vajska organiziraju književnu večer pod nazivom »Na krilima pjesme i riječi« koja će biti održana večeras (petak, 19. travnja) s početkom u 20 sati u župnom uredu crkve sv. Jurja u Vajskoj. Sudjeluju: *Anita Dipanov*, *Željko Šeremešić*, pjevačka skupina »Kraljice Bodroga« iz Monoštora, pjevačka skupina »Zore«, *Ivan Karan* i *Josip Dumendžić Meštar*.

»Prepekovo proljeće« u Novom Sadu

NOVI SAD – U organizaciji HKUPD-a »Stanislav Prepek« iz Novog Sada, u subotu 20. travnja bit će održana tradicionalna književno-pjesnička manifestacija »Prepekovo proljeće 2013.«.

Manifestacija će biti održana u prostorijama koje koristi udruga, u Ulici Cara Dušana broj 4 u Novom Sadu, s početkom u 17 sati.

Na početku manifestacije bit će otvorena izložba slika čiji su autori članovi udruge, a potom će se predstavljati pjesme i njihovi autori koji su se odazvali na natječaj za »Prepekovo proljeće«.

U programu će s izvedbama Prepekovih skladbi sudjelovati zbor HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina, dok će narodne pjesme izvoditi ženska pjevačka skupina »Prepek«.

Predstavljanje NIU »Hrvatska riječ« u Budimpešti

BUDIMPEŠTA – Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ« iz Subotice predstaviti će svoju djelatnost u Budimpešti. Predstavljanje će biti održano u ponedjeljak 22. travnja u prostorijama »Croatic«, s početkom u 18 sati. Sudjeluju: ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* i novinar i urednik *Dražen Prčić*.

Donatorska tamburaška večer u Lemešu

LEMEŠ – HBKUD »Lemeš« organizira donatorsku tamburašku večer na kojoj će nastupiti Subotički tamburaški orkestar. Koncert će biti održan u iduću petak 26. travnja u Domu kulture s početkom u 20 sati. Dirigentica orkestra je *Marija Marki*, a stručni suradnik *Stipan Jaramazović*. Sav novac prikupljen od priloga na ulazu bit će dan za završetak radova popravka kapele Gospe milosrđa na uzvišenju pored crkve u središtu sela. Ova kapela je izgrađena polovicom dvadesetih godina XX. stoljeća kao hodočasničko mjesto bačkih Hrvata.

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni

PLAVNA – V. dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u iduću subotu i nedjelju, 27. i 28. travnja, u organizaciji HKUPD-a »Matoš« i logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Manifestacija počinje u subotu u 9 sati otvorenjem Likovne kolonije udruge Cro Art iz Subotice na Beravi kod Bođana. Svečano otvorenje manifestacije bit će u 17 sati u OŠ »Ivo Lola Ribar« izložbom »Sjećanje na Julija Njikoša«, a u 18 sati slijedi sv. misa. Svečana akademija u predvorju škole počinje u 19 sati i na njoj će sudjelovati gosti iz Hrvatske čitaonice, tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, te učenici koji uče predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Plavni.

Drugi dan manifestacije počinje sv. misom u župnoj crkvi sv. Jakova s početkom u 9,30 sati, a potom slijede predavanja o Andriću (dr. sc. *Sanja Vulić*, Zagreb), Matošu (*Željko Anić*, Tovarnik) i Godinama hrvatskih velikana u Vojvodini (*Tomislav Žigmanov*, Subotica) u predvorju škole, te otvorenje izložbe radova nastalih na likovnoj koloniji. U sklopu ovoga dijela programa nastupit će i »Matoševa« pjevačka skupina s pjesmama koje je svojedobno dr. Andrić zapisao u Plavni. Poslije zajedničkog ručka u 13 sati, komediju »Tamburaški oproštaj« izvest će glumci Male scene Hrvatske čitaonice iz Subotice s početkom u 15 sati.

Z. P.

OVDAŠNJI AUTORI U RENOMIRANOM KNJIŽEVNOM ČASOPISU

Izbor kratkih priča Hrvata iz Vojvodine u »Novoj Istri«

U dvobroju 1-2/2013. časopisa za književnost, kulturološke i društvene teme »Nova Istra«, što ga u Puli objavljuje Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika, objavljen je i jedan tematski blok posvećen kratkim pričama hrvatskih književnika iz Vojvodine. Naime, pod naslovom »Rič hrvatska u Vojvodini«, novi svezak Nove Istre donosi izbor kratkih priča Hrvata iz Vojvodine što ga je sačinio profesor *Vladan Čutura*.

On je autor i uvodnog eseja »Panorama vojvođansko-hrvatske kratke priče od 1990. do 2010.«, u kojemu je na početku istaknuo: »Ovaj

tekst ne može i ne pretendira postavljati konačne književno-estetske sudove o vojvođanskoj proznoj produkciji stvaranoj na hrvatskome jeziku posljednjih 20 godina. Upravo to je razlog zbog kojega nije naslovljen 'antologija', nego ima namjeru ponuditi prikaz suvremenoga hrvatskog književnog stvaralaštva, točnije kraćih proznih vrsta, tako da prateći književni tekstovi, izdvojeni iz cjeline, čine nešto što bismo najlakše mogli nazvati reprezentativnim izborom ili, još skromnije, prikazom.«

Izbor Vladana Čutur sastoji se od sljedećih pet kratkih priča: *Lajče Perušića* »Na

Svesvete«, *Petka Vojnića Purčara* »Snivajući pod snijegom«, *Zvonka Sarića* »Bolje«, *Nevena Ušumovića* »Makovo zmo« i *Tomislava Žigmanova* »Kamenčić mali u Kristinoj sandal«, koje prate i kratke biografije autora.

Objava ovog izbora ostvarena je posredstvom Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Objavom izbora kratkih priča Hrvata iz Vojvodine u jednom renomiranom književnom časopisu kao što je Nova Istra učinjen je daljnji pomak u integraciji ovdašnje hrvatske književnosti u književnost u matici. Skupa s autorom možemo zaključiti: »Za kraj ostaje nada da će se

u budućnosti hrvatska kultura početi voditi elementarnim kulturnim načelom - načelom uključivanja, a ne isključivanja, čemu je tek neznatan doprinos i ovaj tekst«.

(www.zkvh.org.rs)

KNJIŽEVNA VEČER LJUBICE KOLARIĆ DUMIĆ U ZAGREBU

Krik za izgubljenim zavičajem

Zbirka pjesama *Ljubice Kolarić Dumić* »Vijenac od čekanja« predstavljena je protekle srijede, 10. travnja, u Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu. Ova hrvatska književnica rođena u srijemskom selu Kukujevcu, koja je svoj radni vijek provela u Rijeci kao učiteljica hrvatskog jezika, više od tri desetljeća piše poeziju i prozu za djecu i odrasle i objavila je dosad 16 naslova. Zbirka »Vijenac od čekanja« sadrži 54 pjesme i sastoji se od šest ciklusa. Književnik Đuro Vidmarović je analizirajući djelo pričao o autoričinu životu, te objasnio kako su u tom kontekstu i doživljaju nastale i ove pjesme. Prema njegovim riječima, osnovni pojmovi kojima je prožeta cijela zbirka su spisateljičin strah, čežnja i ljubav. Ona se cijeli život hrva

sa strahom, i toj je tematici posvetila cijelu knjigu namijenjenu djeci pod naslovom »Ja se mraka ne bojim«. Kako Vidmarović zaključuje, taj se strah može prepoznati kao paradigma hrvatskog čovjeka koji je u manjinskom statusu.

»Ljubica Kolarić Dumić je u više svojih knjiga literarno, na svojstven i uvjerljiv način predstavila književnoj javnosti sudbinu Hrvata u Kukujevcima i cijelome Srijemu, ali nije to činila programatskim političkim govorima, nego lirskim djevojački samozatajnim stihovima. Spisateljica je iskazala i ljubav prema Rijeci u kojoj je provela svoj radni vijek i stvorila obitelj, ali je cijelo to vrijeme ostala vjerna rodnom kraju. U toj dvojnosti koja je nije sputavala, već ispunjavala književnim nadahnućima,

Ljubica Kolarić Dumić čita svoje stihove

posebno mjesto pripada njezinoj majci. U pjesmi 'Nedostaju mi riječi' motiv majke stapa se s fenomenom materinske riječi kao sastavnim dijelom autoričine samobitnosti, a time i samobitnosti naroda kojem je pripadala. Ciklus 'Iza podignutih zidova' može se razumijeti u kontekstu autoričine podijeljenosti na izgubljeni i stečeni zavičaj. Stečeni zavičaj nikada ne može zamijeniti izgubljeni. Njezini rodni Kukujevcu su raseljeni, a njezini susedjani pretvoreni u izbjeglice. Završna pjesma nosi naslov

'Pjesma povratka'. Riječ je o povratku o kojem pjesnikinja sanja, ali do kojega nikada doći neće. Ono što je važno naglasiti jest činjenica da je tragedija srijemskih Hrvata temeljna poveznica koja povezuje sve stihove u zbirci u kojoj se autoričino pjesništvo pretvara u krik i jecaj za izgubljenim zavičajem«, rekao je Vidmarović. Predgovor knjizi napisao je Igor Žic, dok kao pogovor čitamo recenziju *Leopoldine Veronike Banaš*.

Dijana Prčić

OBILJEŽENO PET GODINA OD OSNUTKA ZAVODA ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Uspješnim radom opravdali svoje postojanje

Kulturna baština i povijest hrvatske zajednice u Vojvodini još uvijek su visoko neistraženi i ovo su pionirski koraci. Vjerujemo da uz pomoć suradnika i potporu osnivača započete projekte možemo do kraja realizirati, kazao je ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov

Prva profesionalna ustanova u području kulture u pokrajini – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, osnovana je službeno 15. travnja 2008. godine. Tim je povodom u prostorijama Zavoda u ponedjeljak održana svečanost na kojoj je proslavljeno pet godina postojanja ove ustanove čiji su osnivači Skupština AP Vojvodine i Hrvatsko nacionalno vijeće.

SURADNJA S DRUGIMA

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. *Slaven Bačić* je istaknuo kako je Zavod u proteklih pet godina u punoj mjeri opravdao svoj osnutak. Po njegovim riječima, Zavod nije svrha samome sebi već ustanova koja na polju kulture tijesno surađuje sa svim hrvatskim institucijama i udrugama. »Kada se pogledaju postignuća hrvatske zajednice, Zavod je i više nego opravdao vlastito postojanje. Nije tu riječ samo o artefaktima, poput knjiga, već je unatoč malom broju uposlenika Zavod doista okrenut svim pripadnicima hrvatske zajednice iz svih regija u kojima oni žive. Zavod ne može raditi posao umjeto nekog drugog, ali on je tu da pomogne i podupre onoga tko nešto radi«, ocijenio je dr. Slaven Bačić.

ZNANSTVENI NAPORI

Ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* podsjetio je kako

Djelatnici Zavoda i uzvanici na prijemu

je u hrvatskoj zajednici prije osnutka Zavoda bilo vrlo malo institucionalno primjerenih aktivnosti u području znanosti, istraživanja i njihovoj prezentaciji.

»Zavod je u kontekstu generalne politike našega djelovanja pokušao naći prostora u onim područjima kulturne scene Hrvata u Vojvodini koji do tada nisu bili pokriveni, ili su to bili u nedovoljnoj mjeri i institucionalno slabom obliku. Znanost je tu bila jedno od glavnih područja gdje smo našli svoje mjesto«, naveo je Žigmanov.

Žigmanov je ukratko predstavio i njihov najnoviji i dosad najobimniji »Godišnjak za znanstvena istraživanja« koji okuplja radove 30 suradnika, od akademika i doktora znanosti, do onih koji su

netom završili fakultete. Dio objavljenih radnji, kazao je Žigmanov, nastao je tijekom znanstvenih istraživanja koja je dijelom inicirao i proveo Zavod, a dio je predstavljen putem znanstvenih kolokvija, kojih je dosad bilo 25.

»Ponosni smo na dosad učinjeno, ali to nije ono što bi bilo ostvarenje naše misije. Kulturna baština i povijest hrvatske zajednice u Vojvodini još uvijek su visoko neistraženi i ovo su pionirski koraci. Vjerujemo da uz pomoć suradnika i potporu osnivača započete projekte možemo realizirati«, kazao je Tomislav Žigmanov.

Na svečanosti se, između ostalih, obratio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*, koji je istaknuo kako Zavod

predstavlja duh i srce hrvatske zajednice, te da je svojim uspješnim djelovanjem doveo do bolje prepoznatljivosti Hrvata na prostoru Vojvodine, odnosno Republike Srbije.

D. B. P.

Na multikulturalnosti treba raditi

Pomoćnik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje *Attila Juhász* je naveo kako zavodi za kulturu nacionalnih zajednica – Mađara, Slovaka, Hrvata, Rusina i Rumunja – u potpunosti ispunjavaju vlastitu ulogu i zadaću te da bi trebali biti ponosom svih Vojvođana. »Institucionaliziranje područja kulture u ovim zajednicama je važno za sve Vojvođane. Ako su vojvođanski Hrvati zadovoljni, onda su Vojvođani dijelom zadovoljni. Tako ćemo naći i gajiti zajednički jezik i zajedničku kulturu. Ako govorimo o multikulturalnosti i interkulturalnosti, to je lijepo, ali na tome treba raditi«, kazao je *Attila Juhász*.

Novi broj »Godišnjaka za znanstvena istraživanja«

BUNJEVAČKA NARODNA NOŠNJA (V. DIO)

Ženska nošnja

Piše: Kata Suknović, dipl. ing. za tekstilno inženjerstvo, tekstilno-strojarske struke

Bunjevka u brokatnoj svili i rojtoškoj marami. Iz zbirke Petra Vojnića Purčara (Foto: Ivan Ivković Ivandekić)

Bunjevka u vjenčanoj lionskoj biloj svile na kumašne grane iz 1890. g. iz zbirke Petra Vojnića Purčara (Foto: Ivan Ivković Ivandekić)

Brokatna tkanina, također omiljena kod Bunjevaca, izrađivana je »žakardnim tkanjem« s djelomice ili u cijelosti utkanim srebrnim ili zlatnim nitima, koje su davale izražajnost šara žakardnog uzorka. I ove su tkanine izrađivane od čiste svile. Iako je svilena tkanina kod Bunjevaca bila vrlo tražena roba oni su se bavili tijekom jednoga perioda samo uzgojem svilene bube tj. proizvodnjom kokona. Gotovu su svilenu tkaninu radije kupovali u trgovinama.

Preko bijele košulje Bunjevke su oblačile *мугер* (*muger*) izrađen od svile, pliša ili kumaše. Rubovi su mu se ukrašavali zlatnom ili srebrnom bortom. Zakopčavao se s prednje strane srebrnim kopčama. Od 20. stoljeća Bunjevke su na »šlingovano ruvo« oblačile šlingovani prusluk, bogat bijelim i rupičastim vezom. Ovu vrstu bijelog šlinganog ruha nisu oblačile udane žene.

Poziv za »Liru naivu 2013.«

Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica »Ivan Kujundžić« pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« Subotica upućuju poziv za jedanaesti susret pjesnika Vojvodine pod nazivom »Lira naiva 2013.«.

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u istoimenoj zbirci. Pokrajinski susret pjesnika »Lira naiva 2013.« bit će 25. svibnja 2013. godine u Subotici.

Pjesme i prijavu (s kraćim životopisom te fotografijom/portret) treba poslati do 1. svibnja 2013. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica, ili putem elektroničke pošte na adresu: katarina.celikovic@gmail.com. Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona broj +381 64 211 31 86.

SKUPNA IZLOŽBA ČLANOVA UDRUGE »CROART« U SUBOTICI

Izložbu je otvorio Zvonko Sarić

Smisao, svrha i sudbina slike

Izložba slika članova Hrvatske likovne udruge »CroArt« otvorena je u ponedjeljak u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Svoja su djela ovom prigodom izložili: Ruža Tumbas, Cilika Dulić Kasiba, Cecilija Miler, Ružica Miković-Žigmanov, Snežana Kiš, Katica Seleši,

Kata Šetrov, Eva Horvat Uzon, Nela Horvat, Slobodan Zovko, Kristijan Sekulić, Lajoš Kelč, Šandor Kerekeš, Tomo Marjanović, Janoš Nađpastor i Jakov Makaji.

Izložbu je otvorio književnik, te novinar i urednik tjednika »Hrvatska riječ« Zvonko Sarić. On je naglasio kako slikarstvo nema sjaj-

nu poziciju u suvremenoj umjetničkoj proizvodnji, ali da je to nova prilika za ovaj medij ukoliko se suprotstavi dekonstrukciji kojom se negira njegova metafizička, metaforička i simbolička bit, pa tako i položaj u suvremenom kontekstu.

»I večeras, u ovom galeirijском prostoru, ovdje su primarni materijali svake slikarske produkcije – okviri i platna i druge površine na koje se prenose subjektivni slikarski izrazi, utjelovljenja mentalnih, duhovnih i osjećajnih sadržaja, a prigodom

otvorenja ove izložbe imamo priliku obuhvatiti, razumjeti i procijeniti domete i smisao izloženih djela, komunicirati s djelićem životnosti umjetnosti našeg vremena i energije utrošene na nju. Siguran sam da nam i ova izložba može govoriti ponešto o tome što je danas slika, koji je njezin trenutni smisao, svrha i sudbina«, kazao je Zvonko Sarić.

Izložba članova Hrvatske likovne udruge »CroArt« prodajnog je karaktera, a bit će postavljena do nedjelje 21. travnja.

D. B. P.

U BEOGRADU PRIREĐENA VEČER POSVEĆENA TINU UJEVIĆU

Kulturom do bolje komunikacije

Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« organizirala je večer posvećenu glasovitom hrvatskom pjesniku Tinu Ujeviću, održanu prošloga tjedna u klubu restorana »Šumatovac« koji se nalazi u središtu srbijanske prijestolnice.

Vrlo nadahnuto i s puno emocija, Ujevićeve je stihove ovom prigodom govorila proslavljena glumica Ružica Sokić. Večer je počela projekcijom polusatnog

dokumentarnog filma o Tinu Ujeviću u produkciji HRT-a. Gosti su na koncu večeri imali prigodu čuti klavijaturista i pjevača Nanada Labora koji je svirao šansone i balade.

»Večeri poput ove imaju za cilj uspostavljanje dijaloga, tolerancije i razumijevanja među ljudima dobre volje i otvorena srca. Smatramo da se kroz kulturu, pjesmu, glazbu, film, najlakše pronalazi zajednički jezik

komunikacije. To neće ići lako i jednostavno, ali mi kojima je do toga stalo, moramo biti uporni i ustrajni«, rekao je Stipe Ercegović, predsjednik ZHB »Tin Ujević«.

Ovoj poetsko-filmsko-glazbenoj večeri, među ostalim, nazočili su i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu.

Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« postoji pet i pol

godina i dosad je organizirala 25 programa – od književnih večeri, tribina, retrospektiva filmova, do revijalno-humanitarnih utakmica.

H. R.

OKRUGLI STOL »URBANI ŠOKCI« IDUĆEG TJEDNA U OSIJEKU I SOMBORU

Panonski kontekst šokačke i bunjevačke kulturne tradicije

»Šokačka grana« iz Osijeka i UG »Urbani Šokci« iz Sombora organiziraju i ove godine Međunarodni okrugli stol »Urbani Šokci« pod zajedničkim naslovom »Panonija 1,2,3«. Cilj okruglog stola je istražiti jačanje i slabljenje koncepta identiteta u tradicijskoj kulturi i baštini

Šokaca i Bunjevaca na prostoru koji određuju okruženja rijeka Drave, Dunava i Save.

Ovogodišnja tema je »Panonski kontekst šokačke i bunjevačke kulturne tradicije«. Međunarodni okrugli stol bit će održan 26. i 27. travnja u Osijeku i Somboru. Tijekom ova dva dana čut će

se izlaganja oko 25 predavača iz Hrvatske, Mađarske i Srbije.

Somborski dio okruglog stola bit će održan u subotu, 27. travnja, s početkom u 10 sati u velikoj dvorani Gradske kuće.

»U radnom dijelu izlagat će oko 12 predavača. U pra-

tećem programu sudjelovat će pjevačke skupine UG 'Tragovi Šokaca' iz Bača i 'Kraljice Bodroga' iz Bačkog Monoštora, priredit ćemo i likovnu izložbu Cecilije Miler na temu 'Panonija', kaže Marija Šeremešić, predsjednica UG »Urbani Šokci«.

Z. V.

KARDINAL BOZANIĆ PREDSTAVIO KNJIGU O PAPI FRANJI

»Jorge Mario Bergoglio – papa Franjo. Cjelovita biografija – život, ideje i poruke«

Crkva nije svrha samoj sebi, Crkva je za čovjeka i ona je pozvana ići tamo gdje je čovjek i to do krajnjih periferija i onih geografskih i egzistencijalnih, zaključio je zagrebački nadbiskup. Početkom ovoga mjeseca nakladna kuća Verbum upriličilaje predstavljanje knjige »Jorge Mario Bergoglio – papa Franjo. Cjelovita biografija – život, ideje i poruke« Andree Torniellija u Nadbiskupijске pastoralnom institutu u Zagrebu. Predstavljajući knjigu o papi Franji, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić posebno je svratio pozornost na peto poglavlje naslovljeno »Ispovijed 21. rujna«. U tom kontekstu istaknuo je kako je nakon konklava 15. ožujka za vrijeme ručka bio za stolom s papom Franjom koji je govorio o sv. Mateju te istaknuo kako ga taj svetac podsjeća na ispovijed života. Papa je o toj ispovijedi za vrijeme koje je osjetio svećenički poziv vrlo zorno pričao kao da se to dogodilo jučer, rekao je kardinal Bozanić te posebice istaknuo Papine riječi: »On je mene čekao.« Da nije bilo te ispovijedi, toga posebnog događaja, da nije bilo tog poziva koji je prethodio svemu drugome, ne bismo ni mi danas imali papu Franju. Stoga smatram da je ovo poglavlje središnje poglavlje knjige, rekao je kardinal. Kad listamo novine

prije i za vrijeme konklava nailazimo na drugo predviđanje od onoga što je izašlo iz konklava. Vjerujem da je to, ljudski govoreći, bilo iznenađenje za sve. No, s druge strane mi koji smo vjernici vjerujemo u Božje iznenađenje, u Boga koji vodi, u Boga koji daruje. Kad smo doživjeli gledajući s lođe sv. Petra onu masu na trgu 13. ožujka; narod je čekao. Ljudi su pokazali i nešto više od toga i to više nam govori ono što na stanovit način nosi papa Franjo kao poruku. »Isus je mene čekao.« Bog čovjeka čeka i Bog čeka svakoga od nas i mislim da je to bitna poruka, da nitko nije isključen od toga Božjeg čekanja, Bog čeka ne zato što želi nešto za sebe, nego što zna da čovjek bez njega ne može. Mislim da je to ono prvo što nam Papa i životom i riječima i gestama govori, rekao je kardinal Bozanić. Nadalje je istaknuo i ono što je primijetio i autor knjige, a to je Papin naglasak na Božje milosrđe, što je

izrazio i u svom biskupskom grbu. O tome je i papa Ivan Pavao II. pisao, a papa Franjo je o tome govorio za vrijeme prvog Angelusa. Također, Papa je na prvoj misi 14. ožujka kardinalima posvijestio - »ne prepustiti se pesimizmu«. To je potrebno isticati unutar Crkve, ali je to potrebno govoriti i u našem hrvatskom društvu, pa i civilnom društvu. Borba protiv pesimizma, jer to čovjeka zaustavlja, istaknuo je kardinal Bozanić. I u ovoj prigodi kardinal Bozanić osvrnuo se na osjećaj prigodom ulaska u konklave, kada se osjeća »ja kao službenik Crkve trebam učiniti nešto i s mojim glasom ću utjecati na daljnju budućnost Crkve«. »Tako da je tu osjećaj ljudske odgovornosti, ali i svijesti i odgovornosti pred Bogom, i zato mogu reći da ono što se događalo unutra je plod toga razmišljanja, te otvorenosti Duhu Svetome i molitve, a iz toga je izašao papa Franjo«, pojasnio je kardinal.

Prema kardinalovim riječi-

ma, ako gledamo unatrag ni jedan od prošlih papa nije bio isti i svaki je nešto novo donio »i možemo uistinu biti zahvalni Bogu za velike pape koje smo imali«. Crkva nije svrha samoj sebi, Crkva je za čovjeka i ona je pozvana ići tamo gdje je čovjek i to do krajnjih periferija i onih geografskih i egzistencijalnih, zaključio je kardinal.

Kardinal Bozanić zahvalio je Verbumu na brzom izdanju knjige. Također je zahvalio medijskim djelatnicima. I vaša je zasluga što ga svijet tako široko prihvaća, jer ste vi otkrili u njemu ono što je lijepo, plemenito i sveto, rekao je kardinal. Direktor Verbum Miro Radalj napomenuo je kako je knjiga objavljena točno tri tjedna nakon izbora pape i tek nekoliko dana nakon njezinog talijanskog predstavljanja, a hrvatsko izdanje najavljeno je samo dva dana nakon izbora. Premda je ovih dana puno pisano o novom papi, pa nam se čini da o njemu jako puno znamo, ova knjiga nam otkriva brojne nove detalje, i kako se bliži kraju čitanja knjige, sve jasnije se oslikava lik novoga pape, rekao je Radalj. Glavni urednik Verbuma mr. Petar Balta je s ponosom istaknuo kako je hrvatski prijevod gotovo istodobno napravljen kako je pisan rukopis, a izdanje je prvo inozemno nakon objavljenog originala na talijanskom jeziku.

IKA

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 19. do 25. travnja 2013.

19. TRAVNJA 1963.

Pokopan je veleposjednik, istaknuti javni djelatnik, suradnik NOP-a, kasnije ministar u Vladi Srbije, *Lajčo Jaramazović*. Na svom salašu tijekom II. svjetskog rata imao je ilegalnu bazu, u kojoj je skrivao borce Subotičkog partizanskog odreda. Iz nje su u brojne diverzantske akcije polazili potkraj ljeta i u jesen 1944. do oslobođenja Subotice.

19. TRAVNJA 1969.

U sklopu posjeta Vojvodini, u Subotici je boravio predsjednik SFRJ *Josip Broz Tito* sa suradnicima. Čelnici Subotice i Bačke Topole iznijeli su predsjedniku države i Partije svoja viđenja društvenog, političkog, gospodarskog i kulturnog života žitelja sjeverne Bačke.

20. TRAVNJA 1943.

Rođen je *Vlatko Dulić*, filmski, televizijski i kazališni glumac i redatelj. Pravo je studirao u Beogradu, a glumu na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti. Glumačku karijeru započinje u zagrebačkom kazalištu »Gavella«, a kasnije djeluje i u drugim hrvatskim teatrima. Ostvario je veliki broj likova na sceni, koje su zapazili gledatelji i stručna kritika.

20. TRAVNJA 1946.

Rođen je *Vojislav Sekelj*, spisatelj, publicist i nakladnik. Objavio je desetak knjiga pjesama, romana, kritika i dr. Zbirka pjesama »Rič fali«, pisana bačkom bunjevačkom ikavicom, doživjela je više izdanja. Bio je ravnatelj »Glasa ravnice«, a kasnije (travnja 1994.) pokreće dvotjednik »Žig«. Dobitnik je

više književnih i drugih nagrada i priznanja.

21. TRAVNJA 1771.

Umro je *Luka Čilić*, franjevac, profesor filozofije, čelnik visokih škola u Budimu, jedno vrijeme kustos Franjevačke provincije Bosne Srebrene, plodan pisac. Autor je više djela i »Filozofskog priručnika«. Rođen je neutvrđenog dana i mjeseca 1707. godine.

21. TRAVNJA 1830.

Umro je *Grgur Čevapović*, franjevac, doktor filozofije, predavač na teološkim učilištima, gvardijan u nekoliko samostana, provincijal, spisatelj. Pisao je na ikavsko idiomu i latinskim jezikom. Rođen je 1785. godine.

21. TRAVNJA 1914.

Uprava novoutemeljene Prve bunjevačke školske zadruge, uputila je na ovjeru pravila s osnivačke skupštine (održane 14. ožujka 1914.) Ministarstvu unutarnjih poslova koje daje suglasnost na rad, izuzimajući onaj dio pravila kojim se uređuje održavanje vjeronauka na materinjem bunjevačkom, odnosno hrvatskom jeziku. Dopuštene odredbe, međutim, nisu zaživjele u praksi zbog izbijanja I. svjetskog rata.

22. TRAVNJA 1912.

U Bačkom Bregu rođen je *Ante Jakšić*, pjesnik i prozni pisac, suradnik Klasja naših ravni i drugih uglednih književnih časopisa. Nakon završenog studija u Zagrebu predaje hrvatski jezik i književnost u Travniku, Tuzli, Osijeku, Slavonskom Brodu, Subotici, Karlovcu i Zagrebu. Premda

darovit i plodan lirski pjesnik i majstor soneta, Jakšić je od 1945. s nastupom razdoblja socijalističkog realizma prešućen od književne kritike zbog njegova kršćanskog svjetonazora. Umro je 30. studenoga 1987. godine.

23. TRAVNJA 1743.

Ukazom Marije Terezije, češke i hrvatsko-ugarske kraljice te austrijske nadvojvotkinje, potvrđen je ugovor sklopljen između predstavnika Magistrata novooslobođene varoši Szent Mária (Sveta Marija) i Kraljevske komore Ugarske da je dotadašnji Subotički vojni šanac, stekao status povlaštene, slobodne kraljevsko-komorske varoši, budući da je izdvojen iz sklopa Potiske vojne krajine i prešao pod civilnu upravu.

23. TRAVNJA 1987.

Umro je književnik *Balint Vujkov*, po obrazovanju pravnik. Preko pola stoljeća sakupljao je i obrađivao, tumačio i komentirao usmenu predaju podunavskih Hrvata, ponajviše Bunjevaca i Šokaca, na cijelom teritoriju nekadašnje SFRJ, zatim Austrije, Češke i Slovačke, te Mađarske i Rumunjske. Za života mu je objavljeno više od dvadesetak knjiga, a posthumno još toliko. Rođen je 27. svibnja 1912.

23. TRAVNJA 1996.

U Društvo književnika Vojvodine primljeni su: *Viktorija Aladžić* (r. Vujković Lamić), *Lazar Francisković*, *Laura Kovač*, *Boško Krstić*, *Snježana Rončević* i *Ante Vukov*, spisatelji iz Subotice poznati po svojim pjesničkim

i proznim djelima, esejima, raspravama i dr. ostvarajima.

24. TRAVNJA 1975.

Zvanje zaslužnih sportaša Jugoslavije stekli su stolnotenisači *Vilim Harangozo* i *Josip Gabrić*, hrvачi *Sreten Damjanović* i *Boško Marinko*, nogometaš *Tihomir Ognjanov Bata*, rukometašice *Erika Tot-Simić*, *Magda Hegediš* i *Anka Evetović*, boksač *Dragan Vujković*, džudašica *Mileva Vasić* i sportski jedriličar *Milan Glogovčan*.

24. TRAVNJA 2004.

U izdanju Hrvatskog akademskog društva, objavljen je I. svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«. Na 60 str. tiskano je osamdesetak natuknica pod slovom »A« iz pera dvadesetak suradnika, glavni urednik je dr. sc. *Slaven Bačić*.

25. TRAVNJA 1883.

Gradsko vijeće povjerilo je gimnazijskom profesoru *Istvánu Iványiju* pisanje povijesti grada Subotice. Već nakon tri godine (1886.) tiskan mu je I. svezak na preko 550. str. pod naslovom »Sazabadka szabad királyi város története I. rész« (»Povijest slobodnog kraljevskog grada Subotice I. dio«). Drugi svezak, pod istim naslovom tiskan je 1892.

25. TRAVNJA 1973.

U Zagrebu je umro odvjetnik dr. *Mihovil Katanec*, istaknuti društveni, politički i kulturni djelatnik u Subotici između dvaju svjetskih ratova, kao i Društva bačkih Hrvata u Zagrebu 1941.-1945., a nešto kraće vrijeme i poslije II. svjetskog rata u Subotici.

ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Škrinja puna folklora

Budući da se u ovoj rubrici smjenjuju poznate osobe, i one nešto manje poznate iz našeg bližeg ili daljeg okruženja, naša današnja sugovornica *Branka Gabrić* bi se uklopila u skupinu manje poznatih osoba. To dakako ne umanjuje njene vrline, vrijednosti, sklonosti, životne principe, načela... Ne voli se posebno isticati, nikada to nije ni činila, uvijek je bila negdje u nekoj zlatnoj sredini.

Branka Gabrić, umirovljenica, primila nas je u lijepom i s mnogo ukusa namještenom stanu, na prvom katu jedne gradske katnice. Što radi, što voli ili ne voli, slijedi u nastavku naših redova.

Rođena Tavankučanka, i danas voli svoj rodni kraj, jedino žali što ga ne posjećuje češće. U Tavankutu ima bližu rodbinu kod koje s vremena na vrijeme odlazi. Još kao mala djevojčica voljela je crtati, imala je sklonosti za lijepo. Upisala se u umjetničku školu i ispunila neke svoje želje. Posebno je voljela baviti se kiparstvom. I danas njen stan krasi lijepe slike.

NARODNE NOŠNJE - LJUBAV I STRAST

Brankina strast i ljubav su narodnje nošnje. U svojoj škrinji, specijalno poručenoj samo za te namjene, čuva starinsku svilu, šlinganu bijelu nošnju, kapice, turnire, pregače, mašne, kecelje i još koje-

šta. Tu se još kriju bunjevačke papuče izvezene zlatovezom, te srebrna dugmad koja su nekoć krasila muške prsluke. Sve je to pedantno posloženo, sve smo vidjeli, nije nam htjela baš sve razmatati, a nama je bilo žao moliti je da narušimo tako savršen red koji vlada u njenoj škrinji.

»Još kao dijete sam krenula na folklor, jednostavno iz puke radoznalosti, želje da budem s prijateljicama. Nisam ni slutila gdje će me sve to odvesti, u kakav svijet. Nije to bio samo svijet putovanja, tu se negdje razvio i ovaj moj današnji svijet. Počela sam da upoznajem kolorit nošnji, kako naših, tako i drugih naroda. Nije to bio samo kolorit, to su za mene bila živa umjetnička djela koja su pričala. Sve te detalje sam upijala, to nije bila samo nošnja, odjeća koju ću odjenuti za predstavu, za mene je predstavljala mnogo više, nešto uzvišenije od samog pukog materijala, kroja...«

Dalje nam priča s neskriivenim žarom.... »Naravno, zaljubila sam se u naše svile, marame, pajice, svečana ruva, pikete, pupline, i sve ono od čega se nekada izrađivala odjeća. Jednom riječju, volim sve što je vezano za tradiciju, naše običaje, naše naslijeđe«. Zatvorili smo škrinju, ostavili je da stoji u kutu, ali priča se nastavlja.

Pokraj sve te tradicije u domu kod Branke se daju primijetiti detalji koji priča-

ju prošlost, koji imaju svoje počasno mjesto, rekli bismo mjesto gdje savršeno pristaju. Tu je primjerice starinski brončani svijećnjak, bombonijera izrađena od srebra i stakla, iz koje smo bili posluženi svilenim bombonama. U uglu sobe dekor čini jedan stari ćup za pekmez ukrašen točkicama, koji i danas sija istim sjajem baš kao nekada u nekoj smočnici na salašu. S tom razlikom što je tada, želimo vjerovati, u njemu zasigurno bio neki fini crni pekmez od šljiva.

Naš pogled ide dalje u pravcu nekih lijepih starina. Pozornost privlači lampaš od porculana, lijepo ulašten, na komodi starinska rezbarena drvena kutija, koja trenutačno služi za odlaganje Brankine bižuterije. S mnogo sjete u očima nam je rekla: »Ovu drvenu kutiju je izradio moj pokojni otac, sve su to njegove ruke djela«. Još nam malo

priča o nošnji. »Ne bavim se odavno folklorom, i ne znam da li bih zavaljela toliko nošnju, tako je čuvala, da nisam pošla kao dijete na folklor.« Za Branku nošnja nije samo odjeća, ona je za nju priča, naša povijest, naša budućnost, naše naslijeđe.

DOBRO JE IMATI TOPLI OBROK

Toliko smo se zapričali o svemu ovome da će nam ostati malo redaka za priču o tome da li kuha, što kuha, i voli li općenito nešto kuhati? Ipak se na ovim stranicama moramo malo pozabaviti i kuhanjem, jer svi mi na koncu čime god se bavili, bar ponekada stane- mo pokraj štednjaka i kre- nemo u pothvat zvan kuhanje, ili bar neko pripravljanje hrane.

»Volim kuhati, jer smatram da je bolje imati topli obrok, nego ostati bez njega zbog lijenosti ili jednostavno iz

Piše i uređuje: Branka Dulić

**DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI
RECEPT SA SLIKOM!****VITAMINSKA SALATA****Potrebni sastojci:**

1 vrećica kukuruza šećerca ili 2 konzerve
1 crvena paprika
1 zelena paprika
struk mladog luka
sol
ulje
limun

Priprema:

Kukuruz skuhati ako je iz vrećice, dodati sitno nasjeckanu papriku i jednu i drugu,

bijeli dio mladoga luka. Zeleni je za dekoraciju, možete ga posuti od gore po salati. Sastojke pomiješati, posoliti, preliti s malo ulja i iscijediti limun. Smjesu od gore ukra-
siti preostalom zelenom stabljikom mladoga luka.

nekog pukog neznanja. Sve volim jesti, nisam izbirljiva, a isto tako volim drugima prirediti nešto. Kuham tjesteninu, složence, piletinu, puretinu, ribu, povrće u ogromnim količinama, a nisam lijena praviti ni slastice.«

Možemo zaključiti da se naša umirovljenica sasvim lijepo drži, voli biti dotjerana što i priliči osobi koja ima umjetničke sklonosti. Današnji recept, koji Branka dijeli s nama, je jedna fina vitaminska salata, idelana za proljetno buđenje organizma.

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
tasutrans@gmail.com www.sutrans.rs

BAVARSKA

Prvosvibanjski program 27. 4.-2. 5. 2013.

Aranžman obuhvaća:
 Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
 Smještaj u hotelu u Münchenu na bazi 2x ND
 Smještaj u hotelu u Garmisch-Partenkirchenu na bazi 1x ND
 Pratitelj grupe - vodič
 Lokalni vodič za Salzburg, München
 Međunarodno zdravstveno osiguranje DDOR
 Dodatno osiguranje prtljaga DDOR
 Troškove organizacije

Cijena aranžmana: 235 eura

POLIKLINIKA

Jeļene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

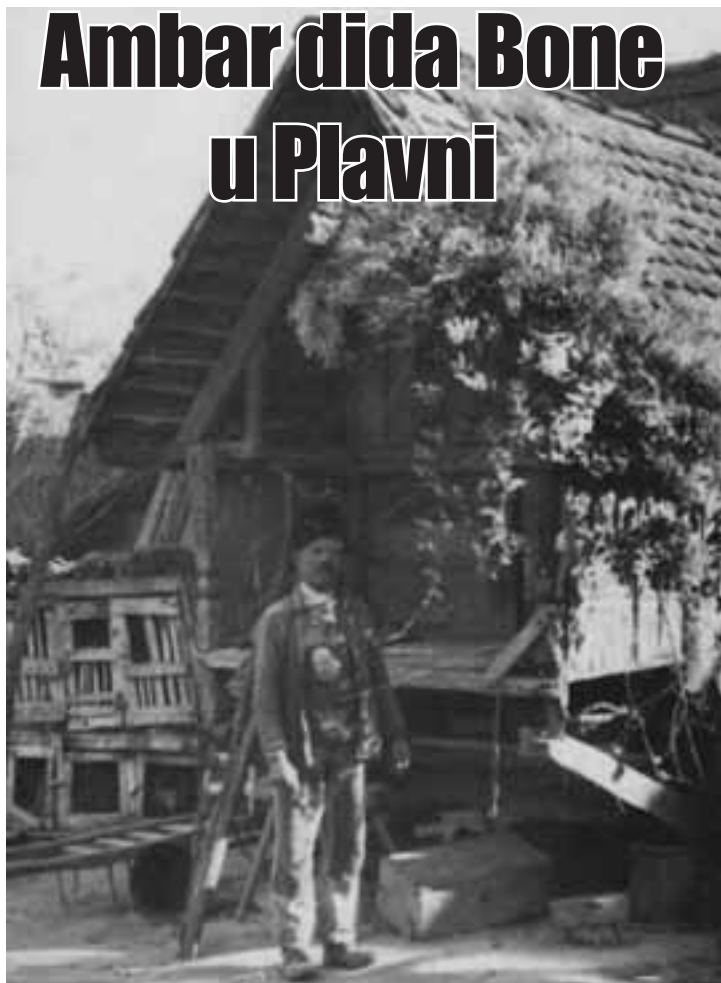
Poliklinika za vašu obitelj

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Ambar dida Bone u Plavni

Nekada je Plavna bila poznato selo s blizu tri tisuće stanovnika, ciglanom, kudeljarnom, jednom od najstarijih crpnih postaja u Vojvodini i dobrom infrastrukturom. Mnogi su je nazivali urbanim selom, što je bila realna slika ovoga mjesta. Bila je poznata i po mnogim vinogradima i dobrom vinu, ali i po mirnom, idiličnom suživotu Šokaca – Hrvata, Mađara, Nijemaca, Srba i drugih naroda. Svaka imućnija šokačka obitelj imala je u svom dvorištu ambar od drveta ili pruća, razne veličine, ovisno o materijalnom stanju same obitelji. Ambar je bio spremište za žitarice, ali je služio i za druge svrhe.

Danas je situacija posve drukčija: dobar suživot je ostao, škola još uvijek postoji i krasi središte sela, a sva druga kulturna, gospodarska i

društvena dobra su reducirana ili su u procesu nestajanja. Ipak, u potrazi za šokačkom kulturnom i etno baštinom, u Ulici Ive Lole Ribara došli smo do dobro očuvane šokačke kuće, u čijem se dvorištu nalazi vjerojatno zadnji i još očuvaniji ambar u Plavni.

DAH PROŠLOSTI

U kući živi sama *Jela Bartulov* rođ. Markanović podrijetlom iz Zavidovića (BiH), od koje smo dobili ovu zanimljivu fotografiju, nastalu polovicom XX. stoljeća. Na fotografiji je ambar sagrađen od drveta još prije Prvog svjetskog rata, a pred njim stoji njegov vlasnik, djed Jelinog muža *Bona Bartulov*, tada imućni Šokac u Plavni. Bona je bio oženjen *Mandom Bartulov* rođ. *Pejčić* iz Vajske, iz čijeg se braka rodio *Vinca*,

otac Jelinog muža *Stipana*. Stipanova majka *Anica* djevojački se prezivala *Vorgić*, a podrijetlom je iz susjednog sela Bođana. Lijepa je to povezanost susjednih sela, a možda i poučna za današnju mladež.

Koliko je značajan posljednji ambar u Plavni, toliko je vrijedan spomena i Jelin pok. muž Stipan s kojim se ona upoznala u Njemačkoj gdje su oboje bili na privremenom radu. Stipana su u Plavni zvali »Šeširdžija«, jer je on ne samo volio šešire, nego je završio šeširdžijski zanat u Vukovaru i Osijeku. O njemu bi se moglo posebno pisati jer je znao više zanata, a uz to je bio jedan od najnačita-

nijih Plavanjaca. I o Jeli bi se moglo štošta govoriti, ona je, kao mnogi mještani u ovome mjestu, ostala živjeti sama u velikoj kući, a njezin sin Ivan Benedikt Bartulov živi u Njemačkoj.

Jela, kao veoma pobožna osoba redovito ide u crkvu, zahvaljuje Bogu i moli se najviše za svoga sina jedinca, koji se rodio u njezinim već zrelih godinama. Članica je HKUPD-a »Matoš« od njegova osnutka, a svakog petka kupuje njezin omiljeni tjednik »Hrvatska riječ«.

Ambar dida Bone svjedoči o jednom davnom vremenu i obitelji koja ne zaboravlja vlastitu prošlost, nego čuva svoje uspomene i identitet.

Zvonimir Pelajić

Temeljem članka 20.i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br 135/04, 36/09) i člana 44. Odluke o gradskoj upravi Grada Subotica, (»Sl. list grada Subotica« br.6/2010), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj:

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen Zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE »NS2029 03 SU SUBOTICA KOSOVSKA« na katastarskoj parceli 19212 ko Stari grad, u ulici Kosovska br. 51, Investitora »VIP mobile« d.o.o, N. Beograd, Omladinskih brigada br. 21.

Javni uvid po podnesenom zahtjevu osiguran je je od 19.4.2013 do 9.5.2013. godine u prostorijama Gradske uprave-Gradska kuća, II. kat soba 226, svakog radnog dana u trajanju javnog uvida od 10-12 sati. Javna prezentacija i rasprava po podnesenom zahtjevu nositelja projekta bit će održana 10.5.2013. godine u prostorijama Stare gradske kuće, soba 226 II. kat s početkom u 12 sati.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Održano Okružno natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture

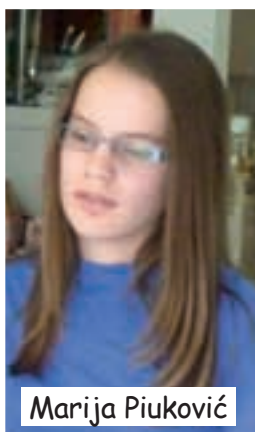
Okružno natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture održano je 13. travnja u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović« u Subotici. Natjecalo se dvadeset i šest učenika sedmog i osmog razreda iz subotičkih osnovnih škola »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« i »Sveti Sava«, te »Matija Gubec« iz Tavankuta i »Vladimir Nazor« iz Đurđina, gdje se nastava odvija na hrvatskom jeziku.

Odlukom tročlanog povjerenstva koje je pregledalo radove, na Republičko natjecanje je upućeno 7 učenika iz sedmog i 11 učenika iz osmog razreda. Prva tri mjesta nagrađena su i diplomama.

U kategoriji sedmih razreda sa 17,5 bodova najbolja je bila Ivana Dulić, učenica Osnovne škole »Matko Vuković« iz Subotice, drugo mjesto dijele Dorja Skenderović iz Osnovne škole »Matko Vuković« iz

Ivana Dulić

Marija Piuković

Subotice i Natalija Stantić iz Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta s osvojenih 15,5 bodova, dok je treće mjesto pripalo Mirjani Maksuti iz Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Subotice i Ines Bajić iz Osnovne škole »Matko Vuković« iz Subotice. Obje su osvojile isti broj bodova - 14,8.

Prva među učenicima osmih razreda bila je Marija Piuković s 15,25 bodova iz Osnovne škole

»Ivan Milutinović« iz Subotice, drugo mjesto i 14,5 bodova je pripalo Valentini Moravčić iz Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta, dok je treće mjesto s osvojenih 14,25 bodova osvojila Ana Dulić iz Osnovne škole »Vladimir Nazor« iz Đurđina.

Domaćin Republičkog natjecanja iz hrvatskog jezika i jezične kulture bit će Osnovna škola »Matko Vuković« iz Subotice u svibnju.

U DRUŠTVU PINOCCHIA I BIJELOG JELENA

Interaktivni sat obrade lektire u knjižnici

Učenici kombiniranog odjela II. i III. c iz Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Subotice svake godine posjete Gradsku knjižnicu na satu hrvatskoga jezika, s ciljem obrade lektire.

Tako je bilo i u utorak 16. travnja. Najprije im je učiteljica Biljana Vojnić Hajduk zadala lektiru koju trebaju pročitati. Učenici drugog razreda su dobili knjigu »Pinocchio« Carla Colodija dok su učenici trećeg razreda trebali pročitati knjigu »Bijeli jelen« Vladimira Nazora. Prava sitnica za ove knjigoljupce koji rado dolaze i u školsku i u Gradsku knjižnicu.

Stoga se informatorica Dječjeg odjela Bernadica Ivanković svojski potrudila uljepšati im ovaj dan interesantnom interaktivnom obradom lektire. Bilo je veoma veselo i lijepo. Djeca su prelazila sa zadatka na zadatak. Tu se rješavala križaljka, spajali su se parovi, povezivali događaji, likovi i njihove osobine. Pjevalo se i plesalo, bojilo, a osobito je bilo interesantno pogledati kome je sve Pinocchio bio inspiracija, te kako su o ovom tekstu nastala brojna umjetnička ostvarenja (kazališne predstave, crtani i igrani film, mjuzikl, radio priča i drugo). Većina zadataka rađena je na SMART interaktivnoj ploči koja se aktivira dodiranjem, što je sat i zadatke učinilo dodatno interesantnim.

Opći dojam na koncu sata bio je više nego zadovoljavajući, te su učenici odmah zatražili novu lektiru. Da, dobro ste čuli, žele čitati još... oni znaju kako je čitanje ponovno u modi, a i svidjelo im se te žele ponoviti ovaj događaj.

Što ne pokušate i vi čitati, uživati ćete, potpisujem!

DANAS, SUTRA I PREKOSUTRA POKRAJINSKA
SMOTRA RECITATORA U SEČNJU

Recitira šestero recitatora na hrvatskom jeziku

Dok čitate ove retke, u Sečnju je započela Pokrajinska smotra recitatora »Pjesniče naroda mog«, koja traje tri dana. Pravo natjecanja steklo je i šestero recitatora na hrvatskom jeziku. Danas nastupaju učenici nižih razreda osnovne škole, a među njima Donna i Claudia Karan, te Matea Rudinski. Sutra će recitirati učenici dobi od 5. do 8. razreda osnovne škole Davorin Horvacki i Petar Huska, dok će u nedjelju poeziju kazivati srednjoškolci, a naša kandidatkinja je Karla Rudić.

Radujemo se zbog njih i želimo im dobar nastup, a nadamo se i nekoj nagradici.

NATJEČAJ »BOGATSTVO RAZLIČITOSTI«

Dodjela nagrada u utorak 23. travnja

Utorak 23. travnja na Svjetski dan knjige i autorskih prava u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu bit će održana svečana akademija. Na ovoj će svečanosti između ostalog biti dodijeljene nagrade u okviru Prvog međunarodnog nagradnog literarnog, novinarskog i likovnog natječaja »Bogatstvo različitosti«, koji je tavankutska škola »Matija Gubec« raspisala za učenike osnovnih škola iz Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Mađarske.

Podsjetimo se, cilj ovog natječaja je potaknuti djecu na raspravu o temama suživota s drugima i drukčijima, te na razvijanje solidarnosti i povezivanje s vršnjacima iz različitih krajeva. Tema novinarskog rada bila je »Kako nas različitosti obogaćuju«, a literarnog i likovnog »Nijedan čovjek nije otok«.

Početak je u 18 sati.

VRTIĆ »BAMBI« IZ MALE BOSNE I OVE GODINE
POSJETIO KNJIŽNICU

Akcija Gradske knjižnice i PU »Naša radost«

Sada već stari znanci – mališani iz vrtića »Bambi«, skupina »Balončići« iz Male Bosne – i ove su godi-

ne posjetili Dječji odjel Gradske knjižnice. Naime, već četvrtu godinu Gradska knjižnica u suradnji s Predškolskom ustanovom »Naša radost« realizira projekt promicanja knjige i čitanja među najmlađim sugrađanima.

Po dolasku na odjel ponovili su pravila koja vladaju u knjižnici i na sva pitanja informatorice Benadice Ivanković znali su točan odgovor. Rad u ovoj skupini odvija se na hrvatskom jeziku, pa su mališani pogledali nove slikovnice, knjige iskakalice i knjige za početno čitanje na hrvatskom jeziku, a sudjelovali su i u kreativnoj radionici na temu »proljeće«, organiziranoj samo za njih. Gotove uratke – cvijeće su ponijeli sa sobom. Za uloženi trud nagrađeni su i članskim iskaznicama Dječjeg odjela koje mogu koristiti u idućih godinu dana, stoga su ovom prigodom i posudili knjige za čitanje.

Da su djeca uživala pokazuju i sljedeće fotografije.

Održane kreativne radionice u Gradskoj knjižnici

Na Dječjem odjelu Gradske knjižnice protekli je vikend bio rezerviran za stalne kreativne radionice. Ovoga su puta djeca izrađivala od otpadnog reciklažnog materijala pile, zeku i ptičicu, kojima će moći ukrasiti svoj životni prostor. Predmete su pravili od reciklažnog i otpadnog materijala kako bi

naučili čuvati svoj okoliš, te dijeliti otpad na korisni i nekorisni. Ozračje je i ovoga puta bilo veselo što se može vidjeti i na fotografijama.

Iz Gradske knjižnice podsjećaju kako kreativne radionice održavaju uvijek druge subote u mjesecu, te će sljedeće biti 11. svibnja.

Do tada posjetite Dječji odjel i posudite neku od novih ili vama interesantnih knjiga.

**PETAK
19.4.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Život uz rijeku, život uz vodu - dok. serija
10:28 Život uz rijeku, život uz vodu - dok. serija
11:00 Vijesti iz kulture
11:10 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija (R)
11:33 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:37 Prkosna ljubav
13:23 Dr. Oz 3, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Drugo mišljenje
15:03 Najava programa
15:05 Znanstvena petica
15:47 Skica za portret
15:57 Kralj vinograda 2, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:50 Putem europskih fondova
18:10 Iza ekrana
18:50 manjinski MOZAIK: Njemačka kuhinja Margarete Pirk
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Iz Pariza s ljubavlju, francuski film
21:45 Kennedyjevi, serija
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Filmski maraton: Jedan poljubac drag, britansko-indijski film
01:00 Filmski maraton: Ubojiti virus, američki film (R)
02:28 Inspektor George Gently 5, serija (2/4)
03:58 Skica za portret
04:10 Jelovnici izgubljenog vremena
04:30 Dr. Oz 3, talk-show
05:10 Preuredi pa prodaj! 6
05:33 Preuredi pa prodaj! 6

05:15 Najava programa
05:19 Život uz rijeku, život uz vodu: Rajna - romantična dolina Loreley u Njemačkoj, - dokumentarna serija
05:47 Život uz rijeku, život uz vodu: Iravadi - Mjanmar, dok. serija

06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Svakom loncu poklopac
--:-- Fleks: U gadnom sosu, crtani film
--:-- Baltazar: Bim i bum, crtani film
07:30 Tintinove pustolovine, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla, serija
08:45 Amika, serija za djecu
08:58 Amika, serija za djecu
09:10 Školski sat: Od starog - novo ili "vrijedni otpad!"
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Tajni život pčela, američki film
12:40 Zalagaonica, dokumentarna serija
13:00 Zalagaonica
13:20 Ubojiti virus, američki film (R)
14:47 Degraasi 2, serija
15:10 Školski sat: Od starog - novo ili "vrijedni otpad!"
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
18:00 Briljanteen
18:57 Mala TV:
19:27 Putovanja jednog gurmana, dok. serija
20:00 Remek-djelo ili zlodjelo 1, dokumentarna serija
21:05 Downton Abbey 3, serija
21:55 Knjiga ili život
22:25 Opera box
23:00 Inspektor George Gently 5, serija
00:35 Peti dan, talk show (R)
01:35 Retrovizor: Zvezdana vrata: Svemir 2, serija
02:17 Retrovizor: Capri 1
03:07 Retrovizor: Mučke 2A, humoristična serija
03:37 Noćni glazbeni program

07:05 Animanijaci, R
07:30 Animanijaci
07:55 Super Loonatics
08:20 TV izlog
08:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:45 TV izlog
10:00 Sila, serija R
11:10 Nikita, serija R
12:10 In magazin R
12:55 Zauvijek susjedi, R
13:30 Ninja ratnici, serija R
14:00 Nikita, serija 1-2/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan

20:55 Lud, zbunjen, normalan
21:50 Final Fight: Split, prijenos
00:30 Dugi oproštaj, film
02:50 Noćni lovci, igrani film
04:55 Ezo TV, tarot show
06:25 Dnevnik Nove TV R
07:15 Kraj programa

06:45 RTL Danas, (R)
07:20 Ruža vjetrova, serija (R)
08:10 Ben 10: Ultimate Alien
08:40 Moji džepni ljubimci
08:55 Yu-Gi-Oh!
09:20 Virus attack
09:35 TV prodaja
09:50 Cobra 11, serija (R)
10:50 Cobra 11, serija (R)
11:50 TV prodaja
12:05 Nebo i zemlja, serija
13:15 Ekkluziv Tabloid, (R)
13:40 TV prodaja
13:55 Ruža vjetrova, serija (R)
14:50 Cobra 11, akcijska serija (pilot prvi dio)
15:55 Cobra 11, akcijska serija (pilot drugi dio)
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Nebo i zemlja, serija
20:10 Ljubav je na selu
21:15 U dobru, zlu i kiču
22:15 Sutra, kad je rat počeo, igrani film, akcijski
23:05 Eurojackpot
23:10 Sutra, kad je rat počeo, film, akcijski (nastavak)
00:15 Vremenski policajac, film, znanstveno-fantastični/ akcijski
02:10 RTL Danas, (R)
02:45 Kraj programa

**SUBOTA
20.4.2013.**

05:55 Drugo mišljenje (R)
06:25 Najava programa
06:45 Knjiga ili život
07:15 Iza ekrana
07:50 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Wichita, američki film
09:30 Reprizni program
09:45 Tata mata: Film o meni i tati, dok. serija (R)
10:20 Kućni ljubimci
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:35 Eko zona
15:05 Reporter

16:00 Genijalne životinje, dokumentarni film
17:15 Znanstvene vijesti
17:20 Kulturna baština: Sustipan
17:35 Sedam ruku kreča, emisija pučke i predajne kulture
18:05 Lijepom našom: Molve
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Do posljednjeg zbora
22:00 Dnevnik 3
22:20 Vijesti iz kulture
22:45 Buddenbrookovi, serija
00:25 Filmski maraton: Balkanski špijun, srpski film
02:00 Filmski maraton: Wichita, američki film
03:20 Genijalne životinje, dokumentarni film
04:10 Reprizni program
06:25 Lijepom našom: Buje (R)

05:00 Najava programa
05:04 Spektar, unutrašnje politički magazin
05:49 Život uz rijeku, život uz vodu - dok. serija
06:17 Život uz rijeku, život uz vodu - dok. serija
06:45 Hamtaro, crtana serija
07:05 Moj mali planet, crtana serija
07:10 Wot wot's, crtana serij
07:20 Matkova čudovišta
07:35 Merlin 4, serija za djecu
08:20 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija
09:30 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Dar
--:-- Danica i krumpirova zlatica (R)
--:-- Rupert i najstarije stablo, crtani film
--:-- Bembo i skriveno oružje
10:00 Teletubbies
10:30 Ozzie, američko-novo zelandsko-njemački film za djecu
11:55 Flower and Garnet, američki film
14:10 Rugby: Kup nacija: Hrvatska - Nizozemska, prijenos
15:45 Moskva: EP u gimnastici, snimka
17:05 Koncert zabavne glazbe
18:10 Športski prijenos ili snimka
19:32 Putovanja jednog gurmana, dok. serija
20:05 Kina - trijumf i kaos, dokumentarna serija
21:00 Pa to je fantastično! 6, humoristična serija
21:30 Orao, američko-britanski film

23:20 Arrigo Boito: Mefistofele (prolog i epilog) - Zbog i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Tončija Bilića
00:20 Retrovizor: Zakon i red UK 1, serija
01:05 Retrovizor: Capri 1
01:50 Retrovizor: Mučke 2A
02:20 Noćni glazbeni program

07:15 In magazin R
07:50 TV Izlog
08:05 Animanijaci, R
08:30 Ninja kornjače, R
08:55 Beyblade Metal Master
09:20 Winx Club, R
09:50 Power Rangers Samurai, serija R
10:15 Power Rangers Samurai
10:40 Zauvijek susjedi, serija
12:05 Roditelji u bijegu, film
14:00 Klika, igrani film
15:45 Provjereno, informativni magazin R
16:45 Lud, zbunjen, normalan R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen, normalan R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Posljednji križari, film
21:50 Profesionalci u akciji, igrani film
23:50 Anaconda 4: Trag u krvi, igrani film
01:40 Dugi oproštaj, film R
03:45 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 In magazin R
06:30 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
07:05 Ekkluziv Tabloid, (R)
07:25 Yu-Gi-Oh!, (R)
07:50 Aladdin
08:15 Timon i Pumbaa
08:45 Virus attack
09:05 Uvrnuti čupavci
09:30 TV prodaja
09:45 Učilica, kviz za djecu
10:20 Bibin svijet, serija
11:00 TV prodaja
11:15 Galileo, emisija
12:15 TV prodaja
12:30 Hrabri Pero, film, animirani
14:05 Ledena princeza, film, obiteljska humorna drama
16:05 Koledžicom po svijetu, prilično zabavna emisija
17:05 Smrtonosnih 60
17:45 Smrtonosnih 60
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, emisija
20:00 Bourneov ultimatum - TV premijera, film, akcijski triler
22:15 Čovjek bez lica, igrani film, akcijski

00.50 Neizrecivi užas, film, horor
02.50 Astro show, emisija uživo
03.50 RTL Danas, (R)
04.30 Kraj programa

NEDJELJA 21.4.2013.

07:25 Najava programa
07:45 Duhovni izazovi
08:20 Zlatna kinoteka: Kratak susret, britanski film
10:00 ni DA ni NE
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Ubojstvo, napisala je (9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 5, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:15 Mala Akeelah, britanski film
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 6/45
20:15 Sve u 7!, kviz
21:15 Odmori se, zaslužio si V - humoristična serija
21:55 Damin gambit, talk show
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:20 Putem europskih fondova
23:40 Mala Akeelah, britanski film (R)
01:30 Bili smo Mulvaneyi, američki film (R)
02:55 Ubojstvo, napisala je
03:45 Vrtlarica (R)
04:10 Divlji u srcu 5, serija
05:00 Sve u 7!, kviz

06:02 Najava programa
06:07 Veterani mira, emisija
06:52 Moomini, crtana serija
07:17 Gradić Wakkaville, crtana serija
07:42 Herbie Hancock, Filharmonija iz Los Angelesa i Gustavo Dudamel u čast Gershwinu
09:00 Gužva u Africi, talijanski film
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Svesvetska Sopa: Misa, prijenos
12:05 Bili smo Mulvaneyi, američki film (R)
13:40 Do posljednjeg zbra
16:00 Olimp - emisija o sportu
17:00 Moskva: EP u gimnastici, snimka
17:55 Vaterpolo, PH: Jug -

Mladost, prijenos polufinala
19:10 Magazin LP
19:35 Lyndey Milan's Taste of Ireland, dok serija
20:05 Tom Jones, britanski film
22:15 Ciklus kulturnih filmova: Negdje, američki film
23:50 In Music Festival Jarun - Human Woman, snimka koncerta
00:43 Retrovizor: Zakon i red UK 1, serija
01:28 Retrovizor: Capri 1
02:18 Retrovizor: Mučke 2A
02:48 Noćni glazbeni program

06:45 Zauvijek susjedi, R
07:55 TV Izlog
08:10 Okusi Hrvatske
08:40 Angie, serija 3/10
09:10 Ninja kornjače
09:35 Beyblade Metal Master
10:00 Winx Club
10:30 Power Rangers Samurai
11:00 Power Rangers Samurai
11:55 Zauvijek susjedi, serija
13:05 Roditelji u bijegu, film R
15:00 Posljednji križari, film R
16:45 In magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend - nastavak
17:45 Lud, zbunjen, normalan R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Policijska akademija 3: Ponovno u školi, film
21:50 Mamac, igrani film
00:10 Jesse Stone: Bez kajanja, igrani film
01:50 Anaconda 4: Trag u krvi, igrani film R
03:20 Agatha Christie: Ubojstvo u tri čina, film
04:55 Angie, serija R
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 Kraj programa

05:00 RTL Danas, (R)
05:40 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
06:35 Bibin svijet, serija
07:10 Aladdin, (R)
07:35 Timon i Pumbaa, (R)
08:00 Virus attack
08:20 Uvrnuti čupavci
08:50 TV prodaja
09:00 Galileo, emisija
10:15 Smrtonosnih 60, (R)
10:50 Smrtonosnih 60, (R)
11:30 TV prodaja
11:45 Ledena princeza, film, humorna drama (R)
13:35 Lassie, film, obiteljski
15:25 U dobru, zlu i kiču, dokumentarna serija (R)
16:25 Ljubav je na selu, (R)

HRT1 20.04.2013 18:05 Lijepom našom: Molve (1/2)

Glazbeno putovanje Lijepom našom ove i sljedeće nedjelje nastavljamo posjetom Koprivničko-križevačkoj županiji i općini Molve, slikovitom mjestu čije ime potječe od mlinova na rijeci Dravi i njezinim pritocima.

U dvije emisije nastupaju: KUD 'Molve', KUD 'Gotalovečko srce', FA 'Koprivnica', KUD 'Križevci', ŽVS Đurđevčice i TS KUD-a 'P. Preradović', klapa Bjelovar,

Zlatne strune - Koprivnica, Mjesečina - Koprivnica, Zgubidani - Koprivnica, Franjo Barić, Podravci, Darko Barić, Pleteri - Križevci, Ana Fortuna, Adam Končić, Renata Holi, Krešo Kovačević, Dangube, Mla-

den Medak Gaga, Boris Čiro Gašparac, Mirko Švenda, Žiga, Podravski mužikaši, Joža Škrinjar, Željko Sesvečan, Vid Balog, Maja Zeko i Stjepan Lah te Maja Šuput. Među ostalim, čut ćemo skladbe: 'Ne mutite moju rijeku Dravu', 'Podravski bečar', 'Djete podravsko', 'Procvjetao jorgovan', 'Naj domaja spi', 'Jezus dečki kak' me hiče', 'Ostavljam vam sve što imam', 'Podravino moja mila', 'Kad bi znala mila kćeri', 'Za jedan časak radosti' i dr.

S tradicionalnim jelima i pićem ovoga kraja upoznat će nas redovite rubrike Živjeli i Uslast, rubrika Tradicija posvećena je naivnoj umjetnosti, a Baština govori o 150 godina crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije.

17.40 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Tražen, film, akcijski
22.00 CSI: Miami, serija
23.00 CSI: Miami, serija
23.55 CSI: Miami, serija
00.50 Čovjek bez lica, igrani film, akcijski (R)
03.10 Astro show
04.10 RTL Danas, (R)
04.45 Kraj programa

PONEDJELJAK 22.4.2013.

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Život uz rijeku, život uz vodu - dok serija
10:28 Život uz rijeku, život uz vodu - dok serija
11:00 Vijesti iz kulture
11:10 Preuredi pa prodaj! 6
11:33 Preuredi pa prodaj! 6
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Treća dob, emisija
15:05 Glas domovine
15:55 Kralj vinograda 2, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kako vidim svog susjeda, dok serija
18:20 Puna kuća Raftera (3)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Potrošački kod
21:10 Nulta točka, politički

talk-show
22:20 Dnevnik 3
22:40 Vijesti iz kulture
23:00 Na rubu znanosti - Fred Goldberg: Iza vela globalnog zatopljenja
23:55 Bez oduševljenja, molim! 8, serija
00:25 Jagode u grlu, srpski film
01:45 Zakon i red: Zločinačke nakane 6, serija
02:30 Lovci na natprirodno 6, serija
03:15 Dr. Oz 3, talk-show
03:55 Skica za portret
04:05 Jelovnici izgubljenog vremena
04:25 Reprizni program
05:25 Preuredi pa prodaj! 6
05:48 Preuredi pa prodaj! 6

06:10 Najava programa
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
--- TV vrtić
--- Čarobna ploča
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugle, serija
08:45 Amika, serija
08:58 Amika, serija
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Tom Jones, britanski film
12:50 Zalagaonica, dokumentarna serija
13:10 Reprizni program
13:20 Medo Ben 2: Crno zlato, američki film (R)
14:45 Degraasi 2, serija
15:10 Školski sat
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Lijepom našom: Molve
18:25 Generacija Y: Počeci - uleti, dokumentarni film za mlade

19:00 Crtani film
19:10 Mala TV:
--- TV vrtić
--- Čarobna ploča
19:40 Lyndey Milan's Taste of Ireland, dokumentarna serija
20:10 Turistička klasa
20:45 Udaja i predrasude, američki film
22:35 Zakon i red: Zločinačke nakane 6, serija
23:20 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 7, serija
23:50 Lovci na natprirodno 6, serija
00:35 Retrovizor: Zakon i red UK 1, serija
01:20 Retrovizor: Capri 1, serija
02:05 Retrovizor: Mučke 2B: Dijamanti su za Heather (special 1982.), serija
02:35 Noćni glazbeni program

08:10 Animanijaci
08:35 Super Loonatics
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:15 TV izlog
10:30 Larin izbor, serija R
12:15 In magazin vikend R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija 3-4/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Dva smo svijeta različita, serija
20:55 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
22:50 Večernje vijesti

23:10 Mentalist, serija
00:05 Prva nedjelja, film
01:50 Živa meta, serija
02:35 Mentalist, serija R
03:25 Nikita, serija R
04:55 Ezo TV, tarot show
05:55 Živa meta, serija R
06:40 Dnevnik Nove TV R
07:30 In magazin vikend R
07:45 Kraj programa

06.30 RTL Danas, (R)
07.05 Ben 10: Ultimate Alien
07.30 Moji džepni ljubimci
07.50 Yu-Gi-Oh!
08.15 Virus attack
08.25 TV prodaja
08.40 Cobra 11, akcijska serija
(pilot prvi dio) (R)
09.45 Cobra 11, akcijska serija
(pilot drugi dio) (R)
10.45 TV prodaja
11.00 Krv nije voda, serija (R)
11.55 RTL Extra Magazin,
showbiz emisija
12.45 TV prodaja
13.00 Lassie, film, obiteljski (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Biblija,
epska mini-serija
22.00 Nebo i zemlja, dramska
serija
23.10 RTL Vijesti
23.25 World Trade Center,
igrani film, drama
01.40 CSI: Miami, serija
02.30 Astro show, emisija
uživo
03.30 CSI: Miami, serija
04.15 RTL Danas, (R)
04.55 Kraj programa

**UTORAK
23.4.2013.**

06:10 Znanstvena petica
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Život uz rijeku,
život uz vodu
10:28 Život uz rijeku,
život uz vodu
11:00 Vijesti iz kulture
11:10 Preuredi pa prodaj! 6
11:33 Preuredi pa prodaj! 6
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav

13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:35 Među nama
15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj
15:55 Kralj vinograda 2, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:50 Slatko ludilo 2,
dokumentarna serija
18:20 Puna kuća Raftera (3),
serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma:
Obećana zemlja
23:15 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:55 Ubijaš me, američki
film
01:25 Skrovnita mjesta,
američki film (R)
02:50 Zakon i red: Zločinačke
nakane 6, serija
03:35 Lovci na natprirodno
6, serija
04:20 Dr. Oz 3, talk-show
05:00 Skica za portret
05:10 Reprizni program
05:25 Preuredi pa prodaj! 6
05:48 Preuredi pa prodaj! 6

05:15 Najava programa
05:19 Život uz rijeku, život
uz vodu - dok serija
05:47 Život uz rijeku, život uz
vodu - dok serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla, serija
08:45 serija za djecu
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Uđaja i predrasude,
američki film (R)
12:30 Reprizni program
13:20 Skrovnita mjesta,
američki film (R)
14:45 Degraasi 2, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Damin gambit, talk
show
18:00 ni DA ni NE: Noćni
izlasci
18:50 Crtani film
19:10 Mala TV:
19:40 Lyndey Milan's Taste of
Ireland, dok serija
20:10 20 godina Porina,
zabavna emisija
21:00 Kongo, američki film
22:45 Zakon i red: Zločinačke
nakane 6, serija
23:30 Uvijek je sunčano u
Philadelphiji 7, serija
00:00 Lovci na natprirodno

6, serija
00:45 Retrovizor: Zakon i red
UK 1, serija
01:30 Retrovizor: Capri 1
02:15 Retrovizor: Mučke 3A
02:45 Noćni glazbeni program

07:45 Animanijaci, R
08:10 Spider - Man
08:35 Super Loonatics
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, R
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:40 Ninja ratnici, serija R
14:10 Nikita, serija 5-6/22
15:55 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Dva smo svijeta
različita, serija
20:55 Sila, serija 75/135
22:00 Larin izbor, serija
22:50 Večernje vijesti
23:10 Mentalist, serija
00:05 Trzalica sudbine, film
01:45 Na putu prema dolje
02:30 Mentalist, serija R
03:20 Nikita, serija R
04:50 Ezo TV, tarot show
05:50 Na putu prema dolje, R
06:35 Dnevnik Nove TV R
07:25 IN magazin R (od pon)
07:45 Kraj programa

05.40 RTL Danas, (R)
06.15 Ben 10: Ultimate Alien
06.40 Moji džepni ljubimci
07.00 Yu-Gi-Oh!
07.25 Virus attack
07.40 Cobra 11, serija (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.55 Nebo i zemlja, serija (R)
10.55 TV prodaja
11.10 Krv nije voda, serija (R)
12.15 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.40 TV prodaja
12.55 Ruža vjetrova, serija (R)
13.55 Biblija,
epska mini-serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Biblija, epska mini-serija
22.00 Nebo i zemlja, serija
23.05 RTL Vijesti
23.20 Muške sestre, igrani

film, komedija
01.10 World Trade Center,
igrani film, drama (R)
03.20 Astro show
04.20 RTL Danas, (R)
05.00 Kraj programa

**SRIJEDA
24.4.2013.**

06:10 Među nama
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
10:00 Dunav - europska
Amazona, dok film
11:00 Vijesti iz kulture
11:10 Preuredi pa prodaj! 6
11:33 Preuredi pa prodaj! 6
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:35 Ekumena, religijski
program
15:05 Alpe Dunav Jadran
15:55 Kralj vinograda 2, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:50 Slatko ludilo 2,
dokumentarna serija
18:20 Puna kuća Raftera (3)
19:05 Najava programa
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Globalno sijelo
20:45 10 mjeseci za život,
dokumentarni film
21:40 Horizonti, vanjsko
politički magazin
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Drugi format
00:00 Bez oduševljenja,
molim! 8, serija
00:30 S onu stranu rešetaka,
američki film (R)
02:00 Lovci na natprirodno
6, serija
02:45 Dr. Oz 3, talk-show
04:05 Reprizni program
04:55 Skica za portret
05:05 Jelovnici izgubljenog
vremena
05:25 Preuredi pa prodaj! 6
05:48 Preuredi pa prodaj! 6

05:15 Najava programa
05:19 Život uz rijeku, život uz
vodu - dok serija
05:47 Život uz rijeku, život uz
vodu - dok serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Tintinove pustolovine

07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla, serija
08:45 serija za djecu
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:40 Ciklus hrvatskog filma:
Obećana zemlja
12:40 Skica za portret
12:50 Eko zona (R)
13:15 S onu stranu rešetaka,
američki film
14:45 Degraasi 2, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Mala TV:
17:55 Vaterpolo, PH: Mladost
- Jug, prijenos polufinala
19:15 Glazba, glazba...
19:30 Lyndey Milan's Taste of
Ireland, dok serija
20:00 Nogomet, Liga prvaka
- emisija
20:35 Nogomet, Liga prvaka:
Borussia D. - Real M,
prijenos polufinala
22:30 Nogomet, Liga prvaka
- emisija
23:00 Uvijek je sunčano u
Philadelphiji 7, serija
23:30 Lovci na natprirodno
6, serija
00:15 Retrovizor: Zakon i red
UK 1, serija
01:00 Retrovizor: Capri 1
01:45 Retrovizor: Mučke 3A
02:15 Noćni glazbeni program

07:45 Spider - Man, R
08:10 Spider - Man
08:35 Super Loonatics
09:15 Kako vrijeme prolazi, R
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:40 Ninja ratnici, serija R
14:10 Nikita, serija 7-8/22
15:55 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Dva smo svijeta
različita, serija
20:55 Sila, serija 76/135
22:00 Larin izbor, serija
22:50 Večernje Vijesti
23:10 Mentalist, serija
00:05 Vruća linija, igrani film
02:10 Na putu prema dolje,
serija
02:55 Mentalist, serija R
03:45 Nikita, serija R
04:30 Ezo TV, tarot show
05:30 Nikita, serija R
06:15 Dnevnik Nove TV R
07:05 IN magazin R
(od utorka)
07:40 Kraj programa

05.40 RTL Danas, (R)
06.20 Ben 10: Ultimate Alien
06.45 Moji džepni ljubimci
07.00 Yu-Gi-Oh!
07.25 Virus attack
07.40 Cobra 11, serija (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.40 TV prodaja
09.55 Nebo i zemlja, serija (R)
10.55 TV prodaja
11.10 Krv nije voda, serija (R)
12.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.40 TV prodaja
12.55 Ruža vjetrova, serija (R)
13.55 Biblija, epska mini-serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Biblija, epska mini-serija
22.00 Nebo i zemlja, serija
23.00 Mentalist, serija
23.55 RTL Vijesti
00.20 Muške sestre, igrani film, komedija (R)
02.10 Astro show, show
03.10 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

**ČETVRTAK
25.4.2013.**

06.10 Ekumena
06.40 Najava programa
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
07.05 Vijesti
07.10 Dobro jutro, Hrvatska
07.35 Vijesti
07.40 Dobro jutro, Hrvatska
08.35 Vijesti
10.00 Dunav - europska Amazona, dok film
11.00 Vijesti iz kulture
11.10 Preuredi pa prodaj! 6
11.33 Preuredi pa prodaj! 6
12.00 Dnevnik 1
12.35 Prkosna ljubav
13.30 Dr. Oz 3, talk-show
14.20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.35 Trenutak spoznaje
15.05 Pozitivno
15.55 Kralj vinograda 2, serija
16.45 Hrvatska uživo
17.50 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija (R)
18.20 Puna kuća Raftera (3)
19.10 Tema dana
19.30 Dnevnik
20.10 Crni Jug, dok film
20.45 Spektar, unutrašnje politički magazin
21.35 Paralele, vanjsko politička emisija
22.05 Pola ure kulture
22.45 Dnevnik 3
23.05 Vijesti iz kulture
23.25 Kako izgubiti prijatelje i otuđiti se od ljudi, američki film
01.05 Moj tata Barišnjikov, ruski film
02.35 Lovci na natprirodno 6, serija
03.20 Dr. Oz 3, talk-show
04.55 Skica za portret

05.05 Jelovnici izgubljenog vremena
05.25 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija (R)
05.48 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija (R)

05.15 Najava programa
05.20 Dunav - europska Amazona, dok film
06.15 Prkosna ljubav
07.00 Mala TV:
--:-- TV vrtić
--:-- Crtani film
07.30 Tintinove pustolovine
07.55 Teletubbies
08.20 Vatrene kugle, serija
08.45 serija za djecu
09.10 Školski sat
10.00 Dolina sunca, serija
10.45 Neizvjesni pothvat, američki film
12.25 Zalagaonica, dokumentarna serija
12.45 Zalagaonica, dokumentarna serija
13.15 Moj tata Barišnjikov, ruski film
14.45 Degraši 2, serija
15.10 Školski sat
16.00 Regionalni dnevnik
16.35 Dolina sunca, serija
17.20 10 mjeseci za život, dokumentarni film
18.10 Globalno sijelo
18.35 Turistička klasa
19.05 Mala TV:
19.35 Lyndey Milan's Taste of Ireland, dok serija
20.05 Top Gear 15, dokumentarna serija

21.00 Nogomet, Europska liga: Basel - Chelsea, prijenos polufinala
22.55 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 7, serija
23.25 Lovci na natprirodno 6, serija
00.10 Retrovizor: Zakon i red UK 1, serija
00.55 Retrovizor: Capri 1
01.40 Retrovizor: Mučke 3A
02.10 Noćni glazbeni program

07.45 Spider - Man, R
08.10 Spider - Man
08.35 Super Loonatics
09.00 TV izlog
09.15 Kako vrijeme prolazi, serija R
10.15 TV izlog
10.30 Sila, serija R
11.35 Larin izbor, serija R
12.25 In magazin R
13.05 Zauvijek susjedi, R
13.40 Ninja ratnici, serija R
14.10 Nikita, serija 9-10/22
15.55 Ninja ratnici, serija
16.20 Zauvijek susjedi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 In magazin
18.05 Kako vrijeme prolazi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Dva smo svijeta različita, serija
20.55 Sila, serija 76/135
22.00 Provjereno, informativni magazin
23.10 Večernje Vijesti
23.30 Mentalist, serija
00.25 Zamka za snove, film

02.40 Na putu prema dolje
03.25 Mentalist, serija R
04.15 Ezo TV, tarot show
05.15 Na putu prema dolje, R
06.00 Nikita, serija R
06.45 Dnevnik Nove TV R
07.35 IN magazin R
07.45 Kraj programa

05.40 RTL Danas, (R)
06.20 Ben 10: Ultimate Alien
06.45 Moji džepni ljubimci
07.00 Yu-Gi-Oh!
07.25 Virus attack
07.40 Cobra 11, serija (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.40 TV prodaja
09.55 Nebo i zemlja, serija (R)
10.55 TV prodaja
11.10 Krv nije voda, serija (R)
12.15 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.40 TV prodaja
12.55 Ruža vjetrova, serija (R)
13.55 Biblija, epska mini-serija
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Biblija, epska mini-serija
22.00 Nebo i zemlja, serija
23.00 CSI: NY, serija
23.55 RTL Vijesti
00.20 CSI: NY, serija
01.15 CSI: NY, serija
02.10 Astro show, emisija uživo
03.10 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Visok poraz od lidera

RUSKI KRSTUR – U 17. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula Sončani su gostovali na vrućem terenu u Ruskom Krsturu, kod lidera Rusina. Iako u postavi nije bilo čak četvorice startera iz prošloga kola, plavi su u prvom poluvremenu pružili žestok otpor i daleko od svojih vrata presijecali svaki opasniji napad domaćina. Kapitularali su tek u 32. minuti nakon dosuđenoga jedanaesterca za domaćine i to kad je, nakon izvedenog slobodnog udarca s oko 25 metara, jednoga igrača Dinama u živom zidu lopta pogodila u ruku kojom je štitio lice. Tako je prvo poluvrijeme završilo minimalnom prednošću domaćina od 1-0. U nastavku igrači Rusina postižu još tri zgoditka, od kojih bar dva idu na dušu vratara plavih Smiljanića, a jedan je plod grube pogreške kako vratara, tako i nekolicine obrambenih igrača, koji nisu reagirali dok je lopta šetala unutar peterca. Treneru Tadijanu ostaje zadaća da do nedjelje pokuša konsolidirati ekipu i na domaćem terenu u sljedećem kolu pružiti dostojan otpor drugoplasiranoj ekipi somborskog ŽAK-a.

Ekipa Dunava iz Bačkog Monoštora poražena je u Ogostima od ekipe OFK Odžaci rezultatom 4-2.

Poraz Zrinjskog

ŽEDNIK – Nogometaši Zrinjskog 1932 doživjeli su poraz (0-2) na gostovanju u Žedniku. Nakon 17 odigranih prvenstvenih kola Gradske nogometne lige Subotice plavo-bijeli zauzimaju dvanaesto mjesto s 9 osvojenih bodova, a u sljedećem kolu, u subotu 20. travnja, od 17. sati na svom terenu u Aleksandrovu dočekuju Bačku 1901 B.

Uvjerljiva pobjeda Bačke 1901

SUBOTICA – Sedam golova u svojoj mreži odnijela je momčad Zadrugara s gostovanja protiv Bačke 1901 u susretu 20. kola Vojvođanske lige skupina Istok. S nova tri boda Subotičani se i dalje nalaze na trećem mjestu prvenstvene tablice.

ODBOJKA

Golubice u finalu

SUBOTICA – Domaćom pobjedom protiv Vizure (3-0) u petom susretu polufinalnog doigravanja odbojkašice Spartaka plasirale su se u finale završnog natjecanja za naslov prvakinja države. Slijedi finalni duel protiv Crvene zvezde, a naslov šampionki države će pripasti ekipi koja prva stigne do tri pobjede.

I.A.

KARATE

Monoštorci na uskršnjem karate turniru

BAČ – U organizaciji Karate kluba »Bač« i Šotokan karate saveza Srbije u subotu, 13. travnja, u Baču je održan Uskršnji

karate turnir. Ovo natjecanje okupilo je 19 klubova s 264 natjecatelja.

Članovi Karate Kluba »Nidan« iz Bačkog Monoštora ostvarili su značajne rezultate: u kategoriji kate – Anđela Janković osvojila je II. mjesto, Vanja Periškić i Luka Đukanov III. mjesto među poletarcima, pioniri - Nikola Čizmar, Boris Francuz i Miloš Štranger osvojili su zlatne medalje, a Nemanja Janković i Miodrag Kolar po srebrnu medalju. Među nadama – Tamara Kljajić i Kristina Čizmar osvojile su I. mjesta, Marija Čuzi broncu, kadetkinja Jovana Mikić srebrnu medalju, dok je među veteranima Goran Vilov bio brončani.

U sportskim borbama Anđela Janković bila je prva, a njezin brat Nemanja treći.

Treneri Nidana – Danko Šimon i Sabina Orešković, zadovoljni su sve boljim uspjesima svojih natjecatelja.

KRIKET

Promoviranje novog sporta

BAČKI MONOŠTOR – Na inicijativu Miloša Žikića, koji se iz Beograda prije par godina doselio u Monoštor sa svojom suprugom Lidijom i sinom Leom, a u suradnji s prijateljem iz Britanije Richardom Blackburnom, u selu je ovih dana počeo s radom, još uvijek nezvanični, kriket klub.

Kriket je lijep i plemeniti sport koji je na našim prostorima nepoznat, ali je Miloš uspio već sada prikupiti osamnaestoro zainteresiranih, što juniora, što seniora iz Monoštora, a interes polako raste, s obzirom na to da su prethodne dvije nedjelje održana prva dva prava treninga, u sportskoj dvorani i uz veliku podršku OŠ »22. oktobar«. Veliki doprinos dala je i Kriket federacija Srbije, koja je donirala kompletnu opremu za juniore i seniore, kao i komplet za trening u zatvorenom.

Nastupajući treninzi kriket kluba bit će održavani subotom na nogometnom terenu Nogometnog kluba »Dunav« s početkom u 15h.

Z. M.

Temeljem članka 20.i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br 135/04, 36/09) i člana 44. Odluke o gradskoj upravi Grada Subotica, (»Sl list grada Subotica« br.6/2010), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj:

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen Zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE »PALIĆ 4« Palić, u ulici Olge Penavin br. 2, na objektu hotela »Prezident«, Investitora »TELENOR« d.o.o, Beograd, Omladinskih brigada br. 90.

Javni uvid po podnesenom zahtjevu osiguran je od 19.4.2013 do 9.5.2013.godine u prostorijama Gradske uprave-Gradska kuća, II. kat soba 226, svakog radnog dana u trajanju javnog uvida od 10-12 sati. Javna prezentacija i rasprava po podnesenom zahtjevu nositelja projekta bit će održana 10.5.2013. godine u prostorijama Stare gradske kuće, soba 226 II. kat s početkom u 14 sati.

Dva zagrebačka srebra

Osvajanjem drugog mjesta u skifu i dublu osigurao je nastup na EP u Bjelorusiji

Mladi subotički veslač Martin Mačković, član VK Palića, nedavno je nastupio na izbornoj regati za reprezentaciju i na kriterijskoj regati za nastup na Europskom i Svjetskom juniorskom prvenstvu u Zagrebu i zabilježio dva druga mjesta, u pojedinačnoj i utrci dubla na 2000 metara. Ovi odlični rezultati su ponovno skrenuli pozornost na juniorskog reprezentativca, koji već godinama marljivo trenira, podređujući gotovo sve svoje slobodno vrijeme ovom olimpijskom sportu.

»Natjecanje u Zagrebu okupilo je, osim domaćih i srpskih, i juniore veslače iz: Bugarske, Turske, Estonije, Izraela, Slovenije, Austrije i još nekih drugih država, a utrke su se održavale na Jarunskom jezeru. Bila je zbilja jaka konkurencija i osvajanje dva druga mjesta za mene je veliki uspjeh, te poticaj za daljnje treniranje, kako bi u narednom razdoblju ostvario još bolje rezultate«, pojasnio je na početku razgovora mladi veslač Martin Mačković.

DVA SREBRA

Kako sam kaže, utrka u skifu (pojedinačna konkurencija) nije baš najbolje započela s obzirom na to kako je u kvalifikacijama umalo ostao bez mjesta u finalu.

»Zbog velikog broja prijavljenih natjecatelja, njih 79, organizatori su odredili 11 kvalifikacijskih skupina iz kojih je samo sedam najboljih vremena ostvarivalo pravo nastupa u finalnoj A utrci. Zbog određenih tehničkih pogrešaka i kaš-

njenja u startu utrke, na koncu kvalifikacija sam zauzeo sedmo mjesto, posljednje koje je vodilo u veliko finale. Bio sam vrlo sretan što sam ipak uspio izboriti mjesto među najboljima, a nakon dana pauze, uspio sam se odmoriti i fokusirati na finalnu utrku. Ovoga puta je sve bilo u najboljem redu, osvojio sam drugu poziciju odmah iza veslača koji je prošle godine bio treći na Svjetskom prvenstvu i mogu reći kako sam zbilja zadovoljan svojim nastupom u skifu. Što se tiče dubla, i tu sam bio drugi, u paru s Viktorom Pivačem iz Beograda, s kojim sam prošle godine nastupao na Svjetskom juniorskom prvenstvu, pa sam s dva srebra okrunio nastup u glavnom gradu Hrvatske i izborio sudjelovanje na Europskom prvenstvu, koje bi se trebalo održati u Minsku (Bjelorusija)«.

DRUŽENJE

Veslači su kršni momci koji se na vodi bespoštedno bore za svaki metar prednosti prema ciljnoj crti, ali izvan terena među njima vlada veliko prijateljstvo i druženje.

»Imam mnogo prijatelja među veslačima iz drugih država i volim se družiti na svakom

natjecanju. Tako je bilo i ovoga puta u Zagrebu. Tijekom trodnevnog boravka bili smo smješteni u hostelu Arena u neposrednoj blizini staza i, izuzev tijekom utrka, sve vrijeme smo se družili razvijajući prijateljstvo započeto na prijašnjim natjecanjima«.

TRENAŽNI PROCES

Odlični zagrebački rezultati plod su marljivog treninga kojemu je Martin svakodnevno posvećen, a žuljevi na njegovim rukama svjedoče o tisućama preveslanih kilometara.

»Kada se intenzivno pripremam, u punom trenažnom procesu veslam 40 km dnevno trenirajući dva puta na dan, dok za vrijeme škole imam mogućnosti za samo jedan trening dnevno pa to bude između 20 i 22 km. Najviše treniram na Paliću, ali ponekad odem do Beograda gdje treniram skupa s Viktorom, a nedavno sam bio i tjedan dana u Szolnoku (Mađarska). Uz to obavezno slijedi i dodatni trening u teretani, što zauzima gotovo sve moje slobodno vrijeme. Rijetko izlazim, idem rano spavati, jer sam potpuno posvećen veslanju i želio bih uspjeti u ostvarenju svog velikog sportskog sna - nastupa na Olimpijskim igrama. Ukoliko ne odem na studij u SAD, glavni plan mi je nastup na sljedećim OI u Rio de Janeiru, dok bi odlazak u Ameriku značio odlaganje za još jedan olimpijski ciklus«, otkrio nam je na kraju svoju veliku sportsku želju mladi veslač VK Palića Martin Mačković, o kome ćemo još zasigurno mnogo toga lijepoga čuti u bliskoj budućnosti.

Gradska uprava Grada Subotica, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj na osnovu članka 29. stavak 1. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS«, br. 135/04 i 36/09) objavljuje

OBAVJEŠTENJE

o donesenom rješenju kojim je odlučeno da nije potrebna procjena utjecaja na životni okoliš projekta: »Poslovni objekat i portirnica«, u čijem sastavu su uredi, magacin, i prostorije za reciklažu, u ulici Antuna Šimića br. 2, Subotica. Nakon sprovedenog postupka, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 8.4.2013. godine donijela rješenje broj IV-05/I-501-189/2013 da nije potrebna procjena utjecaja na životni okoliš i shodno odredbama članka 10. stavak 6. propisala uvjete i mjere zaštite životnog okoliša po osnovu posebnih propisa. U cilju obavještanja zainteresirane javnosti tekst rešenja objavljuje se u cjelosti na sajtu. <http://www.subotica.rs/sr/4253/oglasavanje>

POGLED S TRIBINA

Zvijezde

Hrvatski klupski nogomet, preciznije 1. HNL, iz kola u kolo je sve neizvjesniji (izuzev pitanja tko će biti prvak – čitaj uvijek Dinamo) i zanimljiva borba za drugo i treće mjesto (Europa) i deseto mjesto (ostanak) vodit će se sve do konca prvenstva. Nakon kratkog

posustajanja Hajduk se vratio na svoju prirodnu drugu poziciju, ali za vrat mu dišu Lokomotiva i Rijeka s bodom i Split s dva boda manje. Što se tiče donjeg doma Zagreb i Inter su izjednačeni na začelju, a tri, odnosno četiri boda ih dijele od sigurne zone u kojoj se trenutačno nalaze Cibalia i Zadar. Sve navedeno samo potvrđuje ispravnost formata Lige 12, a visoko četvrto mjesto Hrvatske nogometne reprezentacije na najnovijoj FIFA ljestvici obvezuje sve nogometaše koji igraju na travnjacima od Umaga do Dubrovnika. Ulaskom u EU, svim nogometašima koji posjeduju hrvatsku putovnicu bit će znatno olakšano traženje inozemnih transfera, jer će kao komunitarci biti izjednačeni s ostalim igračima eurozone i više neće potpadati pod strogu kvotu inozemnih akvizicija. Kvalitetniji nacionalni šampionat, uz već spomenute uspjehe reprezentacije, predstavljat će solidnu odskočnu dasku novim Modrićima da pokušaju pronaći svoje mjesto među europskim nogometnim zvijezdama. Od prvoga srpnja automatski će se naći među zvijezdama unije, ali za mjesto među onima iz najsajnije galaksije treba još nešto. A toga nečega u osnovi hrvatski nogomet oduvijek je imao, još od vremena Bobeka, Čajkovskog, Zebece i ostalih velikana prošlosti, sve do ne tako dalekih devedesetih kada su Šuker, Boban, Bokšić, Jarni i ostali nosili majice najvećih europskih klubova. Modrić je u Realu, Kovačić u Interu, a Mandžukić u Bajernu. Tko će biti sljedeći? Možda to saznamo već nakon završetka ovog znatno zanimljivijeg i neizvjesnijeg prvenstva!

D. P.

NOGOMET

Pobjeda Hajduka

Seriju rezultatskih neuspjeha Bili su prekinuli domaćom pobjedom protiv Cibalie (2-1) i ponovno se vratili na drugo mjesto tablice. Vodeći Dinamo nastavio je put prema novom naslovu s nova tri boda protiv Intera (2-0).

Ostali rezultati 27. kola 1. HNL: Split – Rijeka 3:1, Osijek – Zadar 1:0, Istra 1961 – Zagreb 0:0, Lokomotiva – Slaven 5:1
Tablica: Dinamo 61, Hajduk 47, Lokomotiva, Rijeka 46, Split 45, Slaven 34, Osijek 33, Istra 1961 31, Zadar 27, Cibalia 26, Inter, Zagreb 23

RUKOMET

Zagreb CO pobjednik SEHA lige

Rukometaši hrvatskog prvaka Zagreba CO pobjednici su regionalne rukometne lige (SEHA) u sezoni 2012./2013., nakon što su osvojili završni turnir igran prošloga vikenda u Skoplju. Pobjedom protiv Bresta u polufinalu i Vardara u finalnom susretu, Zagrepčani su osvojili naslov i ispravili prošlogodišnji kiks kada su bili poraženi u polufinalu.

HOKEJ

SP Divizije II skupina A

Zagreb je domaćin Svjetskog prvenstva skupine A iz Divizije II u kojoj se, pokraj domaćina Hrvatske, nalaze još i reprezentacije: Srbije, Španjolske, Australije, Islanda i Belgije. U prva dva susreta hrvatski oklopnici su slavili pobjede protiv Australije i Španjolske.

KOŠARKA

Cibona i dalje nepobjediva

Vukovi s Tuškanca nastavljaju niz pobjeda u Ligi za prvaka, a novu su zabiležili protiv Jolly JBS (81-64). Na drugoj i trećoj poziciji s pobjedom manje nalaze se Cedevita i Zadar, a među ovim momčadima treba tražiti finalni par koji će odlučivati o naslovu prvaka za sezonu 2012.-13.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište i podrum kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti, izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Predajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizaci-

ja, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen technology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvitēt, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugic, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Izrađujem ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke i mađarske papuče. Tel.: 064/054-3720.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Preplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: MALI ROKO,
ČETVRTO DIJETE PIUKOVIĆEVIH

Odgovorili na Božji poziv

U domu nadaleko poznatog glazbenika *Ivana Piukovića* i odgojiteljice *Marine* rođene *Pećerić*, troje djece se igra u dnevnoj sobi. Soba je ukrašena slikama s motivima salaša i konja, tu je slika od slame te obiteljski grb. U kutu je glasovir, ali su djeca startala s drugim instrumentima.

Starija kći Marija (‘98) uči tamburu, Ana (‘01) flautu, a Pavao (‘09) je još zaokupljen igračkama. Svi oni rado pri-

čaju o svom najmlađem bratu Roki koji se jesenas rodio. Kako saznajemo, svi su se u obitelji pripremali za dolazak bebe, Pavao mu je spremio igračke, a kćeri ozbiljno pomažu majci kada treba pričuvati Roku na sat-dva.

Marina kaže kako su od svojih praroditelja imali uzor za velike obitelji, njezina je majka rodila desetero djece od kojih je sedmero preživje-

lo, dok su Ivanovi djed i baka imali sedmero djece. Ipak, Marina ima jednog rođenog brata, dok je Ivanov umro dok su bili mali. Možda ih je to ponukalo kada su se nakon dvije predivne kćeri osmislili na treće dijete.

»Jako smo željeli treće dijete. Teret je više na ženi dok su djeca mala, a kasnije na ocu, kada treba rješavati materijalne probleme. No, začeo Roke nas je iznenadilo. To je bio Božji ispit, odgovorili smo pozitivno, proširili smo vidike. Drago nam je što imamo dvije djevojčice i dva dječaka. Nadam se da će to biti dobro i kada budemo stari. Bila sam i mlada majka s 24 godine, a sada vidim i kako je biti majka u nekim ozbiljnijim godinama«, kaže Marina.

U radosnom teretu roditeljstva pomažu im roditelji, i moralno i materijalno. »Veliko je bogatstvo odrastati uz majke i dide. Majka je veliki uzor u životu. Moja majka je ostala udovica dok je čekala deseto dijete, i sama ih je odgojila te izvela na siguran put«, dodaje Marina.

Ivanov otac im pomaže u nekim muškim poslovima oko kuće, dok im Marinina mama ugađa kuhanjem. Roko je dobra beba, nitko se ne žali na neprespavane noći. Piukovići kažu kako postoji izreka da dijete ne dolazi samo, već s njime dolazi i paket živaca te para. Ovaj dar života četvrti put je darivan ovoj poznatoj subotičkoj obitelji.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Blatnjav atar komegod i ne smeta

Faljen Isus čeljadi, evo ja došo iz crkve pa da vam napišem koju rič, zamislite niki dan kad sam išo šorom naidem na mog dobrog pajtaša Marka, juri na biciglu, lipo ga čovik ne mož stignit. Vičem za njim ta kud si navro kugod pijan u mijan u ta niko ništa ne dili, a nema ni šta više dilit, a on će natrag meni, ta mani se sad sprdnje, imam nevolje na salašu odno mi vitar crisp sa zabata, ajd kad već loguješ šorom paš i ti vidit. A ja da šta neg ću, pa hajra zanjim, kad mi stigli na njegov Blatnjav atar komegod i ne smeta stari salaš, on se nike godine doselijo u selo da se dica ne mučidu sa idištem u škulu po ovom blatu, jel su nas ostavili kod ovog pravljenja putova kako je ministar obećavo do svakog zaseoka u Srbiji, za sime, a možda toliko volidu zemlju da nećedu da nam zagađivadu sotim putarskim kamenom, jel nije ekološki. Tiram ja tako ovu moju biciglu, sav sam se osapuno i kontam da oni možda nisu završili ovaj put oko varoši do granice zato da duže traje, ta izite ga počeli su ga praviti kad sam ja došo iz vojske, a sad sam već dida i to dvi godine fala dragom Bogu, znate da je to fajin bome sačuvan, ta on bi se dosad već fajin poharo, još kako je i opravljen kvari se, a ni ne tira se po njim. E ovaj moj Markuš je toliko verglo da smo već stigi i on veli vidi kako je otkrijo otac ga prokarto, ta nema ga duž cilog zabata, ono i ja gledim, al nikako mi sumljivo lipo i ravno pokečano i štogod mi bode oči, pa ondak spazim da nema ni leca. »E moj Markuše tebe je kogod poharo«, on će meni natrag: »Ta šta napamet divaniš ti svudak vidiš lopove.« »Ta nije da ji vidim čovče, al kaži ti meni koji vitar opara lece i skida red po red.« On gleda pa kad je onda počo blagosiljat, kad se umorijo kaže: »Pa kako je mogo proč očin po ovom blatu i nevrimentu, otac ga njegov lopovski.« E to vam je dokaz čeljadi moja da sve na ovom svitu što komegod odgovara onim drugim ne odgovara. iki dan sam gledao televiziju i javljajedu koliko samo našu varoš košta to što se podrpa ovi kojikaki zaklopaca sa koji kaki jama od vode, struje i telefona pa nito nikom ništa, a ti lipo kad u varoškoj kasi nema oni poskupidu koji kake papire, sad mi sašla legitimacija, ja očo zaminit, ona upo skuplja, pasoš skoro u duplo, ko vele ne moramo mi nigdi ni ić, šta ćemo tamo u bilom svitu, možmo vidit kako svit normalno živi pa ćemo ondak i mi iskat, a to možda kome ne odgovara. No nisam pametan, možda to sad tako i triba da bude, sad je izgleda mi moderno bit lin, a samo znat puno pripovidat, čudi me kako ne izmislidu kaku škulu o poslu, a ne samo o pripovitki, ovo smo već dobro ištudirali, ajd da malo radimo čeljadi moja. Neg idem ja lipo kući, niko se opet od gornjaka oblači pa da opet ne pokisnem jel ću se morat ličit kuvanim vinom, a ja niki više volim prisno i po više, ajd zbogom i budite mi dobri.

Piše: Branko Ivković

Ivrime ko da tenta bać-Ivu. Taman jedan dan bude lipo, razmaše se po dvoru, pa oma sutra zadžeri i šta će, neg podložiti pećicu, pa se natofrčiti prid televiziju. Samo, što više gleda i sluša, sve je više zbludit. Nikako već da ubarda ko je š kim, ko pod kim, ko na komu, ko za koga i ko protiv koga. E, misli se, da je sad tude njegov mudri dada, sve bi on njemu već lipo rastolmačijo. Eto i sad niki dan pri podne sunce ugrijalo, baš se lipo on i njegova naradili po dvoru, al se pridveče cilo nebo nadundurilo i odjedamput zaladilo. Veli, podložiće jednu vatricu, lipše će bit sidit dok ne ispolegu. Zapalijo i televiziju, cili dan ni ništa ni gleda, ni sluša, ni čito, pa da vidi šta ima novo. Njegova pristavila njoje kafu, a njemu skuvala bukaricu katarke. Šćim je na televizije došla slika, oma se prisiko. Baš je sidijo nuz pećicu, al mu odjedamput u duše jako zaladilo. Vidi nu zgradu u glavne varoši što je nonomu kraju na čoševu, a novomu okruglasta. Isprid njoje, al ne odsokaka, nego sa stražnje strane, ko forme u dvoru, natiskalo se svita, vada više neg što imade u cilomu njegovomu selu i to kad su doma svi ni što su već poodlazili, jel će vi dana poodlaziti trbuvom za kruvom. Napravili tude i nikaku veliku binu, natiskalo se na njoje svita, sve lipi, okruglasti, samo naj što je svima obnarodovo ko će divanit i zašto su se skupili, tanak ko trščica, a kika mu sve leprša na vitru. »E, Bože, šta smo dočekali! Gle, samo otkud je sve nadolazilo avtobusa, oma se sitim osamdestosme i noga što je umro pod sudom. A pravo da ti kažem, prvač mi bilo jako sumljivo kad su obnarodovali naj cirkus š mlikom. Vad nisu od njega napravili jogurta, pa će opet vu lipu zgradu tribat molovat«, veli bać-Iva priko bukarice. »Idi, čoveče, neka samo zazivat zlo! Pa ko zna zašto su ti ljudi i došli čak vamo? Vad ne bi samo tako, od bisa potegli i iz Šapca i iz Leskovca, i... i... i ne znam ti ja otkud? Možda su to kakigod paori, pa ji natirala čista muka. Vidiš da voga prolića ko da su ji pokarali i Bog i država«, sažaljivo će njegova. Bać-Iva je samo malo jače dunijo kroz nos. »Ta idi zbogom, gledaj ji samo! Eto kreni od vi š bine. Ti znaš da ja još od osamdestosme ne jidem jogurta. Znadeš i zašto. A jel se sicaš kaki su ti isti onda bili štrkljasti ko motke? A istom su se latili politike. Niki od nji još i kasnije, ka ji dono nikaki vitar isprika. Ta gledaj ji samo sad! Vada od teškoga života, svi otekli, lipi su, okrugli, lakše ji priskočit, neg zaobit. Sve lipi do lipšega, sve glavatido glavatoga!«, veli bać-Iva i ope srkne malo katarke. »Ta mani se već, vada vidiš da tu imade svakaki, gle, baš sam smotčila noga što je kadgoda bijo u naše partije... eto, baš imade najlipše brkove«, veli njegova i srkne malo kafe. U to naj mršavi, a kikati, obnarodovo da će izdivanit svu muku iz Subotice naj iz, kako je reko, Saveza bunjevački Mađara. Bać-Ive se oma zatrkala katarka, sve mu suze udarile na oči. »Eto ti, zno sam da će naopako izajt. Ko i onda, njevi će se ope lipo izvuč, samo što su osamdestosme našli Mađara, a danas Bunjevca, pa nek lipo pljucku misto nji. Vada mislu da će nas oni lakše obrlatit«, veli bać-Iva i otrne televiziju. Od muke je ošo u stražnji dvor, pa je Taksa ope sorovo ni kriv ni dužan.

19. travnja 2013.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

HRVATSKARIJEČ

Goldsworthy:

Ako ne misliš o budućnosti, ne možeš je niti imati.

Ovidije:

Zemlja ne može stvoriti ništa gore od nezahvalnog čovjeka.

T.S. Eliot:

Ne znate što je nada dok je ne izgubite.

FOTO KUTAK

Vrijeme sjetve!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Ivo Gregurović

Koje godine i gdje se rodio hrvatski glumac Ivo Gregurović?

S kojom ulogom je ostao upamćen široj publici?

Kada je debitirao na filmu?

Prema kojim svojim ranim filmovima je stekao veliku popularnost?

U kojoj aktualnoj seriji tumači glavnu ulogu?

Gdje nastupa na kazališnim daskama?

Kako se zove posljednji film u kojem je glumio?

Rodio se 7. listopada 1962. godine u Orašju.
S ulogom nećjaka u seriji Veleo misto.
U filmu Ne naginji se van 1977. godine.
Čaruga, život sa stricem.
Odmori se, zaslužio si.
U HNK, Gavelli.
Šuti.

VICEVI

Umro stari tvrdica. Odvjetnik otvara testament.

- Što nam je stari ostavio? - upitaju djeca.

- Račune – odgovori odvjetnik.

Ucjenjuje mali Perica svog djeda.

- Daj mi stotinu eura?

- Zašto?

- Ako mi ne daš kazat ću baki da si na Face stavio status: udovac.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-u**

19.4. - 22.4.2013.

ratama, na cijeli asortiman

Konjska kobasica 1 kg

~~319.90din~~ **259.90din**

**-18%
POPUSTA**

Jabuka Jonagored 1 kg

~~55.90din~~ **45.90din**

**-17%
POPUSTA**

Lješnjak sirovi rinfuzno 1kg

~~659.90din~~ **629.90din**

Torta Kinder 2kg

~~1.059.90din~~ **725.90din**
1kg = 362.95din

**-31%
POPUSTA**

Ulje Cvijet Banata 1l

133.90din

**SUPER
CIJENA**

IZ PONUDE IZDVAJAMO!

Keks Gustav rinfuzno 1kg

~~179.90din~~ **148.90din**

**SUPER
CIJENA**

Servis za ručavanje EVERYDAY

~~3.399.00din~~

2.499.00din

**-26%
POPUSTA**

Pepeljara metalna

~~99.90din~~

79.90din

**-20%
POPUSTA**

SVAKE SRIJEDE

**-15% NA BUELU TEHNIKU,
MALE KUĆANSKE APARATE I TELEVIZORE**

**Persil gold brilliance,
fresh pearls 6 KG**

~~1.599.90din~~ **1.269.90din**
1kg=211.65din

**-20%
POPUSTA**

BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:

OŠ „Ivan Milutinović”,
OŠ „Matko Vuković” i
OŠ „Sveti Sava”.

kao i u školama u okolnim mjestima:

OŠ „Ivan Milutinović” u Maloj Bosni.
OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu i
OŠ „Vladimir Nazor” u Đurđinu.

U više vojvođanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće

Preradovićeve 13

24000 Subotica

Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795

Faks: +381 (0)24 554-623 E-mail: ured@hmv.org.rs

